

ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
ต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ธันวาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
ต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ธันวาคม 2543

119540

มยุรี กันทะลือ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อการพัฒนาการ
ด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น. ปรินทิพย์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น ซึ่งได้รับ
การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีระยะเวลาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียน
ที่ 1 จำนวน 10 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์
สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนว
การสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความ
เชื่อมั่นของแบบสังเกต (α) = 0.91 และค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต (RAI) = 0.90

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานจากนั้นนำข้อมูลไปแสดงเป็น
กราฟเส้นเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม
แยกเป็นรายด้าน และโดยรวมในแต่ละสัปดาห์ สถิติทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ The Wilcoxon Matched Pairs
Signed – Ranks Test

ผลการศึกษาพบว่า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้าน
การอ่านภาษาไทยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นตามลำดับ

EFFECTS OF USING WHOLE LANGUAGE APPROACH ON THAI READING DEVELOPMENT
OF TIN SPEAKING PRESCHOOL CHILDREN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education
At Srinakharinwirot University
December 2000

Mayuree Kantalue. (2000). *Effects of Using Whole Language Approach on Thai Reading Development of Tin Speaking Preschool Children*. Master thesis, M.Ed. (Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University, Advisor Committee : Dr. Suchinda Kajonrunsilp, Assoc.Prof. Nipa Sripairot.

The purpose of this research was to study the effects of using whole language approach on Thai reading development of Tin speaking preschool children along the eight progressing weekly periods.

The subject were 10 boys and girls, aged 5 – 6 years in kindergarten 2, first semester, at Sobpuen School, Chalermprakiet District, Nan Province. The experiment was carried out for 8 consecutive weeks, 4 days per week, 60 minutes per day. The instruments for this research were Whole language approach lesson plans and observation form on Thai reading development with the reliability of observation form (α) was 0.91 the reliability of raters (RAI) was 0.90

Means and standard deviation were adopted to analyse the data. The profile of data were shown both individual and group to present the changing in Thai reading development. The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Rankd Test was used for data test.

The findings were as follows :

Tin speaking preschool children experienced Whole language approach on Thai reading activities earned higher scores in Thai reading development with significant difference at .05 level

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
ต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น

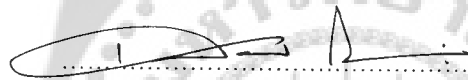
ของ

นางสาวมยุรี กันทะลือ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

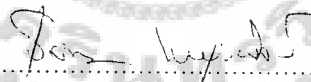

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์)

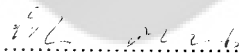
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

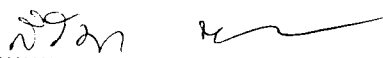
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์และความปรารถนาดีเป็นอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัย ด้วยความเอาใจใส่โดยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์และได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อันส่งผลต่อความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข อาจารย์สุทธามา โชติประดิษฐ์ อาจารย์กนิษฐา ชูพันธ์ และอาจารย์ฉลุย ไชยศิลป์ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะอาจารย์ โดยเฉพาะอาจารย์ปราณี แซ่ย่าง ผู้ช่วยผู้วิจัย อาจารย์เบญจพล ดีบัณฑิต ที่ให้ความช่วยเหลือในการเขียนบัตรคำ และเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสบปิ่น ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาทดลองเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อวิจิตร กันทะลือ คุณแม่ทองม้วน กันทะลือ และคุณวิระพงศ์ กันทะลือ ที่ได้ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอย่างดียิ่ง จนทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย รุ่นที่ 15 ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท และปริญญาเอก ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และให้ทุนการศึกษาด้วยดีเสมอมา อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

มยุรี กันทะลือ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย.....	9
	ความสำคัญของการอ่าน.....	9
	ความหมายของการอ่าน.....	11
	องค์ประกอบของการอ่าน.....	12
	แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน.....	13
	พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย.....	20
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านตามแนวการสอนภาษา	
	แบบธรรมชาติ.....	22
	ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	22
	ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอน	
	ภาษาแบบธรรมชาติ.....	24
	การจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	39
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่สอง.....	40
	การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา.....	40
	ทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง.....	41
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กที่พูดสองภาษา.....	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่พูดสองภาษา.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 50
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 50
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 56
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 57
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 60
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 60
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 60
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 72
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย..... 72
	สรุปผลการวิจัย..... 74
	อภิปรายผล..... 74
	ข้อเสนอแนะ..... 80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก.....	92
ภาคผนวก ข.....	99
ภาคผนวก ค.....	118
ภาคผนวก ง.....	121
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง.....	53
2	วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลอง.....	55
3	คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพัฒนาการด้านการอ่าน ภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นก่อนและช่วงของการจัดกิจกรรม การอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	61
4	สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย โดยรวมในระหว่างสัปดาห์.....	66
5	สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านความสนใจในการอ่าน ในระหว่างสัปดาห์.....	68
6	สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ในระหว่างสัปดาห์.....	69
7	สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ ในระหว่างสัปดาห์.....	70
8	สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน ในระหว่างสัปดาห์.....	71

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการพัฒนาภาษาด้านการอ่าน.....	43
2 แสดงการพัฒนาภาษาแบบรับภาษาที่สอง.....	44
3 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาตามแนวทฤษฎีการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ.....	45
4 แสดงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านและ เป็นรายบุคคล จำนวน 10 คน.....	62
5 แสดงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยโดยรวมทุกด้าน และโดยรวมทุกสัปดาห์ในแต่ละด้าน.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติไทย คนไทยใช้ภาษาไทยกลาง เป็นภาษามาตรฐานในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง และใช้ในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์ต่อส่วนตัวและส่วนรวมและเป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์ให้แก่สมาชิกในสังคมสามารถทำความเข้าใจกันได้ทั่วทั้งประเทศ และเป็นที่ทราบกันดีว่าแต่ละภาคในประเทศไทยซึ่งประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จะมีภาษาท้องถิ่นประจำภาคของตน และยังมีภาษาแยกย่อยออกไปในแต่ละเผ่าพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของแต่ละภาคอีกด้วย ทั้งนี้เพราะภาษาท้องถิ่นนั้นเป็นเครื่องมือในการดำรงวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่นก็เป็นเครื่องมือในการธำรงความเป็นตัวของตนเองในเผ่าพันธุ์ไปสู่ความภาคภูมิใจในเผ่าพันธุ์ของตนได้ด้วย มิลล์ และ มิลล์ (ทิพากร วงศ์ปลั่ง. 2538 : 1 ; อ้างอิงจาก Mills & Mills. 1993. *Bilingualism in The Primary School.*)

ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะไม่ว่าจะเป็นในหมู่คณะที่เป็นเจ้าของภาษา (Native Speaker) หรือระหว่างคนที่เป็เจ้าของภาษากับคนที่ใช้ภาษานั้นเป็นภาษาที่สอง (Second Language Speaker) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยมีคนอยู่หลายกลุ่มแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ กลุ่มใหญ่หรือสังคมใหญ่คือสังคมไทย คนไทยจะเรียนรู้ภาษาไทยกลาง เป็นภาษามาตรฐานในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีภาษาประจำท้องถิ่นใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันตั้งแต่เกิด เมื่อมาโรงเรียน ภาษาไทยกลางจึงเป็นภาษาใหม่สำหรับเด็กในการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมใหญ่ ในบรรดาชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ชาวมาเลย์ ชาวจีน ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เป็นต้น จึงต้องมีการเรียนรู้ภาษาไทยกลางเพิ่มขึ้น (ปิยะธำรง ดำเนินวิวัฒน์. 2539 : 40)

ชนกลุ่มน้อยที่พูดสองภาษาในประเทศไทยเหล่านี้มักจะประสบปัญหาในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทย ในการติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความต้องการของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษาจะฟังครู หรืออ่านคำบางคำในหนังสือไม่เข้าใจนอกจากนี้เด็กยังออกเสียงพูดภาษาไทยกลางบางเสียงไม่ชัดเจน พูดเรียงประโยคไม่ถูกต้อง เช่น ผนตก เป็น ตกผน, ช้าง เป็น ส้าง เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและในการใช้ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ และมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับต่อไป เนื่องจากเด็กที่พูดสองภาษา มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม วุฒิภาวะ สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมกับเด็กปฐมวัยทั่ว ๆ ไป และจากการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษาไทยกลาง พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของนักเรียน คือ เรื่องของคำศัพท์และเสียง (สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2524 : 1,121) ซึ่งจะส่งผลต่อการอ่านภาษาไทยของเด็กได้ นอกจากนี้ยังมีภาษาชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง ม้ง ขมุ ถิ่น ลัวะ มูเซอ อีเกอ ฯลฯ ซึ่งระบบเสียง ระบบคำ และไวยากรณ์แตกต่างจากภาษาไทยกลาง การที่เด็กพูดภาษาไทยไม่ได้ และไม่รู้จักหนังสือ มีผลให้เด็กเรียนภาษาไทยด้วยความยุ่งยากใจปรับตัวได้ยาก และมีอัตราการตกชั้นสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง และจากการวิจัยของ สมศักดิ์ ตาไชย

(2531 : 87) พบว่า เด็กชาวเขามีปัญหาในการเรียนภาษาไทยด้านการพูดไม่ชัด อ่านและเขียนได้ช้า ครูและนักเรียนสื่อความหมายกันไม่ได้ เพราะเด็กไม่เข้าใจภาษาไทย จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสนำภาษาไทยกลางมากขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความคุ้นเคยกับภาษาที่เรียนใหม่ สามารถเข้าใจและใช้ภาษาไทยกลางได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

การที่เด็กใช้ภาษาประจำท้องถิ่นมากกว่าการใช้ภาษาไทยกลางในชีวิตประจำวัน ทำให้เด็กเรียนและรับรู้อาษาไทยได้ช้า หรือเกิดความซ้ำซ้อนทางภาษาน้อยมาก จึงเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดปัญหาในการใช้ภาษาไทยกลางและเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐต่อไปได้ (กมลรัตน์ คนองเดช. 2540 : 2)

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ซึ่งมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา กล่าวโดยสรุปคือ จะมีภาระเร่งขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการสมดุลทั้งทางสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กระบวนการศึกษาจึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 4,57) ตามนโยบายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันรวมไปถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาในการใช้ภาษาไทย ความบกพร่องทางด้านภาษาของเด็กที่พูดสองภาษาจะก่อให้เกิดปัญหาการเรียนรู้อยู่ในระดับต่อไปด้วย เป็นเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กส่วนใหญ่ของประเทศไทยส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษา และคุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศได้

ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาในการใช้ภาษาไทย เพราะเล็งเห็นแล้วว่า ความบกพร่องทางด้านภาษาของเด็กที่พูดสองภาษา มีปัญหาในการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไปด้วย

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนต้องเรียนหนังสืออย่างเข้มงวดเหมือนกับการเรียนในระดับประถมศึกษาแต่เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเพื่อที่จะขึ้นไปเรียนในระดับต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมทักษะทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพราะภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการคิด เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธิจินดา. 2522 : 2)

ดังนั้นการศึกษาระดับแรกๆที่ควรจะให้กับเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา คือการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทย คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อที่จะให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในการรับและ ส่งข้อมูลด้านภาษาไทย ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยในการเรียนขั้นต่อไป นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การคิด และการเรียนรู้บางครั้งใช้ภาษาเพื่อแสดงความต้องการ เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกหรือความคิดเห็น เพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อบอกเล่าให้ข้อมูลกับบุคคลอื่น โดยปกติแล้วการใช้ภาษาเพื่อประโยชน์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติในชีวิตประจำวันของคนเราเสมอ (พัชรี ผลโยธิน. 2537 ก : 187 – 189)

ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็นการเตรียมความพร้อมโดยให้ความสำคัญแก่ทักษะการฟัง และพูด เพราะเชื่อว่าเด็กอ่าน เขียนยังไม่ได้ แต่จากการศึกษาของนักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาพบว่า เด็กจะเริ่มสนใจด้านการอ่านและการเขียน ตั้งแต่อายุ 2 –3 ขวบ (บัว บุชา และคณะ . 2538 :

ถ่ายเอกสาร) แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอนของครูส่วนใหญ่จะไม่แตกต่างจากวิธีการสอนในชั้นประถมศึกษา คือ สอนสะกดตัว ผสมคำ และแบบให้จำเป็นคำ เป็นประโยค ซึ่งทำความยุ่งยากและเกิดความทุกข์ทรมาน ทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาไทย ดังนั้น ครูจึงต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนภาษาให้เป็นวิถีธรรมชาติ จะทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้น

วิธีการสอนที่จะสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษาในการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ปรัชญา และงานวิจัยที่มีการสอนที่คำนึงถึงธรรมชาติของเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นการอ่านจริงในบริบทซึ่งเด็กพัฒนาความรู้ และทักษะต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน แนวคิดนี้เป็นนวัตกรรมที่เริ่มแพร่หลายตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา และเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) แนวคิดนี้เชื่อว่าเด็กจะอ่านได้โดยการคาดคะเน จากการมองภาพ มองข้อความ หรือคำที่ใกล้เคียงแล้วเดาความหมายของคำนั้น ๆ เป็นการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลักโดยให้เรียนรู้ในสิ่งที่เคยพบเห็นและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว และทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) ซึ่งเน้นกระบวนการอ่านเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 5 – 10)

จุดเด่นของการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ก็คือมุ่งให้ผู้เรียนเริ่มต้นเรียนภาษาตามแบบธรรมชาติ เรียนรู้ด้านการอ่าน เขียนอย่างมีความสุข มีความมั่นใจ และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย (ฉันทนา ภาคบงกช. 2538 : อัดสำเนา) เด็กจะอ่านเขียนตามธรรมชาติของเขา เด็กจะได้ทำกิจกรรมหลาย ๆ อย่างในเวลา 1 วัน เด็กมีโอกาสดัดสินใจเลือกกิจกรรมแทนที่เด็กจะคอยฟังแต่คำสั่งของครู เด็กจะได้คิดเรื่องที่เขาสงสัย และมีประสบการณ์ตรงแทนที่จะได้คิดเฉพาะเรื่องที่ครูเลือกมาให้ เด็กจะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์ กับเพื่อน แทนที่จะนั่งทำงานเงียบ ๆ คนเดียว (บุษบง ดันติวงศ์. 2536 : 141)

กูดแมน (ภาวิณี แสนทวิสุข. 2538 : 3 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1986. *What's Whole in Whole Language.*) กล่าวว่า ภาษาของมนุษย์เป็นตัวแทนของความคิดของผู้ใช้ภาษาโดยรวมเอาสัญลักษณ์ กล่าวคือ เสียงในภาษาพูด และตัวอักษรในภาษาเขียนมาเป็นคำเพื่อใช้แทนสิ่งต่าง ๆ แทนความรู้สึกและความคิด การสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นการสอนที่จัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่สนองความต้องการ และความสนใจที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ เช่นเดียวกับการหัดพูด การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานร่วมกันทั้งรายบุคคล เป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มน้อย มีการยืเด็กเป็นจุดศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และสอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน ครูจะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เป็นไปตามธรรมชาติ ที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน

หลักการสำคัญตามปรัชญาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการปูพื้นฐานให้กับเด็กปฐมวัย แต่ในการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยสนใจ และต้องการศึกษา การอ่านของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา เนื่องจาก

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นด้านหนึ่งในการพัฒนาทางภาษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิดส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิดที่นำไปสู่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และหลักภาษาได้ดี (บันลือ พงกษะวัน. 2532 : 1 – 7) นอกจากนี้ อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : 7) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาด้านการอ่านการเขียนของเด็กในวัยอนุบาลว่าทักษะการอ่านเขียนจะพัฒนาไปตามธรรมชาติ เหมือนกับทักษะการพูดโดยไม่ต้องมีครูสอน ถ้าหากเด็กได้อยู่ในแวดวงของหนังสือ ได้เห็นและได้ยินผู้อื่นอ่านหนังสือ เหมือนกับที่เด็กได้เห็นและได้ยินผู้อื่นพูด

การอ่านมิใช่ว่าจะมีความสำคัญเฉพาะกับบุคคลในวัยใดวัยหนึ่งเท่านั้น แต่การอ่านหนังสือมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ผู้ที่กำลังอยู่ในวัยเด็ก หรือวัยศึกษาเล่าเรียน การอ่านนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา แต่ก็มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน การสอนอ่าน ดังที่ วนิดา โสภากัณฑ์ (2530 : 1) กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางภาษาก็นับเป็นปัญหาประการหนึ่ง เพราะในประเทศไทยมีประชากรส่วนหนึ่งที่ใช้ภาษาที่บ้านกับที่โรงเรียนเป็นคนละภาษา ซึ่งในปัจจุบันเราใช้ภาษาไทยกลางเป็นมาตรฐานของประเทศ เด็กที่พูดภาษาประจำเผ่าของตนเองในการติดต่อสื่อสารเป็นภาษาแรก เมื่อต้องมาใช้ภาษาไทยกลางในการติดต่อสื่อสารในโรงเรียน จึงก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนได้

เด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษาที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย คือ เด็กปฐมวัยในจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชาวไทยภูเขาอาศัยอยู่หลายกลุ่ม แต่ที่น่าสนใจและแตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ก็คือ มีชาวไทยภูเขาในกลุ่มที่พูดภาษาในกลุ่ม มอญ – เขมร ถึง 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มขมุ กลุ่มถิ่นหรือลัวะ และกลุ่มมลาบรี หรือผีตองเหลือง (สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2537 : 108) ส่วนกลุ่มที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา คือ เด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่น ในครอบครัว และชุมชนที่อาศัยอยู่เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยกลางซึ่งเป็นภาษาประจำชาติไทย เช่น การออกเสียงไม่ชัดเจน การเรียงประโยคไม่ถูกต้อง เป็นต้น จากปัญหาที่ประสบเด็กที่พูดภาษาถิ่นจะไม่สนใจในการเรียนภาษาไทย เพราะเด็กจะใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวันมากกว่า เพื่อให้เด็กได้เห็นความจำเป็นและความสำคัญของภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เด็กมีความชอบ มีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยมากขึ้น

ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาที่สำคัญ นักจิตวิทยาพัฒนาการ เอกสารงานวิจัย พร้อมทั้งปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่าควรนำวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปจัดกิจกรรมให้กับเด็กที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน จะทำให้เด็กที่พูดภาษาถิ่น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ ทำให้เกิดความสนใจในการอ่านภาษาไทยได้มากยิ่งขึ้นและสามารถจับใจความจากสิ่งที่อ่านได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เพื่อที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะทำให้พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษาถิ่นมีการพัฒนาขึ้นหรือไม่ อย่างไร โดยการประเมินตามสภาพจริงเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ได้นำผลการศึกษา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านภาษาไทยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ทราบถึงผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กที่พูดสองภาษา
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาภาษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยในรูปแบบอื่น ๆ
4. พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่พูดสองภาษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษานี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที รวม 32 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย

หมายถึง เด็กปฐมวัยที่เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน

เด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น

หมายถึง เด็กปฐมวัยที่เป็นชาวไทยภูเขาเผ่าถิ่น มีภาษาพูดประจำเผ่า คือภาษาถิ่นและใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันกับครอบครัว ชุมชนที่อาศัยอยู่ เป็นชนเชื้อชาติเดียวกับมอญและเขมร โดยอาศัยอยู่ตอนเหนือของจังหวัดน่าน ใกล้กับพรมแดนประเทศลาว

กิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

หมายถึง การรับรู้และทำความเข้าใจ ความหมายของภาษาเขียนที่ปรากฏเป็นภาพ สัญลักษณ์ และข้อความ ประกอบด้วย ความสนใจในการอ่าน การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ / ตัวหนังสือ และการจับใจความจากสิ่งที่อ่านได้ โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ กระตุ้น และเป็นแบบอย่างการอ่านในการดำเนินกิจกรรมให้กับเด็กจากการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยซึ่งได้กำหนดขึ้น 3 กิจกรรมด้วยกัน คือ

1. กิจกรรมการอ่านร่วมกัน หมายถึง กิจกรรมการอ่านหนังสือนิทาน คำคล้องจอง เพลง ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันในการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และหนังสือทั่วไปที่ครูกับเด็กอ่านด้วยกัน ซึ่งจัดในช่วงกิจกรรมอิสระ โดยใช้เทคนิค การชี้คำขณะอ่าน การชี้ตัวหนังสือ การฝึกให้คาดคะเนเนื้อเรื่องล่วงหน้าจากประสบการณ์ การเติมคำลงในช่องว่าง การปิดคำและเลื่อนให้เห็นตัวอักษร การเล่าเรื่องซ้ำ สื่อที่ใช้ ได้แก่ หนังสือนิทาน หนังสือทั่วไป แผ่นป้ายคำคล้องจอง และ เนื้อเพลง

2. กิจกรรมการเล่นเกมหาทางภาษา หมายถึง เกมหาคำที่เหมือนกันในนิทานหน้าอื่น ๆ เกมหาชื่อตัวละคร เกมลำดับภาพและข้อความจากเรื่อง เกมอ่านชื่อหนังสือนิทานเล่มใหญ่ และเกมการเล่นทางภาษาอื่น ๆ เป็นกิจกรรมการเล่นที่เด็กเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มตามความสนใจ จัดในช่วงกิจกรรมอิสระ และเล่นตามมุม

3. กิจกรรมการอ่านอิสระ หมายถึง กิจกรรมการอ่านหนังสือในมุมหนังสือตามความสนใจ ข้อความที่เด็กและครูช่วยกันเขียนแล้วนำมาอ่าน เป็นกิจกรรมที่เด็กทำคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อย จัดในช่วงกิจกรรมอิสระ และเล่นตามมุม สื่อที่ใช้ คือ หนังสือที่อ่านแล้วในกิจกรรมการอ่านร่วมกัน หนังสือที่ยังไม่ได้อ่านให้เด็กเลือกอ่านเองหลังการอ่านครูจะให้เด็กบันทึกสิ่งที่อ่านจากแบบฟอร์มที่กำหนดให้ และให้เด็กเล่าหรือพูดคุยเรื่องที่อ่านให้ครูหรือเพื่อนฟัง

กิจกรรมทั้ง 3 ประเภท เป็นการอ่านด้วยกันระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเพื่อน และเด็กตามลำพัง โดยครูมีบทบาทในการเป็นแบบอย่างในการอ่าน การคิดและการสังเกต สิ่งที่อ่าน กระตุ้นให้เด็กฝึกคิด คาดเดา และตรวจสอบความหมายของข้อความที่อ่าน

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย

หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อการอ่านด้วยความสมัครใจ ความสนใจ ความกระตือรือร้น อยากที่จะอ่าน การเลือกอ่านในลักษณะต่างๆ รวมถึงการมีความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ การมีความสามารถในการเรียนรู้แยกแยะความแตกต่างของตัวอักษรและ ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของตัวอักษร คำ ประโยค รวมทั้งการเล่าแสดงความเข้าใจและระลึกได้ การเรียบเรียงเรื่องราวการคาดคะเนจากการดูภาพ สิ่งชี้แนะในนิทาน หรือฟังคำพูดที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง โดยแสดงให้เห็นได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้

ความสนใจในการอ่าน

1. ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ หรือพูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน
2. เปิดหนังสือดูรูป หรือข้อความตามลำพัง
3. พูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่าน เมื่อผู้ใหญ่ถาม
4. นำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุย และเล่าเรื่องตามเนื้อเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง

5. นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่า หรืออ่านให้ฟัง

การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ

1. ถือหนังสือได้ถูกต้อง ไม่กลับหัว
2. พลิกหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าหลัง
3. อ่านหนังสือโดยเริ่มกวาดสายตาด้านซ้ายไปขวาของบรรทัดและจากบนลงล่าง
4. ชี้คำขณะอ่าน และมองตัวหนังสือขณะที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง
5. ชี้นำปก ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งของหนังสือได้ถูกต้อง

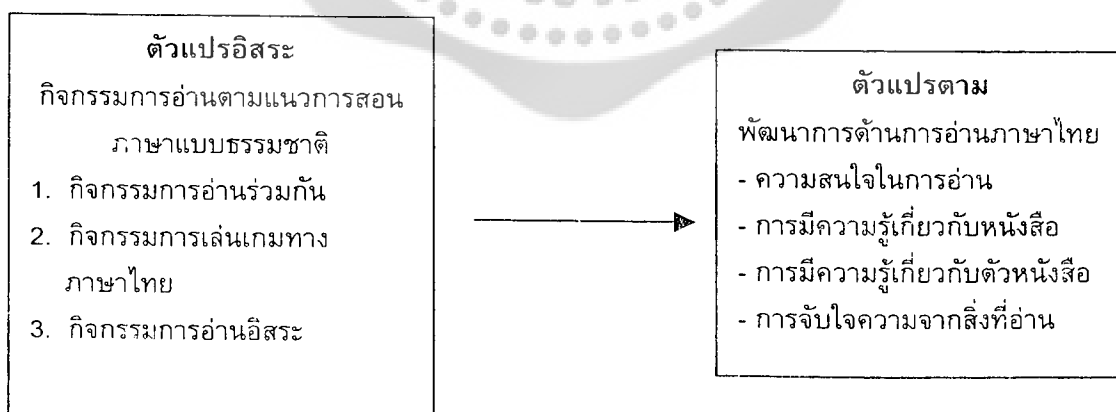
การมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ

1. หาคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน โดยการตรวจสอบจากจุดที่เริ่มต้นของประโยค
2. ชี้ และบอกชื่อตัวอักษรส่วนใหญ่ได้
3. อ่านตัวอักษรแล้วพยายามลอกหรือเขียนทับ
4. อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ
5. จำคำบางคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้

การจับใจความจากสิ่งที่อ่าน

1. ตรวจสอบคำที่อ่านด้วยการชี้ตัวอักษรในคำพร้อม ๆ กับออกเสียงไปด้วย
2. เล่าเรื่องที่เคยฟัง เคยอ่าน ด้วยคำพูดของตนเอง
3. บอกใจความและรายละเอียดที่สำคัญจากความหมายของคำและประโยคที่ฟัง
4. คาดคะเนเหตุการณ์ในเรื่องที่เคยอ่านหรือฟัง
5. สนทนาแสดงความคิดเห็นต่อรูปภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือในขณะที่เพื่อนหรือผู้ใหญ่ถาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 ความหมายของการอ่าน
 - 1.3 องค์ประกอบของการอ่าน
 - 1.4 แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน
 - 1.5 พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.5.1 ลักษณะการเรียนรู้การอ่าน
 - 1.5.2 ขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.5.3 ระดับพัฒนาการด้านการอ่าน
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.1.1 ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.1.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.2 ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.2.1 แนวคิดทางด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.2.2 หลักการทางด้านการสอนอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.2.3 องค์ประกอบของการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.3 การจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 2.3.1 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
 - 2.3.2 สื่อ อุปกรณ์ และการประเมินผล
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่สอง
 - 3.1 การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา
 - 3.2 ทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง
 - 3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กที่พูดสองภาษา
 - 3.3.1 ประเภทของการรู้สองภาษา
 - 3.3.2 อิทธิพลของการใช้ภาษา
 - 3.3.3 การเรียนรู้ทักษะทางภาษาของเด็กที่พูดสองภาษา
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่พูดสองภาษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการในด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

1.1 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลายประการด้วยกัน คือ

สุนันtha มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 6) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สารความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง

2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. หนังสือเก็บไว้ได้นานกว่าอย่างอื่น

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองขณะอ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธินานกว่าอย่างอื่น

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง

7. หนังสือมีหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตัวของตนเองในขณะที่อ่าน

9. ผู้รักการอ่านจะรู้สึกมีความสุข

บันลือ พฤษะวัน (2532 : 10 -11) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษาแล้ว การอ่านยังมีความสำคัญและจำเป็นแห่งชีวิตอีกนานัปการ

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ หากอ่านไม่ได้การเรียนการสอน ย่อมพบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง พฤติกรรมในการเรียนของเด็กจะเปลี่ยนไป หงอยเหงา เก็บกด หรือมีจะนั้นจะแสดงออกต่าง ๆ ในลักษณะทดแทนปมด้อยเหล่านั้นก็มี ครูจำเป็นต้องเอาใจใส่ช่วยเหลือแก้ไข (ซ่อมเสริม) ตั้งแต่เริ่มอ่านบทเรียนแรกทันที

2. เด็กที่อ่านได้ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถร่วมเรียนร่วมเล่นกับเพื่อน ๆ ได้ดีตรงกันข้ามกับการที่เด็กมีอุปสรรคในการอ่านย่อมขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นใจในตนเอง

3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้งนี้ เพราะไม่ว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาใดในโลก ก็ไม่อาจจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่านสมบูรณ์ที่สุด การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กจะค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างจุใจหรือตามความจำเป็นของเด็กเหล่านั้นได้ดี

4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจ การปรับปรุงอาชีพ เมื่อพ้นวัยประถมศึกษา อาจเรียนรู้จากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีที่จะรู้ข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมือง การปกครอง ที่พลเมืองดีจะต้องให้ความร่วมมือแก่ทางราชการได้ดี

6. การอ่านเป็น จะเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญในการพินิจ เลือก ตัดสินใจที่จะเลือกตัวแทนในด้านการเมือง การปกครอง อันเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. การอ่านย่อมเป็นกิจกรรมที่สำคัญจะช่วยให้เด็กสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยใช้การอ่านทั้งยังจะได้รับความเพลิดเพลินช่วยพัฒนาจิตใจ และอื่น ๆ ได้ดีอีกด้วย

8. การอ่านจะทวีความสำคัญมากขึ้นโดยลำดับที่จะช่วยให้รอบรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสาร การพยากรณ์อากาศ เพื่อการปรับตัว ปรับปรุงอาชีพ ยิ่งสังคมเจริญมากขึ้นเพียงใด การอ่านก็จะทวีความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึง ความสำคัญของการอ่าน หนังสือในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง

2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลา และสถานที่ สามารถนำไปไหน มาไหนได้

3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักจะมีอายุการใช้งานโดยจำกัด

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่าน จิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านซ้ำ หรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเองรวมทั้งหนังสือ บางเล่ม สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี (จินตนา ไบกาซูยี. 2534ก : 58)

วรรณิ โสมประยูร (2534 : 154) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพราะปัจจุบันต้องอาศัยทักษะการอ่านในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ๆ รวมไปถึงทักษะการฟัง การพูด การเขียน ทั้งในกิจส่วนตัว การศึกษา การประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสังคม และยังเป็นการช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยไว้อีกด้วย

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่จะช่วยให้เกิดความรู้และความคิดเห็นเท่าทันความเป็นไปในสังคมและสามารถเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์มากที่สุดในยุคปัจจุบันที่ประกอบด้วยข้อมูลข่าวสาร ที่ผ่านสื่อต่าง ๆ มากมายและหลากหลาย (อุทัย ภิรมย์รัตน์. 2541 : 27) เพราะฉะนั้นการอ่านจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ เด็กที่มีทักษะในการอ่านไว มีสมาธิในการอ่านต่อเนื่อง จับประเด็นความได้ชัดเจน มีอารมณ์ และจินตนาการร่วมอยู่ด้วย ทำให้เกิดความคิดเป็นระบบ และการรับรู้เป็นระบบ ซึ่งอานุภาพของการอ่านหนังสือจะนำเด็กไปสู่เส้นทางของความเป็นคนฉลาด (นิตดา หงษ์วิวัฒน์. 2537 : 7 –8)

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น เป็นความต้องการของมนุษย์และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ การอ่านจึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยเพื่อจะเป็นแนวทางในการใช้ภาษา และพัฒนาการอ่านให้เจริญงอกงามต่อไป

1.2 ความหมายของการอ่าน

ปัจจุบันได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างกว้างขวางมากและมีการกล่าวถึงความหมายของการอ่านในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เกรย์ (Gray. 1984 : 10 - 11) การอ่าน คือ การเข้าใจภาษาของผู้เขียนและของสิ่งพิมพ์นั้น ๆ โดยการจับแนวความคิดจากกลุ่มคำและความหมายต่าง ๆ จากกลุ่มคำนั้น การอ่าน คือ ประสบการณ์ของผู้อ่านที่จะช่วยให้เกิดทักษะมีกระบวนการ 4 ระดับ คือ

1. การรับรู้
2. ความเข้าใจ ความคิดรวบยอด
3. การตัดสินใจ การคิดหาเหตุผล
4. การนำความคิดใหม่ที่ได้รับมาผสมเข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม

แบทเลอร์ และเคลย์ (นิตยา ประพตกิจ. 2538 : 2 ; อ้างอิงจาก Batler and Clay. 1993.)

กล่าวว่า การอ่าน คือ การถ่ายทอดความหมายจากคนหนึ่ง โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อโดยผู้เขียนถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามความคิดและเจตนาของผู้เขียน ซึ่งการอ่านนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการพูด การออกเสียงเป็นคำ ๆ หรือหลายคำ ซึ่งรวมกันเข้าเป็นประโยคที่ให้ความหมายเมื่อเราอ่านนั้น มิได้จำกัดแต่การอ่านเพียงอย่างเดียว แต่การพูดเป็นรากฐานของการอ่านก็เริ่มต้นด้วยวิธีนี้เช่นกัน

แฮร์ริส และสมิธ (Harris and Smith. 1986 : 55) กล่าวว่า การอ่าน คือ แบบของการสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านตัวอักษร และตามลักษณะการเขียนของตน ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตาเป็นประการแรก จากนั้นก็จะค้นหาความหมายหรือทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์นั้น

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 219) การอ่านเป็นกระบวนการค้นหาความหมายจากตัวอักษร คำที่ถูกจัดรวบรวมอยู่บนหน้ากระดาษไว้เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออกมา ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตาเป็นประการแรกหลังจากนั้นก็จะค้นหาความหมายหรือทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์นั้น

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 54) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน โดยเริ่มจากการที่ตาเห็นภาพหรืออักษร รับภาพ จำได้ เข้าใจความหมาย เลือกความหมายที่ดีที่สุดแล้วนำมาประมวลเปรียบเทียบและสรุปอย่างมีเหตุผลทำให้เข้าใจความหมายในสิ่งที่อ่าน

อรุณณี สายเสมา (2536 : 11) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นความหมาย ใช้สื่อความหมาย ความคิด ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน โดยผู้อ่านได้ประโยชน์จากการอ่าน

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตา สัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์โดยการแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิด และความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านไปด้วยตลอดเวลา

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538 : 2) การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดเป็นเพียงสิ่งที่ใช้ แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 2) กล่าวว่า การอ่านเป็นเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

สรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนในการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด จึงต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องรานั้น ๆ และสามารถทำความเข้าใจ และนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้

1.3 องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านของเด็กขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ดังที่ กูดแมน (Goodman. 1971 : 25 – 27) กล่าวไว้ ดังนี้

1. ความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) โดยในระยะแรกผู้อ่านจะเรียนรู้ความสัมพันธ์เกี่ยวกับตัวอักษรและความหมายของคำแต่ละคำ ต่อมาเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้นก็จะสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจได้มากขึ้น
2. ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน (Schema) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีอยู่
3. ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องหรืองานเขียนนั้น (Conceptual or Semantic Completeness) ผู้อ่านจะไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน หากเนื้อเรื่องนั้นมีเนื้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ยกเว้นในกรณีที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านมาก่อน
4. ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน (Text Schema) งานเขียนแต่ละชั้นมีลักษณะและโครงสร้างที่แตกต่างกัน และยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรมของผู้เขียนด้วย ดังนั้น หากงานเขียนเสนอเรื่องราวที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ

เชริซา ใจแผ้ว (2532 : 98) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการอ่าน ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย หรือวุฒิภาวะโดยทั่วไป
2. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา
3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมและอารมณ์
4. องค์ประกอบด้านความสามารถการจำแนก ความแตกต่างของสิ่งที่เห็นหรือความสามารถในการรับรู้ภาพที่เห็น
5. องค์ประกอบด้านการจำแนกภาพด้วยสายตา จำแนกด้วยหู และการจำรูปคำ
6. องค์ประกอบด้านความสนใจและแรงจูงใจ
7. องค์ประกอบอื่นด้านฐานะ เศรษฐกิจ สังคม
8. องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 122 – 123) ได้สรุปองค์ประกอบทางการอ่านของเด็กได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
 - สายตา
 - ปาก
 - หู

2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ

- ความต้องการ
- ความสนใจ
- ความศรัทธา

3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา

- ความสามารถในการรับรู้
- ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้
- ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
- ความสามารถในการเรียน

4. องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน

5. องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ

6. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ภาษาพูดที่แตกต่างกัน เด็กที่พูดสองภาษา ลักษณะการดำเนินชีวิตประจำวันของครอบครัว เจตคติต่อการเรียนรู้ ด้านการอ่านของบุคคลในครอบครัวจะส่งเสริมด้านการอ่านของเด็กและประสบการณ์ด้านสังคมต่าง ๆ การสนทนาซักถาม การเล่นกับเพื่อน ๆ เป็นต้น ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นต่อพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

ดังนั้น พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความพร้อมของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความสนใจ การจำแนกด้วยสายตาและหู ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์เดิม สภาพแวดล้อม ทางด้านภาษา ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ภาษาพูดของเด็ก เป็นต้น ที่ต้องคำนึงถึงในการที่จะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กให้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพ พร้อมทั้งจะเรียนอ่านในขั้นที่สูงต่อไปได้ดี

1.4 แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน

บึงอร พานทอง (2541: 22 - 24) กล่าวว่า มีวิธีการต่าง ๆ มากมายที่จะช่วยส่งเสริมการอ่าน โดยเฉพาะผู้ที่เริ่มอ่านแต่บางวิธีก็สามารถใช้กับเด็กในระดับสูงขึ้นได้ วิธีการต่าง ๆ นั้น ได้แก่

1. วางพื้นฐานความรู้ทั่วไปและนำความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่แล้วมาใช้ให้ได้ประโยชน์ในการเรียนการอ่าน มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยถึงความสำคัญของความรู้เดิมที่มีต่อการอ่านของผู้อ่านแต่ละคน ซึ่งมีความรู้กว้างขวางมากขึ้นเท่าใด ก็จะสามารถช่วยให้ทำความเข้าใจกับการอ่านข้อความต่าง ๆ ได้มากขึ้น เด็กที่เริ่มเรียนอ่านก็เช่นกัน เขาจะมีความรู้ทางด้านต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษาอยู่ในระดับหนึ่ง และถ้าหากเราสามารถจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับการเรียนการสอนนั้น ๆ ในทางตรงกันข้ามหากเด็กจะต้องเรียนรู้ในสิ่งใหม่และไม่มี ความเกี่ยวข้องกับความรู้เดิมเลย สิ่งนั้นก็จะกลายเป็นสิ่งซึ่งค่อนข้างยากสำหรับเขา เพราะเป็นสิ่งที่ใหม่ไม่เคยรู้มาก่อน ไม่มีข้อมูลอื่น ๆ จะช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น เด็กจะเกิดความเบื่อหน่ายในที่สุด ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่จะได้ผลดีก็ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคน มาพิจารณาและรวมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนด้วยสิ่งซึ่งจะช่วยในการพิจารณา วางหลักสูตร และช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ครูเป็นผู้จัดหาหนังสือและอุปกรณ์การอ่านให้เด็กตามสภาพแวดล้อม และ ความสนใจของเด็กให้หลากหลายที่สุด หากมีเด็กที่มาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันก็อาจหาตัวอย่างหนังสือ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมหรือความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนก็ได้

1.2 ครูอาจพานักเรียนไปพบของจริง (Field trips) โดยพาไปชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น สำนักพิมพ์ ห้องสมุด โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ เป็นต้น

1.3 การให้พื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ อาจทำได้โดยการอ่านให้เด็กฟัง ดูภาพยนตร์ หรือเชิญวิทยากรเฉพาะมาบรรยาย

1.4 ให้เด็กทำงานเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม เพื่อค้นคว้าในหัวข้อที่ตนสนใจให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้นไป หรือให้มีการอภิปรายในสิ่งซึ่งสนใจร่วมกัน แล้วได้ไปพบเห็นหรืออ่านหนังสือเล่มเดียวกัน

2. กิจกรรมการอ่านให้เด็กฟัง กิจกรรมนี้ทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต เด็กส่วนใหญ่จะชอบฟัง เรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจที่ผู้ใหญ่หรือครูอ่านให้ฟัง เรื่องที่อ่านส่วนมากจะเป็นเรื่องที่ผู้อ่านเองก็ชอบ เพราะ อาจจะมีทั้งความสนุกสนาน ตื่นเต้น และให้คุณค่า ความพอใจ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้มากกว่าที่เขาจะอ่านเอง โดยเฉพาะกรณีที่เด็กเริ่มอ่านอาจจะไม่ค่อยสนุกหรือช้าซึ่งกับเรื่องเท่าที่ควรเพราะยังอ่านไม่เก่งนัก การอ่าน ให้เด็กฟังบางครั้งจะช่วยให้เด็กเข้าใจความหรือเนื้อเรื่องล่วงหน้าได้ ทำให้เกิดความสนุก ทำหาย และ รักการอ่าน อยากมีโอกาสดูได้เก่ง ๆ เหมือนต้นแบบคือ ผู้สอนนั่นเอง

3. ต้นแบบในการอ่าน (Reading Model) แสดงให้เด็กเห็นว่า การอ่านมีความสำคัญในชีวิต ของคนเรา การอ่านจะทำให้ผู้อ่านได้ความรู้กว้างขวาง ทั้งในสาขาอาชีพของตนและนอกสาขาอาชีพ การอ่าน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานถือเป็นงานอดิเรกได้เช่นกัน เพราะยิ่งอ่านมากจะยิ่งได้ความรู้กว้างขวางขึ้น อ่าน เพราะรักที่จะอ่าน สนุกกับการอ่าน มิใช่อ่านเพราะถูกบังคับให้อ่าน หากสามารถเปลี่ยนความรู้สึกของเด็กว่า อ่านหนังสือเพราะรักที่จะอ่าน แทนการถูกบังคับให้อ่าน จะเท่ากับเป็นการวางรากฐานการอ่านที่ดีที่สุด

4. จัดเวลาให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสอ่านเป็นประจำ บางครั้งเป็นกิจกรรมที่เรียกว่า Sustained Silent Reading เป็นการจัดเวลาให้เด็กได้มีโอกาสอ่านเงียบ ๆ โดยเสรี จะอ่านอะไรก็ได้ครูอาจจัดหาไว้หรือ เด็กจัดหาเองตามความสนใจ แล้วให้ช่วงเวลาสัก 5 – 10 นาที ในแต่ละวันให้เด็กได้อ่าน ครูก็ควรร่วม กิจกรรมนี้ด้วยเช่นกัน เป็นการแสดงแบบอย่างที่ดี อาจมีการอ่านบทกวีที่ไพเราะหรือบทละครบ้าง

5. พยายามโน้มน้าวให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่าน เห็นคุณค่าความรู้ ความสนุกสนานที่ จะได้รับจากการอ่าน ได้เห็นแบบอย่างการเรียนภาษา การใช้ภาษาที่ดี ที่สำคัญเด็กจะต้องเห็นความสำคัญ ของการอ่านด้วยตนเอง อ่านด้วยความยินดีและพอใจจะอ่าน มิใช่อ่านเพราะถูกบังคับ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมได้จากการอ่าน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต รวมทั้งการศึกษาในระดับสูงต่อไป จนถึงการดำรงชีวิตในอนาคตแม้จะจบการศึกษาแล้วก็ตาม การอ่านก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์ เสมอ

6. พยายามสอนให้เด็กเข้าใจถึงกระบวนการอ่าน และสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเด็กคนใดมีข้อบกพร่องในด้านใด เป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนจะต้องพยายามหาทางแก้ไข เสริมความรู้และ ประสบการณ์ การอ่านมากทำให้เด็กได้ความรู้กว้างขวางและรักการอ่านมากขึ้นทั้งนี้เพราะเขามีหลักเกณฑ์ว่า ควรทำอะไร เมื่อพบปัญหาในการอ่าน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ความสนใจด้านการอ่านจะพัฒนาขึ้น เป็นลำดับ

แนวความคิดในการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย มีมากมายหลายวิธี เป็นที่ทราบกันดีว่าแต่ละวิธีจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่มีวิธีใดดีที่สุดหรือเลวที่สุด เพราะในการนำไปใช้จะต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย

ดังนั้น ผู้สอนจึงควรมีความรู้ในการที่จะสามารถพิจารณาถึงความเหมาะสม ต้องรู้จักเด็กนักเรียนของตนเอง สภาพสังคม ความพร้อมในด้านต่าง ๆ นำมาประกอบกัน แล้วพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ภายในห้องเรียนของตนเอง

1.5 พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

1.5.1 ลักษณะการเรียนรู้การอ่าน

นักภาษาศาสตร์ บัว บูชา และคณะ (2538 : 111) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ด้านการอ่านของเด็กว่า เด็กเริ่มสนใจด้านการอ่านเขียนตั้งแต่อายุ 2 – 3 ขวบ จุดเริ่มต้นของพัฒนาการด้านการอ่าน คือ สิ่งที่อยู่รอบตัว ป้ายโฆษณาจากกล่องต่าง ๆ ป้ายจราจร ฯลฯ เด็กเริ่มหาความหมายจากสิ่งเหล่านั้น เด็กเรียนรู้การอ่านจากหนังสือนิทาน เด็กเรียนรู้ว่าการอ่านเริ่มต้นจากซ้ายไปขวา จากบรรทัดบนมาบรรทัดล่าง เด็กเรียนรู้ตัวอักษรหรือคำศัพท์จากนิทานตามแต่ที่จะรับได้และจะสะสมพัฒนาการด้านการอ่านมากยิ่งขึ้น

ตามหลักทฤษฎีของชอมสกี (ภาวดี แสงทวีสุข, 2538 : 15 ; อ้างอิงจาก Chomsky, 1957, 1983, 1988.) ซึ่งกล่าวว่าเด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษา เด็กเล็ก ๆ ไม่ถึง 1 ปี จะสังเกตเสียง ออกเสียงเล่น และเมื่ออายุ 1 ปีขึ้นไป เด็กเริ่มพูดภาษาเป็นคำ ๆ และเป็นประโยคได้เหมือนผู้ใหญ่ เมื่อประมาณอายุ 4 ปี เด็กจะเรียนรู้จากความหมายประสบการณ์และการเลียนแบบ เด็กเรียนรู้ที่จะพูดภาษาได้อย่างมีหัตถจริย เรียนได้ตามธรรมชาติ นอกจากนี้เด็กเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวันภายในบ้าน เช่น พ่อแม่เล่นกับลูก เล่นนิทาน ร้องเพลง อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน อธิบายหรือตอบสิ่งที่เด็กพบปะ เด็กจึงเรียนรู้ภาษาจากกรอบครี้อย่างเป็นธรรมชาติ

ฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 3) ได้สรุปลักษณะการเรียนรู้การอ่านไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้านการอ่านเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จากตัวหนังสือต่าง ๆ ที่พบในสังคมรอบตัว เช่น สัญญาณจราจร ป้ายชื่อร้าน ตราตามกล่องและซองสินค้าที่คุ้นเคย ป้ายประกาศ ฯลฯ
2. เด็กที่มีโอกาสอ่านหรือเห็นตัวหนังสือมากย่อมมีโอกาสพัฒนาด้านการอ่านได้รวดเร็ว
3. เด็กเรียนรู้ด้านการอ่านได้ดีเมื่อสิ่งนั้นมีความหมายต่อเด็ก
4. การอ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟังอย่างสนุกสนานอยู่เสมอช่วยให้เด็กพัฒนาการอ่านได้รวดเร็วและรักการอ่าน
5. เด็กเรียนรู้ที่จะอ่านภาพจากนิทานและค่อย ๆ เรียนรู้เสียงพยัญชนะ จากตัวหนังสือในนิทาน
6. เด็กชอบอ่านข้อความที่ผู้ใหญ่ช่วยเขียน ถ่ายทอดความคิดของตนจากผลงานศิลปะของตน
7. การมีโอกาสได้อ่านมากย่อมนำไปสู่การพัฒนาการเขียนได้รวดเร็ว

กู๊ดแมน (Goodman. 1968 : 13 – 26) นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ กล่าวว่า การอ่านไม่ใช่การแปลความทีละตัวอักษรหรือทีละคำ แต่เป็น “เกมการเดา” ที่ผู้อ่านใช้สิ่งชี้แนะในเรื่องตัวอักษร กับเสียงเรื่องกฎหรือไวยากรณ์ และเรื่องความหมายไปพร้อม ๆ กัน เพื่อสร้างความหมายของสิ่งพิมพ์ ดังนั้น การสอนอ่านที่มีความหมายแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดนี้ก็คือ จะต้องเสนอเอกสารการอ่านที่มีลักษณะเป็น “ทั้งหมด” หรือ “องค์รวม” (Whole) และต้องมีความหมายด้วย

กู๊ดแมน (Goodman. 1968 : 1 – 4) กล่าวว่า การเริ่มอ่านและเขียนของเด็ก เทียบได้กับต้นไม้ที่กำลังเจริญเติบโต กล่าวคือ มันเป็น “รากแก้วของการอ่านออกเขียนได้” ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กเริ่มตระหนักว่าตัวหนังสือมีการสื่อความหมาย

กมลรัตน์ คนองเดช (2540 : 36) สรุปเกี่ยวกับการอ่านว่า เด็ก ๆ เริ่มตระหนักว่าตัวหนังสือเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติมีความหมายและใช้ประโยชน์ในสิ่งแวดล้อมของเขา เด็กจะเห็นผู้ใหญ่ใช้ตัวหนังสือในหลายลักษณะ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย เขียนรายการซื้อของ อ่านรายการอาหารในภัตตาคาร อ่านป้ายชื่อร้านหรือโลโกสินค้า สิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยตัวหนังสือหรือสิ่งพิมพ์นี้ทำให้เด็กตระหนักได้เร็วว่าตัวหนังสือเป็นสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ นั้นมีความหมายและทำให้ได้สิ่งที่ต้องการ

เด็กปฐมวัยจะมีการเรียนรู้ด้านการอ่านได้ดี และรวดเร็วเป็นไปตามธรรมชาติ เด็กจะต้องมีโอกาสนในการอ่าน หรือเห็นตัวหนังสือบ่อย ๆ และได้รับการส่งเสริม การยอมรับ สนับสนุนจากผู้ใหญ่เป็นอย่างดี เด็กจึงจะมีพัฒนาการในการอ่านได้รวดเร็ว และรักการอ่านได้

1.5.2 ขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาการอ่านของเด็กหรือผู้อ่านแต่ละคน จะมีทั้งความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่จากการเฝ้าดูพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กหรือผู้อ่านที่เริ่มเรียนการอ่านจะพบว่ามีพฤติกรรมหลายอย่างที่เหมือน ๆ กัน ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดในขั้นตอนพัฒนาการอ่านต่าง ๆ ของเด็กที่เริ่มเรียนก็อาจมีพฤติกรรมบางอย่างเข้าข่ายการพัฒนานี้ก็ได้เช่นกัน โคเกรน และคณะ (บังอรพานทอง. 2541 : 24 – 25 ; อ้างอิงจาก Cochrane and other. 1984. *Reading Writing and Caring.*) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาการอ่านเป็นดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนที่จะสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

การเรียนรู้การอ่านในขั้นนี้จะเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับหนังสือว่าหนังสือคืออะไร และควรจะปฏิบัติต่อหนังสือนั้น ๆ อย่างไร ในขั้นนี้เด็กจะไม่สามารถอ่านหรือทำความเข้าใจหนังสือได้ด้วยตนเองจะต้องมีผู้อื่นเข้ามาช่วย สามารถแยกย่อยออกได้เป็นสามระยะ คือ

ก. ระยะการเริ่มเรียนรู้ เป็นขั้นเริ่มตั้งแต่เกิดซึ่งเด็กหรือผู้อ่านจะยังไม่รู้จักหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ว่าคืออะไร แต่จะเรียนรู้ขั้นที่ละน้อยจากประสบการณ์ จากสภาพแวดล้อม จะศึกษาว่าถือหนังสืออย่างไร แม้จะเริ่มจากการกลับหัวท้ายบ้างก็ตาม

ข. ช่วงระยะที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกเหมือนตนเองเป็นผู้อ่านในขั้นนี้เด็กโดยทั่วไปอายุประมาณ 2 ขวบ จะสามารถถือหนังสือได้ถูกทิศทาง ทราบว่าควรอ่านจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง เปิดหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย เด็กเริ่มให้ความสนใจรูปภาพ และเกิดความสนใจความหมายของภาพต่าง ๆ

ค. จะเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เด็กจะเริ่มมีความสามารถในการทำความเข้าใจตัวอักษรและเสียงต่าง ๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในการอ่าน เริ่มรู้จักคำและนำไปใช้ได้ คำบางคำเป็นพิเศษ เช่น ชื่อตัวเอง และคำที่พบบ่อย ๆ เด็กจะเรียนรู้และทราบความหมาย ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องก่อนคำอื่น ๆ

2. ขั้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เสียง และระบบภาษามากขึ้น ทราบความหมายของคำ และสามารถอ่านคำง่าย ๆ ในหนังสือที่ไม่เคยอ่านมาก่อน เริ่มเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะนำความสามารถทั้งหมดในการอ่านมาใช้เพื่ออ่านในสิ่งที่ตนต้องการจะอ่าน ในขั้นนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ระยะ เช่นกัน คือ

ก. ระยะที่มีความมั่นใจ ในการนำตัวบ่งชี้ในระบบภาษาต่าง ๆ มาใช้ร่วมกันในกระบวนการอ่าน เริ่มมีความอยากอ่านมากขึ้น อยากอ่านให้ผู้อื่นฟังทุกครั้งที่มีโอกาส มีความสามารถเข้าใจคำ ๆ หนึ่ง ซึ่งใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ระยะนี้จะเกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ จากนั้นเด็กก็จะสามารถอ่านได้อย่างธรรมชาติ

ข. ระยะที่สองนี้เด็กหรือผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองและสนใจที่จะอ่านเพื่อความพอใจของตนเองมากกว่าที่จะอ่านให้ผู้อื่นฟังเหมือนในระยะที่ผ่านมา

ค. ระยะที่สามนี้เด็กหรือผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้นสามารถเลือกสิ่งที่ต้องการอ่านได้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ส่วนตัว ที่ต้องการจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ

3. ความบกพร่องบางประการในการอ่าน

ขั้นตอนความสามารถในการอ่านของผู้อ่านมักจะผ่านเป็นลำดับขั้น ดังที่กล่าวข้างต้นบางคนอาจจะพัฒนาไปตามลำดับอย่างรวดเร็ว แต่บางคนอาจจะต้องใช้เวลานานในบางขั้นตอนหรือใช้เวลาสั้นกว่าผู้อื่นในบางขั้นตอน แต่ก็สามารถผ่านไปได้ด้วยดีตามลำดับ แต่บางคนอาจเกิดปัญหา ไม่สามารถพัฒนาผ่านขั้นตอนการพัฒนาการอ่านไปได้ จะต้องได้รับการช่วยปรับปรุง ซึ่งแน่จึงจะสามารถประสบความสำเร็จ ข้อบกพร่องของผู้อ่านกลุ่มนี้มักจะเกิดจาก

ก. เด็กกลุ่มนี้ไม่พยายามทำความเข้าใจเนื้อเรื่องตามตัวอักษรที่ปรากฏจะให้ความสนใจรูปภาพประกอบมากกว่าและเล่าเรื่องตามจินตนาการจากภาพ

ข. เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับกลุ่มแรก จะเป็นผู้ที่เน้นด้านการอ่านออกเสียงของพยัญชนะหรือคำต่าง ๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดทั้งที่บางครั้งก็ไม่ทราบความหมาย

ค. ไม่เกิดความสนใจไม่เห็นความสำคัญของการอ่านว่าจะเป็นบันไดไปสู่ความรู้ต่าง ๆ ของตนในอนาคตจะพยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอ่านทั้งสิ้น

ไบรอัน (Brian. 1992 : 15 -19) ได้กล่าวถึงขั้นของพัฒนาการด้านการอ่าน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่เด็กเรียนที่จะอ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1.1 ก่อนการอ่าน (Early Emergent) ในขั้นนี้เด็กเรียนรู้การอ่านโดยใช้หนังสือเป็นแนวทาง ในการอ่านตามระดับความสามารถ โดยการจำเรื่องราว รูปภาพในแต่ละบท การเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา

1.2 การแรกเริ่มการอ่าน (Emergent Reading) ในขั้นนี้เด็กเริ่มเรียนรู้ในการแยกแยะเด็ก ๆ ได้ยินเรื่องราว โคลงกลอน และร้องเพลง เขาเริ่มเรียนรู้ในการอ่านและตอบสนองต่อเรื่องราวในหนังสือ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเริ่มอ่าน (Early Reading)

เด็ก ๆ ในขั้นนี้เริ่มเรียนการอ่าน ต้องการสื่อและหนังสือหลากหลายในการสนับสนุนทักษะในการอ่านอย่างมีระบบ เขาเรียนรู้เรื่องราวในหนังสือและเรื่องราวที่ใช้ต้องเป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำที่เป็นประโยคกว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่สำคัญสามารถโยงภาพเข้ากับคำหรือตัวหนังสือ และเริ่มใส่ใจกับการออกเสียงตามคำ

ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่าน (Fluency Reading)

เด็กขั้นนี้จะเรียนอ่านและเพิ่มพูนคำศัพท์เขาต้องการเวลาในการที่จะอ่านอย่างมีอิสระ การฝึกหัดและการจัดระบบด้วยตนเอง เด็กอาจจะไม่มั่นใจ แต่พยายามที่จะจำคำ การสังเกตและใช้ตัวบ่งชี้ เช่น ในการออกเสียงจะเริ่มพัฒนาปรับปรุงในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาและผลสำเร็จของเด็กจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการขั้นที่ 1 เป็นสำคัญ

นักการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็ก คือ โคเคเรน และคณะ (Brewer, 1995 : 218 ; citing Cochrane and others, 1984) ได้อธิบายพฤติกรรมกรรมการอ่านไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเกิดความสงสัย (Magical Stage)

เด็กจะเรียนรู้วัตถุประสงค์ของหนังสือต่าง ๆ เริ่มคิดว่าหนังสือเหล่านั้นมีความสำคัญ จ้องมองที่หนังสือ หยิบจับหนังสือขึ้นมาถือไว้บ่อยครั้งจะเป็นหนังสือที่เขาชอบ

2. ขั้นเกิดแนวความคิด (Self – Concept Stage)

เด็กพิจารณาตัวเองว่าเป็นผู้อ่าน เริ่มเข้าไปผูกพันกับกิจกรรมการอ่าน อาจจะเสแสร้งอ่าน ให้ความหมายของหนังสือจากรูปภาพต่าง ๆ หรือประสบการณ์เดิม ใช้ภาษาคล้าย ๆ หนังสือแม้ว่าจะไม่เข้ากับเนื้อเรื่อง

3. ขั้นเชื่อมต่อการเป็นผู้อ่าน (Bridging Reader Stage)

เด็กให้ความสำคัญกับตัวอักษรสามารถเลือกคำที่คุ้นเคย สังเกตคำต่าง ๆ อ่านเรื่องที่เขียนเองได้ อ่านตัวหนังสือจากบทกวี เพลงกลอนกล่อมเด็ก เด็กจะเชื่อว่าพยางค์แต่ละพยางค์ คือคำหนึ่งคำ เกิดความขัดแย้งในการจับคู่ตัวอักษรและเสียงอ่านเริ่มระลึกรู้ถึงตัวอักษรได้

4. ขั้นทะยานสู่ผู้อ่าน (Take – Off Reader Stage)

เด็กเริ่มใช้ 3 ระบบขึ้นและเข้าด้วยกัน (เสียง ความหมาย โครงสร้างประโยค) เด็กตื่นตัวกับการอ่าน เริ่มคุ้นเคยกับบริบทใส่ใจต่อตัวหนังสือที่อยู่รอบตัว และอ่านทุก ๆ อย่าง (เช่น กล่องใส่อาหาร ฉลาก และเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นต้น) อันตรายในขั้นนี้ คือ เด็กจะให้ความสำคัญกับตัวอักษรแต่ละตัวมากไป

5. ขั้นสามารถอ่านโดยไม่ต้องพึ่งพิง (Independent Reader Stage)

เด็กสามารถอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่ไม่เคยอ่านได้ สามารถให้ความหมายจากตัวหนังสือจากประสบการณ์เดิมและจากตัวชี้แนะของผู้เขียนได้ สามารถเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ได้ง่าย ๆ แต่จะเป็นโครงสร้างและเนื้อเรื่องพื้น ๆ เท่านั้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยจะดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการพัฒนาการอ่านของเด็กในช่วงหนึ่ง ๆ จะช่วยให้สามารถกำหนดกิจกรรมและวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการอ่านให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยเฉพาะช่วงการเชื่อมต่อการเป็นผู้อ่าน ซึ่งเด็กเริ่มรู้จักสังเกตคำต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการอ่านต่อไป

1.5.3 ระดับพัฒนาการด้านการอ่าน

ฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 1 – 4) ได้กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางการอ่านในเด็กปฐมวัยจะประเมินได้จากพัฒนาการทางด้านการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การแสดงออก เด็กมีความสนใจอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ มีความกระตือรือร้นและมั่นใจในการเขียนสิ่งแปลกใหม่ แสวงหาหนทางใหม่ ๆ มาอ่าน
2. ความเป็นอิสระ สามารถเลือกนิทานได้อย่างเหมาะสม แก้ปัญหาของตนเองได้
3. ความเข้าใจพื้นฐานทางภาษา สามารถรู้คำศัพท์ที่ใช้พูดอย่างกว้างขวาง คาดคะเนได้ว่าสิ่งใดช่วยให้พบคำตอบได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. การพูด แสดงออกอย่างมีความคล่องแคล่ว อ่านให้ฟังอย่างมั่นใจสลับเสียงแสดงถึงความเข้าใจและใช้วลีประกอบได้ดี
5. มีเทคนิคการอ่าน รู้ว่าหนังสือประกอบด้วยข้อความเมื่อพบว่าอ่านแล้วไม่เข้าใจจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ส่วนความก้าวหน้าทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ฉันทนา ภาคบงกช ได้เสนอแนะให้ประเมินได้จากลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความสนุกสนาน ความก้าวหน้าที่จะทราบว่าการอ่านทำให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการแสดงออกในเรื่องการตอบสนองด้านอารมณ์ มีความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอ่านด้วยกัน และอ่านหนังสือหลายเล่มเพิ่มขึ้น
2. การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางภาษาด้านความเข้าใจของเด็กที่แสดงออกจากการเขียน เช่น การวาดการ์ตูน หรือวาดภาพต่อกันเป็นเรื่องราว เตรียมเทปและหนังสือสำหรับอ่าน
3. การนำเสนอ ซึ่งเด็กสามารถแสดงออกได้ ดังนี้
 1. เล่าถึงภาพที่วาด
 2. มีท่าทางขณะอ่านนิทานหรือคำคล้องจอง
 3. แนะนำหรือโฆษณาหนังสือ
 4. ใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียนหรือภาษาที่ยาก
 5. เลือกหนังสืออ่านและบอกได้ว่าเล่มใดน่าสนใจมากที่สุด เล่มใดมีประโยชน์มากที่สุดและบอกเหตุผลประกอบได้
6. เล่นบทบาทสมมติหรือแสดงท่าทางประกอบการอ่าน
7. เสนอทัศนะเกี่ยวกับสังคมและปัญหาสภาพแวดล้อม
8. แปลงนิทานและคำคล้องจอง แสดงเป็นละคร

อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : 10 – 11) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ว่าในระยะแรกที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะตั้งใจฟังและดูรูปภาพในแต่ละหน้า ผู้อ่านควรชี้คำที่อ่านไปเรื่อย ๆ โดยไม่บังคับให้เด็กดูตามเพราะในระยะต่อมาเด็กจะเริ่มสนใจคำอ่านเองและพัฒนาพฤติกรรมในการอ่านต่อไปตามลำดับ คือ

ระยะที่ 1 เริ่มเข้าใจว่าตัวหนังสือสามารถสื่อความหมายได้เหมือนภาษาพูด เด็กจะเลียนแบบที่ผู้ใหญ่อ่าน คือ จะชี้ที่คำอ่านและอ่านหนังสือด้วยภาษาพูดของเขาเอง ซึ่งคนละใจความกับหนังสือที่อ่านตอนแรกชี้สเปสะปะไปที่คำต่าง ๆ ขณะอ่านและพัฒนาจนสามารถชี้ได้ตามทิศทางที่ถูกต้องจากซ้ายไปขวาจากบรรทัดบนลงมาบรรทัดล่าง อย่างนี้เรื่อยไปจนหมดหน้ากระดาษแล้วจึงพลิกไปอ่านหน้าต่อไปทางซ้ายมือก่อน

ระยะที่ 2 ใช้ภาษาหนังสือ จะบรรยายภาพด้วยคำบางคำที่ใช้ในหนังสือ

ระยะที่ 3 บรรยายภาพในหนังสือได้ถูกต้อง เด็กจะเริ่มเรียนรู้ว่าคำบรรยายในแต่ละหน้าจะต้องสอดคล้องกับรูปภาพในหน้านั้น ๆ

ระยะที่ 4 จำประโยคต่าง ๆ ในหนังสือได้เกือบหมด กล่าวคือ

ก. คำบางคำที่จำไม่ได้ก็จะใส่คำพูดของตนเข้าไปแทนและยังไม่สามารถชี้คำที่อ่านเป็นคำ ๆ ให้ถูกต้องได้

ข. ต่อมาเมื่อจำคำทุกคำในหนังสือได้ก็จะสามารถอ่านคำในแต่ละบรรทัดได้ถูกต้อง แต่ยังไม่สามารถชี้คำได้ถูกต้องทุกคำ

ระยะที่ 5 อ่านได้อย่างแท้จริง เมื่ออ่านและชี้คำในหนังสือเล่มนั้นบ่อยขึ้น ความสามารถในการอ่านจะพัฒนาโดยใช้ความจำมาวิเคราะห์คำและสรุปกฎเกณฑ์ในการอ่านคำนั้น ๆ ด้วยตนเองและใช้กฎเกณฑ์นี้อ่านคำต่าง ๆ ที่สนใจจนอ่านได้อย่างแท้จริงในที่สุด

จะเห็นได้ว่าระดับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยจะเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จะสังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมของเด็กในแต่ละวัย จะมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องกันโดยที่เด็กจะต้องได้รับการส่งเสริมให้เด็กอ่านตามธรรมชาติของเด็ก ไม่มีการบังคับเด็กแต่จะให้เด็กมีสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาและหนังสือ เด็กจะสามารถพัฒนาการด้านการอ่านในระดับต่อไปได้ดี

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยในต่างประเทศ

มอร์โร (Morrow, 1993 : 534 – 537) ได้ศึกษาผลการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนขณะเล่น โดยทดลองกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ คือ กระดาษ ดินสอ และหนังสือต่าง ๆ ที่ครูคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมการใช้วัสดุต่าง ๆ

กลุ่มที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมเป็นการเล่นสมมติ ในเรื่องคลินิกสัตว์แพทย์ มีการจัดสถานที่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่น และนำวัสดุในการอ่านเขียนต่าง ๆ มาประกอบการเล่น โดยมีครูแนะนำการใช้วัสดุอุปกรณ์และการเล่น

กลุ่มที่ 3 จัดสภาพแวดล้อมเหมือนกลุ่มที่ 2 แต่ไม่มีครูแนะนำ

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าในกลุ่มที่ 1 และ 2 จะมีจำนวนเฉลี่ยของเด็กที่เข้าทำกิจกรรม และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านและเขียนในระหว่างการเล่น เช่น การอ่านอักษร การเล่าเรื่อง การอ่านออกเสียง การอ่านให้เพื่อนฟัง การวาดภาพ การขีดเขียน การเขียนตามรอย การคัดลอก คำ และประโยค ฯลฯ มากกว่ากลุ่มที่ 3 และ 4 และพบว่า พฤติกรรมในการอ่านและการเขียนของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเต็มใจและสมัครใจ และมีมากขึ้นในช่วงเล่นอิสระโดยครูมีบทบาทในการจัดเตรียมและแนะนำวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้กับเด็ก

นูแมน และรอสคอส (Neuman & Roskos. 1990 : 2214 – 221) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของศูนย์เล่นอิสระให้เป็นการเล่นสมมติ 4 เรื่อง คือ ที่ทำการไปรษณีย์ ห้องสมุด สำนักงาน และห้องครัว โดยเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การอ่านและการเขียน เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ป้ายข้อความ ภาษาเขียนต่าง ๆ กระดาษ ดินสอ ปากกา เป็นต้น เข้าไปในการเล่นและสังเกต พฤติกรรม พบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการอ่านการเขียนในระหว่างเล่นเพิ่มสูงมากขึ้น และช่วยให้เด็กมีการติดต่อ มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

✓ อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเสริมความพร้อมในการอ่านสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลการวัดความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากสื่อและรูปแบบที่กำหนดกับเด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากวิธีสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 2-6 ปี จำนวน 44 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากสื่อและรูปแบบกิจกรรมที่กำหนดมีความพร้อมในการอ่านสูงกว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ สุนีย์ ทองศิริประภา (2535 : 33 – 35) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านแตกต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านภาษาไทยมากกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อย ซึ่งการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพ เล่นเกม แสดงหุ่น จัดมุมหนังสือ การหัดสะกดคำจากป้ายชื่อห้างร้าน ป้ายโฆษณา การไปทัศนศึกษา การเล่นเกมบทบาทสมมติ

✓ กนกพร พันธุ์เถระ (2537 : 73) ศึกษาผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยกลุ่มทดลองเล่นในศูนย์สมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อม โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน และวัสดุที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา กลุ่มควบคุมเล่นในศูนย์สมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อมตามปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน กิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือ และกิจกรรมสนทนาแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือ และแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2149615 ร.3

16 12 60 63

✓ ชุมจิรา เลหาบุตร (2542 : 64 – 66) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเมื่อครบ 8 สัปดาห์แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการอ่านตามความสนใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องได้เกิดจากการดู การเห็นตัวอย่างการอ่านของครูในแต่ละวัน ทุก ๆ วัน และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ร่วมกัน ทำให้เกิดความสัมพันธที่ดีในห้องเรียน ก่อให้เกิดมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านได้

✓ จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรม หรือ ประสิทธิภาพทางการอ่านที่ตอบสนองต่อการอ่านจะส่งผลต่อพัฒนาการอ่านของเด็กและช่วยให้เด็กมีความสามารถอ่านรู้คำศัพท์และสนใจในการอ่านมากขึ้นได้ นอกจากนี้บทบาทครูในการจัดกิจกรรมให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ได้อ่านโดยเสรี ได้แบบอย่างในการอ่านจากครู ได้รับการยอมรับ การเสริมแรงในการทำกิจกรรมน่าจะทำให้เด็กมีพัฒนาการอ่านที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1.1 ความหมายการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กูดแมน (บึงอร พานทอง, 2534 : 70 – 72 ; อ้างอิงจาก Goodman, 1986. *What's Whole in Whole Language*) กล่าวถึงความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งแยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกล้าและมั่นใจในตนเองในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษเมื่อเด็กใช้ภาษาผิด แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2537 : 67) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบบูรณาการ (Whole Language Approach) เป็นแนวการสอนทักษะทางภาษาสัมพันธ์ที่จัดรวมทักษะทางภาษาคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ไปด้วยกันอย่างมีระบบ เนื่องจากการเรียนรู้ทักษะทั้งสี่ไปพร้อม ๆ กันจะช่วยเสริมพัฒนาทักษะซึ่งกันและกัน

พัชรี ผลโยธิน (2537ค : 196) กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสาร และการคิด โดยไม่พยายามแยกภาษาออกเป็น ส่วนย่อย ๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริงมาช่วยให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน การฟัง และการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมายมีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการ จะเป็นสิ่งที่ย่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา

อีลัน บลูม (เยาวพา เดชะคุปต์. มปป. : 1 ; อ้างอิงจาก Iran Blum. 1995.) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบองค์รวม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็ก โดยนำสิ่งที่เขาประสบพบเห็นในชีวิตประจำวันซึ่งรวมหมายถึง วัฒนธรรม การดำรงชีวิตของเด็กแต่ละคนมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา จากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ จากสภาพแวดล้อมที่เป็นชีวิตจริง และจากสิ่งที่เป็นอยู่จริงในชีวิตประจำวัน โดยเด็กเป็นผู้คิดค้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเองกับเพื่อน ๆ ไม่มุ่งเน้นการสอน เขียน อ่าน ไวยากรณ์ หรือการใช้หนังสือ แบบเรียน เพราะเป็นเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจของเด็กและไม่ใช่ว่าเขาพบเห็นในชีวิตจริง

เจเน็ต เอิร์ชแมน (เยาวพา เดชะคุปต์. มปป. : 1 ; อ้างอิงจาก Jennett Hirshman. 1995.) กล่าวว่า ภาษาแบบองค์รวม คือ การนำเอาองค์ประกอบของภาษาทุก ๆ ด้าน มาใช้ในการสื่อความหมาย ซึ่งจะหมายรวมไปถึงทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน การแต่งเรื่องและการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็กโดยนำสิ่งที่เขาประสบ พบเห็นในชีวิตประจำวันซึ่งหมายรวมถึงภูมิหลัง และวัฒนธรรม การดำรงชีวิตของเด็กแต่ละคนมาใช้เป็นประโยชน์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง

2.1.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 234) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดลักษณะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะหนึ่งทักษะใดเป็นพิเศษก็ตาม

ฉันทนา ภาคบังกช (2537 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนานในการเรียนภาษาและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้
2. ช่วย让孩子ได้รับการพัฒนาภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ
3. ทำให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจ ในการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้น
4. สนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมาก ซึ่งต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษาในช่วงปฐมวัย

อารี สัตถ์หนวี (2535 : 213) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กได้แสดงออกโดยไม่กลัวผิด มีแบบอย่างที่ดีในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จากผู้ใหญ่ การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรง มีโอกาสได้อภิปรายพูดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับเด็ก เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ดีถ้าเข้าใจทั้งหมด ช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุขและไม่เรียนด้วยตัวเอง

จะเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กเรียนทักษะทางภาษาทุกด้านอย่างสัมพันธ์ ต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา ทำให้การเรียนภาษาง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรงในการรับรู้ มีแบบอย่างในการเรียนรู้ภาษาโดยเฉพาะในด้านการอ่านที่มีบรรยากาศอบอุ่น ได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ และมีความหมายต่อผู้เรียน ดังนั้นการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงมีความสำคัญต่อการสร้างความสนใจในการอ่านเขียน พร้อมทั้งสามารถพัฒนาการทางภาษาด้านการอ่านเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน

2.2 ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษา

แบบธรรมชาติ

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) มีทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติของภาษา และทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน ในระบบภาษา ดังนี้ (บุษบง ดันตังค์. 2536 : 143 - 150)

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบของภาษา ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง ทฤษฎีนี้เชื่อว่าความหมายเป็นหัวใจของภาษา ส่วนไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบสถานการณ์กำหนดคำ ซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสาร เด็กจะไม่พยายามอ่าน และเขียน ด้วยการสะกดคำไปทีละตัว แต่จะคิดคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ด้วยเหตุนี้เด็กจึงไม่จำเป็นต้องรู้จักเสียงของตัวอักษรก่อนที่จะสามารถสื่อความหมายโดยการอ่านเขียน

2. ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร ทฤษฎีนี้เชื่อว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่สามารถสื่อสารความหมายทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อความหมายจึงจำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ หลายรูปแบบ ด้วยเหตุนี้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนด้านภาษาตามแนวความเชื่อของทฤษฎีนี้จึงรวมกับศิลปะ ดนตรี และละคร เป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอน ถ้าเด็กไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวจากภาษาได้ครบถ้วน เขาก็จะสามารถคาดคะเนเรื่องราวจากท่าทาง ภาพประกอบหรือดนตรี ที่เข้ากับเหตุการณ์สำคัญของเรื่องได้

3. ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา ทฤษฎีนี้เชื่อว่าทุกคนต้องสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน เช่น ความก้าวหน้าในการอ่านเกิดจากการได้ฟังคำสั่ง และฟังนิทาน การได้พูดคุยกับเพื่อน และการได้พยายามเขียนถ่ายทอดประสบการณ์เนื่องจากการอ่านเขียนจะช่วยให้เด็กเห็นการคาดคะเนลักษณะต่าง ๆ ตามความคิดของผู้อื่นซึ่งจะ让他เข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้น การคาดคะเนซึ่งเป็นประสบการณ์จากการอ่านจะช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน การสื่อความหมายซึ่งเป็นประสบการณ์จากการเขียนช่วยในการคาดคะเนเมื่อเด็กอ่าน การอ่านและเขียนเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน

นอกจากทฤษฎีพื้นฐานทั้ง 3 ทฤษฎีดังกล่าว ยังมีแนวคิดของนักจิตวิทยา และนักการศึกษาที่อธิบายถึงธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ไว้ดังต่อไปนี้

เพียเจต์ (อารี สันตหวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1955) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรมการเคลื่อนไหวของตนเอง และการได้สัมผัสกับสิ่งของภายนอก และเด็กคิดสร้างความรู้ขึ้นภายในตน หรืออีกนัยหนึ่งเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) ในการเรียนรู้ ในการคิด การเรียนมิใช่เป็นสิ่งที่เป็นการรับเข้าเฉย ๆ (Passive)

ดิวอี้ (อารี สันตหวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Dewey. 1943) ได้กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการกระทำ และหลักสูตรควรจะบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ไวโกตสกี (อารี สันตหวี. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Vygotsky. 1986) กล่าวว่า อิทธิพลของสังคมและบุคคลอื่นมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดและเกิดเป็นความรู้ภายในตนได้ ฉะนั้นแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นให้มีการปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบ และการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ฮอลลิเดย์ (อาร์ สัททนต์. 2535 : 62 ; อ้างอิงจาก Halliday. 1975 อ้างอิงจาก McYee & Rehgels. 1990 : 26 – 27) กล่าวว่า มนุษย์ใช้ภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายหรือประโยชน์ของภาษาไว้ 7 ประเภท คือ

1. แสดงความต้องการ เช่น ฉันอยากได้ลูกโป่ง หรือ แผ่นโฆษณาสินค้า
2. ใช้สั่ง หรือควบคุม เช่น หยุด ห้ามวิ่ง หรือสัญญาณไฟจราจร หรือเอกสารชี้แจงวิธีการกระทำ
3. ใช้สื่อสารในปฏิสัมพันธ์ เช่น ไปเล่นกันเถอะ หรือจดหมายส่วนตัวโต้ตอบ
4. ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึก เช่น ฉันชอบหนังสือเล่มนี้ หรือบทบรรณาธิการ บันทึกประจำวัน
5. ใช้ในการแสวงหาความรู้ เช่น นี่คืออะไร หรือจดหมายสอบถาม แบบฟอร์มใบสมัครงาน
6. ใช้ในจินตนาการ คิดฝัน เช่น เธอเป็นพ่อ ฉันเป็นแม่ หรือนิทาน คำประพันธ์ บทละคร
7. ใช้ในการบอกเล่า เช่น โรงเรียนเปิดแล้ว หรือรายงาน พจนานุกรม สารานุกรม บัตรเชิญ

ป้ายประกาศ

เพราะฉะนั้น การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จึงเน้นถึงการใช้ประโยชน์ของภาษาในบริบท (Context) ต่าง ๆ จากแนวคิด ทฤษฎี ของนักการศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นพื้นฐานความเชื่อสำคัญของแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่คำนึงถึงการใช้ภาษาที่ต้องสัมพันธ์กันในบริบทต่าง ๆ ของผู้เรียนภาษา ซึ่งผู้สอนจะต้องมีจุดมุ่งหมาย มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เหมาะสม และมีความเข้าใจในศักยภาพการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

กูดแมน (บ็อง พานทอง. 2541ก : 8 –12 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1987. *Language and thinking in school : A whole language curriculum.*) ได้คำนึง และอ้างอิงแนวทฤษฎีที่สนับสนุนแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language) ไว้ด้วยกัน 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ (A learning Theory)

การเรียนรู้ภาษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับองค์ประกอบหลายประการ คือ

1.1 การเรียนรู้ภาษาจะง่ายและสามารถเข้าใจได้ต้องเป็นการเรียนรู้จากบทความที่มีความหมาย ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.2 ภาษาที่มนุษย์เราใช้เกิดขึ้นจากองค์ประกอบหรือความต้องการส่วนบุคคลและตามภาวะสังคม เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารให้เข้าใจกัน

1.3 การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นในขณะที่ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจภาษานั้น ๆ ในขณะที่อยู่ในสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้สามารถเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันทุกทักษะอย่างบูรณาการจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้ตามธรรมชาติ

1.4 การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของแต่ละคนจะพัฒนาไปตามลำดับตามความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

1.5 การเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความหมาย ภาษาจะเกิดขึ้นตามความคิดของผู้ที่กำลังใช้ภาษานั้น ๆ และความคิดต่าง ๆ ก็อาจพัฒนาต่อไปได้จากการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ

1.6 พัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนแต่ละคน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ประสบการณ์เดิม สภาพความเป็นจริงในสังคม ล้วนเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้ภาษาพัฒนาการใช้ภาษาได้อย่างดี

2. ทฤษฎีทางภาษา (A language Theory)

การเรียนการสอนแบบธรรมชาติ (Whole Language) มีพื้นฐานความเชื่อมาจากทฤษฎีทางภาษาหลายทฤษฎีด้วยกัน กูดแมน (Goodman) กล่าวว่า นักภาษาศาสตร์บางคนเชื่อว่าการใช้ภาษาบางครั้งขึ้นอยู่กับผู้ใช้ และระดับฐานะทางสังคมของผู้ใช้ แต่สำหรับแนวปรัชญาการสอนแบบธรรมชาติ (Whole Language) ครูผู้สอนต้องถือว่ามาตรฐานหรือภาษาท้องถิ่น (Dialects) ต่าง ๆ คือ ภาษาเหมือนกัน จะต้องเป็นที่ยอมรับในชั้นเรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้สอนจะไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามมาตรฐาน ผู้สอนจะต้องมีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างเฉลียวฉลาด ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกลัวผิดอยู่ตลอดเวลา จะเป็นการสกัดกั้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน

3. แนวทฤษฎีทางการสอน (A view of teaching)

การเรียนภาษาจะได้ผลดีถ้าหากมีวิธีการสอนที่ดีและเหมาะสม ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้ใช้นโยบายการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จะต้องเป็นผู้มีความเข้าใจ การเรียนรู้ภาษาของเด็กแต่ละคน สามารถจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เด็ก ๆ สนใจเป็นผู้อยากให้คำแนะนำให้กำลังใจในการสร้างสรรค์งานแต่ละชิ้นของเด็ก ๆ พร้อมให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน แต่จะไม่บังคับหรือจำกัดความคิดสร้างสรรค์ ของเด็ก ตราบใดที่สิ่งซึ่งเด็กกระทำอยู่ในขอบเขตของการเรียนรู้และสร้างสรรค์งานถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4. แนวการสร้างหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน (A view of curriculum)

การจัดการเรียนการสอนของแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) มีแนวทางสำคัญ ดังนี้

- 4.1 การประสมประสานแนวคิดต่าง ๆ (Integration)
- 4.2 ความสามารถในการเลือกใช้ภาษาของตนเอง (Choice & ownerships)
- 4.3 การใช้ภาษาเข้าไปสอนแทรกทุกวิชา (Language across curriculum)
- 4.4 เนื้อหาสำคัญในแต่ละบทเรียน (Thematic unit)

จากกรอบความคิดของทฤษฎีดังกล่าวแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติตั้งอยู่บนแนวคิดดังต่อไปนี้ (Moss & Noden, eds. 1994 : 342 - 344)

1. ภาษาของเด็กเป็นพื้นฐานในการสอนภาษาให้แก่เด็ก
2. ภาษาที่สอนเป็นภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสาร
3. หัวใจของภาษา คือ ความหมาย
4. การอ่าน เขียน พูด และฟัง เป็นสิ่งที่ต้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
5. การเขียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการรู้หนังสือ
6. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการรู้หนังสือจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายจริง ๆ

จากทฤษฎีแนวคิดดังกล่าวการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีหลักการ ดังนี้ (อารี สันตหวี, 2535 : 22 - 23)

1. การสอนภาษาในเด็กปฐมวัยจะต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือซึมซับเรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือให้ฟังทุกวันและสนทนาพูดคุยกับเด็กให้เด็กเล่าเรื่องจากการพูดและการเขียน หรือการวาด การแสดง
2. การสอนภาษาจะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลสอนตามระดับความสามารถที่แตกต่างกัน เด็กเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ครูในการเตรียมและวางแผนในการสอน

3. การสอนภาษาส่งเสริมให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกเรื่อง หรือหนังสือที่สนใจ

4. การสอนภาษาจะต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษา ในความมุ่งหมายที่ต่าง ๆ กัน เช่น จดหมาย หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ ฉลากยา ฯลฯ

5. การสอนภาษาจะต้องเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู < การปฏิสัมพันธ์นี้จะนำไปในทางสนับสนุนให้กำลังใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6. การสอนภาษาควรให้เด็กมีความมั่นใจกล้าเสี่ยงที่จะพูด อ่านและเขียนโดยไม่กลัวผิด ตามแนวคิดของกูดแมน (ไวลวอร์ธ เกื้อทาน 2540 : 43 – 44 ; อ้างอิงจาก Goodman, 1986. *Roots of the Whole Language Movement.*) ได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาในระดับปฐมวัย ไว้ว่า

1. ภาษาที่ใช้สอนต้องมีความหมายที่สมบูรณ์ มีใจความครบถ้วน และเน้นความสัมพันธ์ของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนทักษะย่อยของภาษา เช่น การฝึกสะกดคำ การคัดลายมือ จะทำต่อเมื่อเด็กต้องการเสริมและการเรียนทักษะย่อยนั้นสามารถช่วยให้เด็กสื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น เรียนจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียน

2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือ ประสบการณ์จริงที่เด็กได้ฝึกกระบวนการคิดในการใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย กิจกรรมภาษาควรเริ่มจากภาษาพูดเพื่อให้เด็กเข้าใจความหมายก่อนที่จะใช้ภาษาอ่านและเขียน

3. การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากการใช้ภาษาในการเรียนทุกวิชาโดยใช้ภาษาในสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่มีความหมาย

4. การสอนภาษาควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมภาษาที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง ครูเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาพูด อ่าน เขียนในชีวิตประจำวัน

5. การสอนภาษาต้องอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมภาษาร่วมกันระหว่างครูกับเด็กโดยครูควรมองข้อผิดพลาดของเด็กว่า คือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. ผู้เรียนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองในการพิจารณาว่าจะใช้ภาษาเมื่อไร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการอ่านและเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของ สตริกแลนด์ และมอร์โรว์ (Strickland & Morrow, 1990 : 690 - 691) ที่กล่าวว่า

1. เด็กสามารถอ่านและเขียนอย่างมีความหมายโดยใช้ประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะแนะนำแนวคิดใหม่ ๆ

2. เด็กเริ่มอ่านและเขียนอย่างเป็นธรรมชาติ เมื่อเด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีภาษาเขียน และรูปแบบของการอ่านและเขียน เช่น ฉลาก ป้ายคำแนะนำต่าง ๆ ฯลฯ และเห็นแบบอย่างการอ่านและการเขียนของผู้ใหญ่

3. เด็กเรียนรู้การอ่านได้ดีที่สุด เมื่อพบว่าการอ่านมีประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเด็กเอง ที่หลากหลาย และจะต้องได้ฟังการอ่าน โคลงกลอน คำคล้องจอง นิทาน ฯลฯ

4. การแสดงออกของเด็กเกี่ยวกับวรรณกรรมต่าง ๆ ช่วยให้เด็กได้รู้จักความแตกต่างในการใช้ภาษาอ่านเขียน รูปแบบ และโครงสร้าง เด็ก ๆ ต้องการฟังการอ่านจากผู้ปกครอง คือ โคลงกลอน เรื่องตลกขบขัน เศร้า เรื่องราวที่เป็นจริง ตัวอย่างของหนังสือ เช่น จากโทรศัพท์ Dictionary Catalogue เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการเตรียมเด็กให้สงบจากรูปแบบของการใช้ภาษา

จากความเชื่อ แนวคิด และหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่นักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายไว้ นฤมล เนียมหอม และคณะ(2543 : 1 – 2) ได้สรุปเป็นหลักการสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อม การสอนภาษาต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวม ตัวหนังสือที่ปรากฏในห้องเรียนต้องมีเป้าหมายในการใช้จริง ๆ หนังสือที่ใช้จะต้องเป็นหนังสือที่ใช้ภาษาที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัว ไม่แบ่งเป็นทักษะย่อย ๆ และจะต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมด้วย

2. การสื่อสารที่มีความหมาย การสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสสื่อสารโดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก ครูจะต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาสอ่านเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายจริง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการฝึกหัด และให้เด็กได้ใช้เวลาในการอ่านและเขียนตามโอกาสตลอดทั้งวัน โดยไม่ต้องกำหนดตายตัวว่าช่วงเวลาใดต้องอ่าน หรือช่วงเวลาใดต้องเขียน

3. การเป็นแบบอย่าง การสอนภาษาจะต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในความมุ่งหมายต่าง ๆ ครูต้องอ่านและเขียนโดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้จริง ๆ ให้เด็กได้เห็น เช่น เพื่อการสื่อสาร เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อค้นหาวิธีการ ฯลฯ นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเห็นว่า การอ่านเป็นเรื่องสนุก เพื่อสร้างให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน

4. การตั้งความคาดหวัง การสอนภาษาจะต้องเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับที่เด็กเรียนรู้ที่จะพูด ครูควรเชื่อมั่นว่าเด็กจะสามารถอ่านและเขียนได้ดีขึ้นและถูกต้องยิ่งขึ้น เด็กมีความสามารถในการอ่านและการเขียนตั้งแต่ยังอ่านและเขียนไม่เป็น ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับโอกาสที่จะอ่านและเขียนตั้งแต่วันแรกที่มาโรงเรียน และที่สำคัญคือครูไม่ควรคาดหวังให้เด็กอ่านและเขียนได้เหมือนผู้ใหญ่

5. การคาดคะเน การสอนภาษาควรให้เด็กมีโอกาสที่จะทดลองกับภาษา สร้างสมมติฐานเบื้องต้นของตน และมีโอกาสเดาหรือคาดคะเนคำที่จะอ่านและมีโอกาสตีประติษฐานสัญลักษณ์และคิดสะกดเพื่อการเขียน

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสอนภาษาควรตอบสนองความพยายามในการใช้ภาษาของเด็กในทางบวก ยอมรับการอ่านและการเขียนของเด็กว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายแม้ว่ายังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ และพยายามตอบสนองเด็กให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ครูอาจให้เด็กได้เห็นตัวอย่างที่ถูกต้องอย่างเป็นธรรมชาติ เช่น การอ่านหนังสือเล่มที่เด็กชอบอ่านให้เด็กฟังในโอกาสอื่น ๆ หรือเขียนให้ดูเมื่อมีการสนทนาในกลุ่มใหญ่ เป็นต้น

7. การยอมรับนับถือ การสอนภาษาจะต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กว่าเด็กเรียนรู้การอ่านและเขียนอย่างแตกต่างกัน ตามช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกัน ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ศึกษาความสนใจ ความสามารถ และสอนเด็กตามความสามารถที่แตกต่างกันของเด็กเด็กต้องได้ตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ในช่วงเวลาเดียวกันเด็กไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมอย่างเดียวกันหรือทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน เพราะการเรียนรู้ภาษาไม่มีลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตายตัว

8. การสร้างความรู้สึกเชื่อมั่น การสอนภาษาต้องส่งเสริมให้เด็กรู้สึกปลอดภัยที่จะคาดคะเนในการอ่านหรือเขียน แม้ว่าไม่เคยอ่านหรือเขียนมาก่อน ควรทำให้เด็กไม่กลัวที่จะขอความช่วยเหลือด้านการอ่านและเขียนเมื่อจำเป็น เด็กต้องไม่ถูกตราหน้าว่าไม่มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ดังนั้น การสอนภาษาจึงต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กเพื่อให้เด็กมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะอ่านและเขียนได้

จากแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สรุปได้ว่า เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายสมบูรณ์จากประสบการณ์จริงในสิ่งแวดล้อม และการได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป

2.2.1 แนวคิดทางด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

บุษบง ต้นติวส์ (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวถึงแนวคิดทางด้านการอ่าน ดังนี้

1. เด็กเรียนอ่านได้ดีที่สุด เมื่อพบว่า การอ่านมีประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง
2. เด็กจะเรียนอ่านเองโดยธรรมชาติถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีภาษาเขียน และได้เห็นแบบอย่างการอ่านที่ผู้ใหญ่อ่าน
3. เด็กสามารถถ่ายทอดภาษาโดยการพูด การเขียน และสามารถรับภาษาโดยการฟัง การอ่าน ซึ่งจะเรียนไปด้วยกัน
4. โดยธรรมชาติเด็กจะเรียนรู้การอ่านจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม
5. ความหมายของข้อความที่เด็กอ่านได้มาจากประสบการณ์ในอดีตของเด็ก
6. เด็กเรียนรู้การอ่านจากการได้รับประสบการณ์จากการอ่านหลาย ๆ ทาง

ฉันทนา ภาคกงษ (2538 : 3) ได้สรุปแนวคิดการส่งเสริมการเรียนรู้การอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ภาษาตามแนวธรรมชาติอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อว่า การพูดเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน
2. การอ่านอย่างมีความหมายต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของเด็ก ครูจึงควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเรื่องราวในหนังสือนิทานและหน่วยการเรียนรู้
3. การอ่าน คือ การเรียนรู้ความหมายตามที่เด็กต้องการตั้งแต่แรกเริ่ม ดังนั้นสื่อที่ใช้ในการอ่านต้องไม่ยากให้เด็กประสบความสำเร็จจากการอ่าน มีความพึงพอใจสนุกและเป็นอิสระจากการอ่าน
4. การให้แรงเสริมควรเป็นแรงเสริมทางบวก ชื่นชมผลงาน ชมเชยผลงาน ให้คำชมเชยในการควบคุมดูแลตนเองของเด็ก

นอกจากนี้ ราศี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 7 – 10) ได้ให้แนวคิดและแนวทางในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ให้เด็กรู้คำศัพท์มาก ๆ โดยการอ่านให้ฟัง พูดคุยกับเด็กเสมอ เปิดโอกาสให้เด็กพบปะกับผู้คนและไปเที่ยวที่ต่าง ๆ ดูรายการโทรทัศน์ สนใจฟังและตอบคำถามของเด็ก
2. ถ้าเด็กอยากเรียนอ่านก็ให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้คำศัพท์ หรือเรื่องราว และเมื่อเด็กเบื่อก็ควรยินยอมให้หยุดอ่านทันที
3. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดว่าจะสอนอ่านให้กับเด็กเมื่อไร เพียงแต่ให้เด็กมีความอยากอ่าน ก็สอนอ่านได้ แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อน จึงเริ่มมีตัวอักษรเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามลำดับ

4. เด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิมซ้ำ ๆ อยู่เช่นนั้นซึ่งเป็นเรื่องปกติจึงไม่ควรบังคับเมื่อเด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของเด็ก

2.2.2 หลักการทางการสอนอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

บุษบง ดันติวงศ์ (2538 : อัดสำเนา) ได้กล่าวถึงหลักการสอนอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

1. สื่อในการจัดการเรียนการสอนอ่านจะต้องเป็นสื่อที่มีประโยชน์และมีการใช้จริง เช่น ป้ายประกาศ หนังสือนิทาน ฯลฯ
2. การสอนอ่านจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่มีข้อความที่สื่อความหมายได้จริงในชีวิตประจำวัน และให้เห็นแบบอย่างการอ่านของครู
3. การอ่านจะต้องทำควบคู่ไปกับการเขียน
4. การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเตรียมเด็กอนุบาลสำหรับการอ่านนั้นจะต้องเน้นการสอนให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมีสิ่งแวดล้อมที่มีภาษาเขียนและหนังสือเป็นสื่อ
5. การสอนอ่านจะต้องจัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะแนะนำแนวคิดใหม่ ๆ ให้เด็ก
6. การอ่านจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์การอ่านในหลาย ๆ แบบ เช่น การอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ การอ่านตามลำพัง การถ่ายทอดสิ่งที่อ่านในผลงานอื่น ๆ การเล่น ตลอดจนประสบการณ์การอ่านสื่อหลายประเภท คือ นิทาน เพลง คำคล้องจอง ข้อความในสิ่งแวดล้อม

2.2.3 องค์ประกอบของการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

องค์ประกอบของการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการศึกษากระบวนการทางด้านการอ่าน ซึ่ง คัทติง (Cutting, 1989 : unpagged) ได้กล่าวถึงกระบวนการทางด้านการอ่านว่า เด็กจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม เข้าใจความหมายของคำ รู้โครงสร้างของประโยคและเข้าใจตัวหนังสือ รวมเรียกว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ แบ่งองค์ประกอบของการอ่านออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ
 - การอ่านจากหน้าซ้ายไปหน้าขวา
 - การอ่านกวาดสายตาอ่านข้อความจากซ้ายไปขวา และการกวาดสายตา
2. ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร
 - การเชื่อมโยงหนึ่งต่อหนึ่ง เช่น เสียงของคำกับภาพ เสียงกับรูปตัวอักษร

ชื่อตัวอักษรกับรูป

- การรู้จักคำ
- ความรู้เกี่ยวกับลำดับเสียงในคำ
- การรู้จักรูปตัวอักษร
- การรู้ชื่อตัวอักษรบางตัว
- การรู้จักเสียงตัวอักษรบางตัว

- การจำตัวอักษรตัวแรก / ตัวสุดท้ายของคำ

3. เครื่องหมายวรรคตอน

- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำถาม
- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำพูด
- การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์

4. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งชี้แนะ การคาดคะเน และตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่อ่านได้ด้วย

ตนเองโดย

- ภาพ
- ประสบการณ์เดิม
- โครงสร้างของประโยค
- ความหมายที่เป็นไปได้

สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือการจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า และเรียนรู้จากการอ่านหนังสือ การเรียนรู้ภาษาเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติ ของมนุษย์ ครูมีบทบาทเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้มากกว่าการตรวจตรา ควบคุมนักเรียน ควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นให้เด็กได้คิดจะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้การอ่านได้

2.3 การจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับปฐมวัยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ การประเมินผล

จากการศึกษาองค์ประกอบของการอ่านของ คัทติง (Cutting, 1989 : unpaged) สตรีกแลนด์ (Strickland, 1988 : 966 – 968) สรุปได้ว่า การสอนต้องมุ่งให้เด็กเข้าใจเรื่องราวที่อ่านโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม เข้าใจความหมายของคำ รู้โครงสร้างของประโยค และเข้าใจตัวหนังสือ ซึ่งรวมเรียกว่าความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ
 - 1.1 การรู้ทิศทางในการถือหนังสือ
 - 1.2 การรู้ส่วนประกอบของหนังสือ
 - 1.3 การรู้ทิศทางในการอ่าน
2. ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร
 - 2.1 การรู้ว่าการอ่านกับการเขียนสัมพันธ์กัน
 - 2.2 การรู้จักคำคุ้นตา
 - 2.3 การรู้ว่าคำคืออะไร
 - 2.4 การรู้จักตัวอักษรตัวแรก และตัวสุดท้ายของคำ
 - 2.5 การรู้รูปร่างและทิศทางของตัวอักษร
3. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน
 - 3.1 การรู้จักเครื่องหมายคำถาม
 - 3.2 การรู้จักเครื่องหมายคำพูด

3.3 การรู้จักเครื่องหมายอัศเจรีย์

4. ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเน และตรวจสอบการคาดคะเน

4.1 การคาดคะเน และตรวจสอบการคาดคะเนโดยอาศัย ภาพ ความหมายของคำ โครงสร้างของประโยค และ / หรือ พยัญชนะต้นของคำ

บุษบง ต้นดวงศ์ (2538) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านไว้ว่า เพื่อ

1. ปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติที่ดี มีนิสัยรักการอ่าน
2. ให้เด็กมีพัฒนาในการอ่านเพื่อจับใจความ ได้แก่

2.1 ให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ (Book Concept) รู้จักหน้าปก การพลิกหน้า ความสัมพันธ์ระหว่างภาพสัญลักษณ์ และข้อความ

2.2 ให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ (Print Concept) เช่น รู้ลำดับคำในประโยค รู้ลำดับตัวอักษรในคำ ความรู้เกี่ยวกับรูปและเสียงของตัวอักษร ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน

เลมม์และลี (Lamme & Lee. 1990 : 295 - 297) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ว่าเพื่อให้เด็กได้ค้นหาความหมายของเรื่อง มีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดของเด็กเอง การอ่านร่วมกันจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการอ่าน เด็กจะเรียนรู้กระบวนการที่ทำให้เกิดความคิด การคาดเดาเหตุการณ์ และมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ (Concept About Print and Books) ดังที่ คัทติง (Cutting. 1989 : unpagged) กล่าวไว้แล้วว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ การถือหนังสือให้ถูกด้าน การกวาดสายตาข้อความจากซ้ายไปขวา และ จากบนลงล่าง การชี้ส่วนประกอบของหนังสือได้ถูกต้อง การอ่านตัวอักษรหรือสัญลักษณ์บางตัวได้ การชี้ตัวหนังสือบางตัวที่คุ้นเคยได้ การอ่านคำหรือข้อความโดยการสังเกตตัวอักษรได้ เป็นต้น การให้เด็กมีส่วนร่วมในการอ่าน เด็กจะค่อย ๆ เข้าใจเรื่องของหนังสือ เช่น เข้าใจเรื่องของการใช้หนังสือ วิธีการเปิดหนังสือ และวิธีการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือ เห็นความสำคัญของหนังสือ เริ่มเรียนรู้จุดมุ่งหมายของการใช้หนังสือ ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความสนใจ และรักที่จะอ่านมากขึ้น ถึงแม้ว่าเด็กบางคนจะยังอ่านหนังสือไม่ออกแต่การดูเพียงรูปภาพก็เป็นสิ่งที่เด็กพอใจ

ตามแนวคิดของ บ็อกซ์ (Box. 1990 : unpagged) มีแนวทางการจัดกิจกรรมการอ่านร่วมกันดังนี้ คือ

1. อ่านเรื่องตลอดเรื่อง มองดูภาพ
2. อ่านเรื่องดัง ๆ โดยไม่หยุด
3. อ่านเรื่องซ้ำ ๆ ชี้คำแต่ละคำ
4. สนับสนุนให้เด็กอ่านพร้อม ๆ กับครู
5. สนับสนุนให้เด็กอ่านหนังสือด้วยกัน และชี้คำ
6. อ่านจนถึงคำสุดท้ายของประโยค และหยุดให้เด็กเติมคำในช่องว่าง

2.3.1 กิจกรรมการเรียนการสอน

เลมม์ และลี (Lamme & Lee. 1990 : 295 - 297) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) ไว้ว่า การสอนแบบนี้จะช่วยให้เด็กได้รับการฝึกฝนทักษะทางภาษา เด็กจะกลายเป็ นนักอ่านที่มีความสามารถเรียนรู้การอ่านอย่างต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เด็กจะเป็นนักคิด นักปฏิบัติที่เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข จากที่กล่าวมานี้เรียกว่า การจัดประสบการณ์การอ่านร่วมกัน (Shared Reading Experience) การอ่านร่วมกันจะทำให้เด็กอ่าน

สนุกสนาน เด็กจะได้รับประสบการณ์ที่ควรได้รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ และร่วมมือกันโดยปราศจากการบังคับ นับว่าเป็นประสบการณ์สอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กในวัยนี้

โฮลดาเวย์ (Holdaway. 1979 : unpagged) กล่าวถึง ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared Reading) ดังนี้

1. ขั้นการค้นหา (Discovery)

การแนะนำประสบการณ์ใหม่โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการคาดเดาประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำๆ และใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาในการอ่าน

2. ขั้นการสำรวจ (Exploration)

การอ่านหนังสือซ้ำ ๆ ครูสามารถนำหนังสือมาอ่านซ้ำ เมื่อเด็กแสดงความต้องการเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย

3. ขั้นใช้ประสบการณ์และสื่อสารอย่างอิสระ (Independent Experience and Expression)

การนำประสบการณ์เดิมในการอ่านหนังสือกับผู้ใหญ่มาใช้ เมื่อเด็กอ่านหนังสืออย่างอิสระคนเดียวหรือกับเพื่อนในกลุ่มย่อย เด็กได้สำรวจอย่างสร้างสรรค์ แสดงออกทางภาษาและศิลปะอย่างมีความหมาย

บังอร พานทอง (2541ก : 6 – 9) ได้ให้ข้อเสนอแนะการเรียนการสอนโดยแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) ว่าจะต้องแจ้งให้เด็กทราบจุดประสงค์ในการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง และการใช้ทักษะทั้งสี่ จะต้องมีการใช้อย่างบูรณาการในหลักสูตรการเรียนการสอนโดยต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่ยึดหนังสือแบบเรียนเพียงเล่มเดียว แต่ควรเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีกิจกรรมใดบ้างในห้องเรียน ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. เด็กจะเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนและการวางหลักสูตร ครูผู้สอนต้องค้นหาความสนใจและพื้นความรู้ของนักเรียน แล้วนำมาเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนต่อไป กิจกรรมที่จะรู้จักเด็กอาจทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ ให้เด็กเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ

2. ควรอ่านหรือเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้เด็กฟังเสมอ ๆ เลือกเรื่องที่น่าสนใจ แฝงคติสอนใจ หรือมีแบบแผนการใช้ภาษาที่ดี ในระหว่างเล่าหรืออ่านควรหยุดบางครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ติดตามหรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เด็กจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้รับฟังตัวอย่างภาษาดี ๆ เป็นประจำเด็กจะเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการเรียน หรือช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่าน

3. เด็กควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า บทความที่ดี ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ไปสเตอร์ และหนังสือประเภท Predictable หรือรูปภาพสวย ๆ ก็จะช่วยได้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของเด็กได้แก่

ก. Shared Book Experience ซึ่งเป็นกิจกรรมในครอบครัวโดยบิดา มารดา อ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อย ๆ จะเป็นโอกาสที่บุคคลในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

ข. Literature Group เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับ ผู้สอนควรเลือกหาหนังสือที่น่าสนใจอย่างน้อย 5 – 6 เรื่อง ในแต่ละครั้งที่สอน แต่ละเรื่องควรมีจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม ควรเป็นเรื่องที่ให้เด็กสนใจ ระดับความยากควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก จากนั้นแบ่งกลุ่มเด็ก ครูแนะนำหนังสือแต่ละเล่มแล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหนังสือเรื่องที่พอใจ อ่านเรื่องร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลืออธิบายเพิ่มเติม จากนั้นแต่ละกลุ่มก็จะออกมาพูดให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียนฟัง จะทำให้เด็กอื่น ๆ ได้ทราบเรื่องที่ต่างออกไป และอาจจะเกิดความสนใจ ต้องการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม

ค. Assisted Reading เป็นกิจกรรมที่ใช้เหมาะสมสำหรับช่วยผู้อ่านที่มีปัญหาหรือผู้ที่เริ่มอ่าน (เด็กปฐมวัย) ครูจะอ่านพร้อมกับเด็กหรือผู้อ่านที่มีปัญหาทำให้มีกำลังใจและความพยายามมากขึ้น นอกจากนั้นก็ควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมไม่ยากจนเกินไป จะทำให้ผู้อ่านมีกำลังใจ และสามารถอ่านตามเพื่อนอื่น ๆ ได้เช่นกัน

ง. Sustained Silent Reading จะใช้ช่วงเวลาประมาณวันละ 5 – 10 นาที ให้เด็กและครูผู้สอนหาสิ่งซึ่งตนสนใจนำมาอ่านในช่วงเวลานี้ ครูผู้สอนอาจเตรียมบทความสั้น ๆ สำนองไว้บ้าง เพื่อใช้ในกรณีที่เด็กบางคนไม่เตรียมมา ในบางครั้งอาจเรียนเด็กคนใดคนหนึ่ง หรืออาสาสมัครขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่องที่อ่าน แล้วให้โอกาสทุกคนซักถามหรือเพิ่มเติมรายละเอียดหากตนมีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ

4. ให้เด็กได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจจะเริ่มจากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือสิ่งที่เด็กมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนตามสภาพจริง (Authentic Writing) แล้วจึงเริ่มยากขึ้นในรูปแบบการเขียนแบบอื่น ๆ เช่น อาจให้ทำกิจกรรมประจำด้วยการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ภายในโรงเรียน หรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวัน อาจมีการจัดที่สำหรับเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) ระหว่างครู และเด็ก ไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียนก็ได้ซึ่งจะเป็นแหล่งที่สื่อสารระหว่างครูและนักเรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

5. Kid – watching เป็นกิจกรรมที่ เยตตา กูดแมน (Yetta Goodman) จัดขึ้นเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต ดูว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไร ครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้ที่เป็น Kid – watcher จะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วง ๆ ต่อไป

6. การสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) มุ่งเน้นให้เด็กร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับแนวการสอนแบบร่วมมือ (Co – operative teaching) เป็นการฝึกให้เด็กได้รู้จักการร่วมมือกันทำงานแต่ละคนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ สูงสุดและประการสำคัญเด็กอายุรุ่นเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการที่สื่อสารกับครูผู้สอน ซึ่งก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระของครูได้ระดับหนึ่ง แต่ครูที่ดีควรมีวิธีการในการตรวจสอบเช่นกัน

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นแนวปรัชญาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและแพร่หลายไปทั่วโลก แต่ละประเทศจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ สภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการทางภาษาโดยเฉพาะทางด้านการอ่าน

การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สุภัทธา คงเรือง (2539 : 23 – 24) สามารถประมวลได้เป็น 5 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการอ่านร่วมกันเป็นกิจกรรมที่สะท้อนหลักการว่า การสอนอ่านต้องเห็นแบบอย่าง การอ่านที่ผู้ใหญ่อ่าน และเด็กได้มีประสบการณ์การอ่านจากสื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น นิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นกิจกรรมการอ่านร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในกลุ่มใหญ่

2. กิจกรรมการสื่อภาษาเป็นกิจกรรมที่สะท้อนหลักการว่า การรับภาษาจะต้องคู่กับการถ่ายทอดทางภาษา เป็นกิจกรรมที่เด็กได้สื่อความหมายของสิ่งที่อ่าน เด็กทำโดยลำพังหรือเป็นกลุ่มย่อย เช่น การวาดภาพ การทำภาพผนัง การแสดงละคร

3. กิจกรรมการอ่านอิสระ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนหลักการว่า เด็กแต่ละคนจะเรียนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการอ่านแตกต่างกัน ในเวลาที่แตกต่างกัน และในขณะที่มีความพร้อมในการอ่านที่แตกต่างกัน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ เด็กอ่านเงียบ ๆ คนเดียว หรือเป็นกลุ่มย่อย ครูช่วยบันทึกสิ่งที่อ่าน และให้เด็กเล่าเรื่อง หรือพูดคุยเรื่องที่อ่านให้เพื่อนฟัง

4. กิจกรรมการเล่นเกมภาษาเป็นกิจกรรมที่สะท้อนหลักการที่ว่า เด็กควรมีโอกาสได้อ่านในช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดทั้งวัน ซึ่งการอ่านนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมการอ่านอย่างเป็นทางการ จากสื่อที่เป็นหนังสือหรือข้อความในสิ่งแวดล้อมนั้นแต่อาจจะเป็นการเล่นเกมที่เกี่ยวข้องกับภาษาในลักษณะต่าง ๆ ด้วยเด็กทำโดยลำพังหรือเป็นกลุ่มย่อย

5. กิจกรรมการอ่านข้อความในสิ่งแวดล้อมตามโอกาสเป็นกิจกรรมที่สะท้อนหลักการที่ว่า การสอนอ่านควรใช้ข้อความที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน และมีคุณค่าควรแก่การอ่านเป็นการนำเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาเขียนพร้อม ๆ กับเด็กเพื่อไว้ใช้อ่านในห้องเรียน

เรนน์ และแคนาดี้ (อาร์ สันหลวี. 2535 : 24 - 27 ; อ้างอิงจาก Raines and Canady. 1990. *The Whole Language Kindergarten.*) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ ได้แก่

1.1 ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน หนังสือนี้น่ามาจากมุมห้องสมุด หรือมุมหนังสือ เมื่ออ่านเสร็จแล้วนำไปไว้ที่มุมห้องสมุดตามเดิม เด็ก ๆ จะตามไปอ่าน เด็กยังอ่านไม่ออกแต่เด็กอ่านเรื่องจากภาพและจากคำที่ครูอ่านให้ฟัง

1.2 หนังสือที่เลือกเข้ามุมห้องสมุด ถ้าเป็นหนังสือภาพที่ไม่มีคำก็จะดี เพราะเด็กจะอ่านเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือถ้าเป็นหนังสือที่มีคำหรือตัวหนังสือพิมพ์ควรใหญ่ชัดเจน เนื้อเรื่องควรเป็นเรื่องง่าย ๆ มีคำซ้ำที่เด็กทายได้ทำนองเดียวกับเรื่อง “ยายกะตา” ที่มีคำว่า “ไม่ใช่กงการอะไรของฉัน” เพราะการที่เด็กจำคำพูดได้ เด็กจะโยงกับตัวหนังสือได้ต่อไป

หนังสือที่ครูอ่านให้ฟังหลายครั้งที่ครูอาจจะนำเล่มเก่ามาอ่านอีก ถ้าเด็กขอร้องการอ่านหนังสือให้เด็กฟังนี้อาจจะอ่านในช่วงเวลาเล่นเสรีตามมุม ครูอ่านให้เด็กกลุ่มเล็ก ๆ 4 – 5 คน ฟังถ้าครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทั้งชั้นในช่วงเวลากิจกรรมวงกลมเป็นการอ่านร่วมกัน (shared reading) ถ้าครูสามารถใช้หนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ซึ่งพิมพ์ขยายจากหนังสือเด็กธรรมดา จะช่วยให้เด็กทั้งกลุ่มเห็นภาพและตัวหนังสือได้ชัดเจน ถ้าไม่มี Big Book ครูควรเลือกหนังสือที่มีภาพชัดเจน และพยายามชูและหันให้เด็กทุกคนมองเห็นได้

1.3 ครูสนทนากิปรายเกี่ยวกับตัวหนังสือกับเด็ก ให้เด็กได้คิด พูดออกความเห็นด้วย เช่น ให้ทายเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป ให้เด็กร่วมออกเสียงด้วย

1.4 ครูให้เด็กได้แสดงกิจกรรมเกี่ยวกับภาษา เช่น ให้เด็กออกมาเล่าเรื่องที่อ่าน (retell) หรือให้เด็กแสดงท่าทาง เล่าเรื่องราวจากหนังสือ

1.5 ตามมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ครูพยายามหาสิ่งของที่มีตัวหนังสือมาวางให้เด็กเล่น เช่น กล้องยาสีฟัน กล้องขนม และสิ่งของที่มีอักษรป้ายชื่อชัดเจน

2. กิจกรรมการเล่นเสรี การเล่นเสรีตามมุม หรือศูนย์ต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาธรรมชาติ เพราะทุกวันเด็กมีโอกาสดัดสันใจด้วยตนเองว่าจะเลือกเล่นกิจกรรมมุมใด และในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมภาษา

3. การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะใช้วิธีสอนเป็นหน่วยบูรณาการ ที่สัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ และสัมพันธ์กับชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน

เด็กเรียนรู้ภาษาโดยวิธีธรรมชาติตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อมที่ได้อยู่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน เด็กจะจดจำและเรียนรู้ภาษา ความหมาย ความรู้สึกต่าง ๆ ไปพร้อมกัน และการที่เด็กมีโอกาสอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยภาษา และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือครู ได้รับประสบการณ์โดยตรงจาก สื่อวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่หลากหลายเป็นแบบอย่างที่ดี ได้รับการยอมรับส่งเสริมให้กำลังใจ เด็กจะสามารถพัฒนาภาษาด้านการอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ ในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียดหรือบีบบังคับ เด็กจะมีความสุขและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และมีความมั่นใจในการอ่านมากขึ้น

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการจัดกิจกรรมการอ่านของ สตรีกแลนด์ (Strickland. 1988 : 966 - 968) และ โฮลดาเวย์ (Holdaway. 1979 : unpagged) ได้กล่าวถึงเทคนิคที่จำเป็นในการสอนอ่านแก่เด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. การชี้ตัวหนังสือ (Track Print) การที่ครูชี้ตัวหนังสือเพื่อกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการมองและได้ยินเสียงที่ครูอ่านตัวหนังสือ ช่วยให้เด็กมีความเข้าใจทิศทางของการอ่าน ครูอาจเลือกชี้บางประโยคหรือบางคำที่สำคัญ

2. การฝึกให้คิดคาดคะเนเนื้อหาล่วงหน้าจากประสบการณ์ (Think along) ในขณะที่ครูอ่าน ครูควรแสดงการคิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องเพื่อให้เด็กสังเกตวิธีการคิดของครูจะทำให้เด็กรู้จักคิดโดยใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับ..... ครูคิดว่าประโยคนี้ต้องอ่านว่า.....

3. การเติมคำศัพท์ลงในช่องว่าง (Cloze activity) โดยครูจะพูดส่วนต้นของประโยคที่เคยอ่านให้เด็กฟังจากหนังสือ แล้วหยุดเปิดโอกาสให้เด็กหาคำที่มีความหมายเหมาะสมมาเติมให้ประโยคสมบูรณ์หรือเลือกเขียนประโยคลงบนกระดานดำ และลบออกหนึ่งคำ กระตุ้นให้เด็กหาคำมาเติมในประโยคให้สมบูรณ์เป็นการฝึกให้เด็กคาดคะเนคำจากสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยสิ่งชี้แนะที่มี

4. การพิจารณาลักษณะของตัวหนังสือในข้อความ (Examining text features) การพิจารณาข้อความ ดูคำเริ่มต้น ดูคำซ้ำ ๆ ดูตัวหนังสือ ดูการใช้เครื่องหมายวรรคตอน และอื่น ๆ จะช่วยให้เด็กรู้ถึงความสัมพันธ์ทางภาษาของสิ่งชี้แนะ (cue) ซึ่งช่วยในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเนสิ่งที่อ่าน

5. การชี้คำขณะอ่าน (Pointing) เพื่อให้เด็กเห็นความสัมพันธ์ของเสียงและรูปตัวอักษรของคำที่ปรากฏเป็นภาษาเขียน และการอ่านจากซ้ายไปขวา

6. การปิดคำด้วยกระดาษแล้วเลื่อนให้เห็นตัวอักษร (Sliding masking) เพื่อเน้นให้เด็กมองตัวอักษรในคำ

7. การอ่านข้อความซ้ำ ๆ (Revisiting text) เมื่อครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังและพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่อ่าน ครูก็จะอ่านข้อความนั้นซ้ำ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องมากขึ้น โดยการสังเกตลักษณะต่าง ๆ ของข้อความ เช่น คำซ้ำ คำที่เริ่มต้น ตัวอักษร เครื่องหมายวรรคตอน ฯลฯ ซึ่งช่วยในการคาดคะเนความหมายให้ชัดเจนขึ้น

2.3.2 สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล

ในการจัดกิจกรรมการอ่านให้กับเด็กนั้น สื่อที่เหมาะสมสำหรับการอ่านของเด็ก ได้แก่ ข้อความที่เป็นสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน หนังสือที่เด็กคาดคะเนเรื่องได้ (Predictable Book) ซึ่งเป็นหนังสือขนาดใหญ่และขนาดปกติ แผ่นป้ายคำคล้องจองและเพลงที่มีตัวหนังสือตัวใหญ่ เพื่อให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจน เป็นเรื่องที่เด็กชอบ มีข้อความซ้ำ ๆ ใช้ภาษาที่เด็กคุ้นเคย ใช้ประโยคง่าย ๆ ที่เด็กสามารถคาดเดาเรื่องราวได้ บุซบง ดันติวส์ (2536 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า นิทานเป็นสื่อที่เหมาะสมมากสำหรับการสอนอ่าน เพราะนิทานเป็นเรื่องราวที่มีความหมายสำหรับเด็กหนังสือนิทานที่ใช้ได้ผลกับเด็ก คือหนังสือนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจ มีภาพและข้อความสัมพันธ์กัน ตัวหนังสือใหญ่ ชัดเจน มีการจัดวางหน้ากระดาษ ภาพ และประโยคที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงความหมาย มีเหตุการณ์หรือข้อความที่ซ้ำ ๆ ที่ช่วยการคาดคะเน มีโครงสร้าง ลีลาการเขียน และเรื่องราวที่เด็กคุ้นเคย ควรเขียนแยกเป็นคำ ๆ

การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ชลอสเซอร์ และฟิลลิปส์ (Schlosser & Phillips. 1991 : 87 - 92) กล่าวถึงการประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ 2 วิธี ได้แก่ การประเมินผลจากการสังเกต (Observation) และการประเมินผลจากการหาเอกสารมาประกอบ (Documentation) ซึ่งทั้ง 2 วิธี จะรวมไปถึงการอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการในการอ่านเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงกลวิธีในการสังเกตการอ่าน โดยสรุปว่า การสังเกตสามารถทำได้กับเด็กรายบุคคลหรือในกลุ่มย่อยเมื่อเด็กทำกิจกรรมในห้องเรียน อภิปรายถึงการทำงานของเด็กในกลุ่มด้วย

การสังเกตการอ่านจะสังเกตได้จากกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการอ่านร่วมกัน การอ่านอิสระ การสังเกตเด็กในกิจกรรมการอ่านหนังสือร่วมกัน สามารถประเมินความตั้งใจ ทักษะการคาดคะเน การจับใจความ และกระบวนการในการอ่าน ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือ การมองคำ ความรู้เกี่ยวกับรูปและเสียงของตัวอักษร การใช้เครื่องหมายวรรคตอน

การสังเกตเด็กในกิจกรรมการอ่านหนังสือคนเดียว จะทำให้เห็นได้ว่าเด็กใช้กลวิธีการอ่านอย่างไร สามารถประเมินความคิดรวบยอด เกี่ยวกับตัวหนังสือ และหนังสือ การจับคู่กันระหว่างรูปและเสียงของตัวอักษร และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหนังสือ คำและเสียงของคำ สามารถทราบได้ว่าเด็กเข้าใจความหมาย และเข้าใจตัวหนังสืออย่างไร

คัทติง (Cutting. 1989 : unpaged) กล่าวถึงการประเมินผลทางด้านการอ่านว่าสามารถทำได้ 3 วิธี โดยสรุป คือ

1. จากการสังเกต (From observation) การสังเกตท่าทางขณะเด็กอ่าน
2. จากการวินิจฉัยความหมาย (From diagnostic means)

2.1 การฟังเด็กอ่านเพื่อจะรู้ว่าเด็กทำอย่างไรเมื่ออ่านข้อความในบริบทและทำให้ทราบว่าหนังสือเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ การฟังเด็กอ่านสามารถทำให้เราทราบว่า

ก. เด็กสามารถอ่านได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าหนังสือนั้นเหมาะสมกับเด็กจะช่วยให้เด็กอ่านได้มากขึ้น

ข. เด็กสามารถใช้การเดาเป็นพื้นฐานในการอ่าน มีกลวิธีในการอ่านและการรู้โครงสร้างของเรื่องราวในหนังสือ

2.2 การฟังเด็กเล่าเรื่องซ้ำ และถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือว่า “เรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร”, “คำนี้มีความหมายว่าอย่างไร” เพื่อจะรู้ว่าเด็กเข้าใจเรื่องราวหรือไม่

2.3 การรู้ข้อมูลของเด็กในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการอ่านเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่าน เพื่อจะรู้ว่าเด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปและเสียงของตัวอักษรหรือไม่ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร

3. จากการตอบสนองของเด็ก (From children's constructed responses) ให้เด็กมีโอกาสดูตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน การจับใจความจากเรื่องที่อ่าน การขยายความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นการตอบสนองเฉพาะบุคคลและการฝึกประเมินตนเอง

ตามแนวคิดของกูดแมน (Goodman, 1986 : unpagged) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสังเกตการใช้ภาษาของเด็ก ดังนี้

1. ฝ้าสังเกตภาษาของเด็กในการใช้ภาษาที่หลากหลายของเด็กก่อนที่จะสรุปผลเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของเด็ก เด็กบางคนไม่พูดกับเพื่อนในกลุ่มเลย แต่เขาสามารถสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ค้นหาความสามารถในการใช้ภาษาในจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เด็กแลกเปลี่ยนภาษากันอย่างไร อะไรคือสิ่งที่จำเป็นหรือต้องการใช้ภาษาในการจินตนาการ เด็กสามารถพูดกับผู้ใหญ่หรือพูดคุยกันเองได้หรือไม่

3. ค้นหาการสื่อสารที่มีความหมายมากกว่าการประเมินจากความสามารถทางภาษาเพราะบางครั้งการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องใช้ประโยคที่สมบูรณ์ แต่ครูควรสังเกตว่าเด็กสามารถดัดแปลงใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้หรือไม่

4. ค้นหาความรู้ของเด็กเกี่ยวกับการใช้น้ำเสียงในรูปแบบของภาษาที่แตกต่างกัน

พอลสัน (กนิษฐา ชูพันธ์, 2541 : 38 ; อ้างอิงจาก Paulson, 1990. in *Evaluation : A Perspective for Change.*) กล่าวถึงวิธีการประเมินการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ยึดผู้เรียนมากกว่าการยึดเกณฑ์ปกติ หรือเกณฑ์มาตรฐาน
2. เป็นการประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้ ไม่ใช่การประเมินเริ่มต้นสิ่งที่เด็กไม่รู้
3. เป็นการเริ่มต้นจากการประเมินตัวเอง และประเมินโดยเพื่อนครูและผู้ปกครอง
4. เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการ ไม่ใช่พิจารณาผลงานอย่างเดียว
5. เป็นการประเมินที่ต่อเนื่องทั้งหลักสูตรและการสอน ไม่ขัดแย้งกับหลักสูตร
6. เป็นการประเมินที่ไม่มีการกำหนดล่วงหน้า สามารถจัดระบบและแก้ไขได้เมื่อต้องการ
7. เป็นการประเมินที่ไม่แยกทักษะย่อยของภาษา
8. เป็นการประเมินที่ประกอบด้วยการประเมินเนื้อหา ภาษา ความคิด และการสนทนา
9. เป็นเทคนิคการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. เป็นการประเมินที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะต้องเข้าใจแนวคิด หลักการ องค์ประกอบ และพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อนจึงนำ กิจกรรมการอ่าน สื่อและอุปกรณ์ที่มีพื้นฐานจากแนวคิดและหลักการมาใช้กับเด็กครูจะต้องเป็นผู้สนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาไทย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฟนนาศี (Fennacy. 1988 : 12 – A) ได้ศึกษาวิธีการสอนและวิธีการรู้หนังสือในห้องเรียน อนุบาล 2 แบบ คือ ห้องเรียนแรกใช้หลักสูตรโดยแบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ เสียงและคำ ห้องที่สองมีการใช้ หลักสูตรตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยปฏิบัติต่อเด็กเสมือนว่าเด็กเป็นนักอ่าน และนักเขียน ผล การวิจัยพบว่า เด็กในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติมีความรู้ด้านการอ่านเขียนเพิ่มขึ้น เต็มใจที่จะเขียน และปรับปรุงการเขียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่ออกช่วยเหลือ และเรียบเรียงระหว่างการเขียนบ่อยขึ้น

ลีส์ (Lees. 1989 : 01A) ได้วิจัยเพื่อศึกษาการวิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านและพัฒนา การอ่านของนักอ่านที่ดีและไม่ดี การศึกษานี้เข้ามาใช้เพื่อเชื่อมโยงแนวทางของการวิเคราะห์ การจับใจความ และพัฒนาการในเด็กที่มีปัญหาการอ่านและมีการอ่านในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยประเมินผลทักษะย่อย ที่เกี่ยวข้องกับการจำคำ การออกเสียงคำ การออกเสียงทั้งประโยค การแบ่งลักษณะ และการเปลี่ยนแปลง ความหมายของคำ การอ่านตามพจนานุกรม การจับคู่โดยใช้สายตา การเปลี่ยนความหมายของคำ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการอ่านที่อาศัยทักษะที่มีอยู่ก่อนจะลดลงในเรื่องของ การจำคำทั้งในเด็กที่อ่านดีและไม่ดี แต่จะมีการใช้ทักษะการถอดคำที่เป็นของตนเองเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่าการ พัฒนาจะนำไปสู่การใช้ทักษะการใช้สายตาโดยตรงเพิ่มมากขึ้น แต่ข้อมูลก็ชี้ให้เห็นว่าทุกกลุ่มยังใช้อิทธิ พลการออกเสียงตามพจนานุกรม การพัฒนาในเด็กที่อ่านได้ดี และไม่ดีจะมีความแตกต่างกัน การพัฒนาของ เด็กที่อ่านไม่ดี จะอาศัยพื้นฐานที่มีอยู่ก่อนเท่านั้น แต่เด็กที่อ่านได้ดีจะอาศัยความรู้ที่ได้มาภายหลังในการ พัฒนาการอ่าน

งานวิจัยในประเทศไทย

ภาวณี แสนทวีสุข (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์ การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล มีการเก็บข้อมูลใช้แบบสังเกต พฤติกรรมการเขียน และแบบวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการจัดประสบการณ์ การเขียนร่วมกันสำหรับเด็กอนุบาลประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ บทนำ : ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับแนวการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ และแผนการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกัน 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเขียนร่วมกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนด้านการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ทิศทางในการเขียน วิธี ถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน และความซับซ้อนของความหมายสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ จัดประสบการณ์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

✓ สุภัทรา คงเรือง (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอน ภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาลอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษา แบบธรรมชาติ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบปกติ ตัวแปรตาม คือ ความคิดรวบยอด เกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือในด้านความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ตัวอักษร เครื่องหมายวรรคตอน และการ

ใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและการตรวจสอบการคาดคะเน ผลการวิจัย พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความถี่รวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ อ่ำพร ศรีทรัพย์ (2540 : 94 –99) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ จากการศึกษาครั้งนี้เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติและแบบปกติ มีการพัฒนาความสนใจในการอ่านและการเขียนทั้ง 2 กลุ่ม แต่เด็กปฐมวัยในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ จากผลการวิจัยมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติแสดงให้เห็นว่า หลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้กับเด็กปฐมวัยควรมีการจัดสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือ มีการจัดกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ให้โอกาสเด็กได้มีโอกาสเลือกและทำงานที่ชอบและสนใจ เด็กปฐมวัยจึงจะเกิดพัฒนาการทางด้านภาษาโดยเฉพาะการอ่านภาษาไทยของเด็กที่พูดสองภาษาควรจะได้รับพัฒนาให้มีความพร้อมมากขึ้นจากการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่สอง

3.1 การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการอบรมครูผู้สอนเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา พบว่าครูมักมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระยะแรกที่เด็กยังพูดภาษาไทยกลางไม่ได้ การเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยที่ไม่พูดภาษาไทยที่บ้านควรสอนโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและพัฒนาการทางภาษาโดยเน้นกิจกรรมที่ใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริงประกอบกับต้องอาศัยเทคนิคหลายด้านส่วนการที่จะให้เด็กที่มีปัญหาทางภาษาได้รู้และเข้าใจความหมายของคำ รู้จักคำมากขึ้นสามารถเลือกใช้คำให้เหมาะสม สนใจคำใหม่ ๆ ศัพท์ต่าง ๆ สามารถพูดได้เป็นประโยคชัดเจน ออกเสียงชัดเจนถูกต้อง รู้จักฟังเข้าใจและทำตามคำสั่งได้ ครูจะต้องใช้เทคนิคและวิธีเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กเหล่านี้โดยศึกษาขั้นตอนวิธีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และคิดใช้หลักบูรณาการในการสอน คือควรนำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้มาสัมพันธ์กับคำใหม่ และผูกประโยคให้สัมพันธ์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 1,23 – 24)

นอกจากนั้นเด็กในวัยนี้ยังสนใจการฝึกอ่าน ชอบเล่าเรื่อง หมั่นซักถามความหมายของคำร้องเพลงสั้น ๆ เล่าเรื่องโดยลำดับความได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยโดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านการอ่าน เด็ก ๆ จะต้องใช้เวลาในการฝึกอ่าน มีการสร้างสมประสบการณ์จากการอ่านมาตั้งแต่วัยเยาว์ และให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสในการฝึกพูด ฟัง และอ่าน

ในการฝึกภาษาแก่เด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงพื้นฐานทางภาษา 6 ด้าน ได้แก่ การฝึกความสนใจในการอ่าน ฝึกความจำ การฝึกให้ความหมายของคำ ตลอดจนฝึกพูดประโยคง่าย ๆ การฝึกการรับรู้โดยการเห็น การฝึกกล้ามเนื้อมือให้แข็งแรงและการฝึกประสาทสัมผัส (ราศี ทองสวัสดิ์. มปป. : 10 – 17)

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2533 : 11) กล่าวถึงการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนว่า วิธีการสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะส่งเสริมทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้อย่างบูรณาการ จากการสอนความหมายรวมของเรื่องสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา เป็นการเน้นกระบวนการอ่านของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถจับใจความสำคัญ ตีความ แปลความ และขยายความของเรื่องได้อ่านได้

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา หลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึง คือ พัฒนาการของเด็ก และ สภาพแวดล้อมทางภาษา โดยมีขั้นตอนในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้สื่อที่น่าสนใจ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ มาประกอบในการพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กโดยให้เด็กได้เรียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กก่อนจึงจะทำให้เด็กมีการพัฒนาการทางภาษาโดยเฉพาะการอ่านได้เร็วขึ้น

3.2 ทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง

จากความรู้ทางภาษาศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านประสาทชีววิทยา หน้าที่ของสมอง ด้านภาษาและการรู้การคิด ด้านจิตวิทยาพัฒนาการ ด้านสังคมวิทยา ด้านสัทศาสตร์ (Phonetic) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาและสังคม (Psycho - socio Linguistics) ภาษาศาสตร์การศึกษา (Educational Linguistics) การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษา (Contrastive Analysis) นำไปสู่หลักการและทฤษฎีในการเรียนการสอนภาษาที่สอง 2 ทฤษฎี คือ นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และประพาศน์ พงุทธิประภา (อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคณะ. 2536 : 14 – 15 ; อ้างอิงจาก นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และประพาศน์ พงุทธิประภา. 2530. การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กก่อนวัยเรียน : วิธีสอนแบบรับภาษา ภาคเรียนที่ 1 - 2. หน้า 23 - 24)

ทฤษฎีพฤติกรรมทางภาษา (The Audiolingual Habit Theory)

ก. ทฤษฎีจิตกรรมทางภาษา (The Cognitive Code Learning Theory)

ทฤษฎีทั้งสองยึดหลักจิตวิทยาและหลักภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ทฤษฎีแรก คือ ทฤษฎีพฤติกรรมทางภาษายึดหลักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Psychology) และภาษาศาสตร์เชิงโครงสร้าง (Structural Linguistics) หลักการของทฤษฎีนี้โดยสรุปมีดังนี้ (อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคณะ. 2536 : 14 – 15)

1. ภาษาเป็นพฤติกรรมทางนิสัย (A Collection of Habit)
2. คนสามารถเรียนภาษาได้ด้วยการเรียนแบบและการจดจำภาษาไว้ในสมอง ซึ่งเปรียบเสมือนกระดานชนวนอันว่างเปล่า (Blank Slak) ที่พร้อมจะบันทึกข้อมูลทางภาษาเอาไว้
3. วิธีสอนต้องให้ผู้เรียนฝึกซ้ำซากจนกว่าจะพูดได้โดยอัตโนมัติ

วิธีสอนที่ยึดแนวคิดนี้ ได้แก่ วิธีสอนแบบยึดการออกเสียงเป็นหลัก (Phonetic Method) วิธีสอนแบบกองทัพบกสหรัฐ (The Army method) และวิธีสอนแบบสร้างนิสัย (The Habit Formation Method) เป็นต้น วิธีสอนที่ยึดทฤษฎีจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมนี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะสูงหรือเป็นผู้ใหญ่ เพราะมีความอดทนสูง เข้าใจประโยชน์ของการเรียนภาษาใหม่ดีแล้ว ดังนั้นการฝึกภาษาตรง ๆ ซ้ำ ๆ ซาก ๆ ย่อมทนได้

ทฤษฎีที่สอง คือ ทฤษฎีจิตกรรมทางภาษายึดหลักจิตวิทยากลุ่มจิตกรรมนิยม (Cognitive Psychology) และภาษาศาสตร์เชิงปฏิวัตินิยม (Cognitivism Transformationalism) ซึ่งหลักการของทฤษฎีนี้ก็คือ

1. ภาษาเป็นพฤติกรรมที่มีกฎเกณฑ์ควบคุม (Rule – governed Behavior)
 2. คนสามารถเรียนภาษาได้ เพราะธรรมชาติได้สร้างสมองเพื่อทำหน้าที่เรียนภาษามาตั้งแต่กำเนิด โดยสมองทำหน้าที่เรียนและสร้างภาษา สมองจึงมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “เครื่องรับภาษา” (Language Acquisition Device หรือ LAD)

3. วิธีสอนภาษาที่สองตามทฤษฎีนี้ คือการกระตุ้นให้สมองหรือ LAD ทำงานโดยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเรื่องและการนำไปใช้เป็นอันดับแรก ใ้ระยะเวลาผู้เรียนรับและสะสมความเข้าใจภาษาทีละน้อยครั้งมีความเข้าใจภาษามากก็เกิดความพร้อมในการพูด ทำให้พูดได้ด้วยความเข้าใจ และมั่นใจ

4. หน่วยของภาษาคือประโยค หรือบริบทซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่ใจความและเรื่องราว (ขณะที่คำนำไปสู่ประโยค) เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือของการสื่อสารเพื่อต้องการอธิบายโนภาพและให้เหตุผล ดังนั้นการสอนภาษาต้องสอนด้วยคำและประโยคต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเรื่องเดียวกัน เพื่อให้ภาษาในตัวของเรื่องเต็มไปด้วยความหมายของภาษาจะเห็นได้ว่าการสอนเฉพาะคำและการฝึกพูดเป็นคำ ๆ จึงไม่ใช่การสอนภาษาที่ต้องการ

5. ทักษะที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนภาษาที่สอง ดังนั้นกิจกรรมการสอนต้องฝึกธรรมชาติของผู้เรียนเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาทั้งด้านกระบวนการและวุฒิภาวะของผู้เรียนประกอบกันแล้ว วิธีสอนภาษาที่สองที่ยึดหลักการจิตกรรมทางภาษามีความเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะจะเหมาะกับเด็กมากกว่า เนื่องจากใช้กิจกรรมที่เป็นโลกของเด็ก

การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาของตนได้นั้น เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งใช้ภาษาสื่อความหมายซึ่งกันและกันได้ จากความรู้ที่นักประสาทวิทยาได้พยายามศึกษาเรื่องสมองมนุษย์ทำให้ได้ความจริงเรื่องโครงสร้างและหน้าที่ตลอดจนกลไก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาษาและทฤษฎีการสอนภาษาที่สอง ดังนี้

1. สมองทำหน้าที่ด้านการรับรู้โลกรอบ ๆ ตัว การคิด ภาษา ตลอดจนการใช้ความคิดควบคุมพฤติกรรมของบุคคลโดยสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่บันทึกข้อมูล และความคิด เมื่อสมองคิดหรือใช้ความคิดแล้วจะส่งความคิด ความเข้าใจออกไปในรูปของภาษาเพื่อให้ผู้อื่นทราบ

2. สมองมีธรรมชาติเป็นศักยภาพมิใช่สำเร็จรูปตั้งแต่กำเนิด ปัจจัยด้านภาวะ แวดล้อมที่ดีและต้องมียุทธวิธีอย่างสูงต่อการกระตุ้นสมองทั้งด้านการเจริญเติบโต การรับรู้ และการคิดในช่วงอายุ 7 ปี สิ่งแวดล้อมที่ดีและด้อยจะทำให้สติปัญญาต่างกัน

3. ก่อนอายุ 7 ปี น้าหนักของสมองเจริญไปแล้วถึงร้อยละ 80 ของสมองที่เจริญเต็มที่ของผู้ใหญ่ ดังนั้นการพัฒนาสมองควรดำเนินตั้งแต่ปฏิสนธิถึงอายุ 7 ปี โดยประมาณ ซึ่งเป็นช่วงที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลมากที่สุด

4. สมองแบ่งออกเป็น 2 ซีก คือ ซีกซ้ายกับซีกขวา การแบ่งดังกล่าวก็เนื่องจากการเจริญเติบโตที่แตกต่างกันและการทำหน้าที่ด้านการรับรู้ การคิด ก็ต่างกันอย่างเด่นชัดนั่นเอง สำหรับการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ จะใช้ประสาทสัมผัสสุดเดียวกัน แต่ด้านการคิดและภาษา สมองทั้งสองซีกจะทำหน้าที่ต่างกันอย่างชัดเจน คือ

4.1 ด้านการรู้ การคิด สมอชกขวาจะทำหน้าที่คิดเชิงสร้างสรรค์ จินตนาการ และความคิดคำนึง สำหรับสมอชกขวช่ายทำหน้าที่ทั้งภาษาและการคิดเชิงเหตุผล โดยส่งความเข้าใจและความคิดส่งสารออกไปในรูปของภาษา

4.2 ด้านการเจริญเติบโต สมอชกขวาเจริญเติบโตก่อนสมอชกขวช่ายในช่วง 7 ปีแรกของชีวิต สมอชกขวาได้เจริญเติบโตเต็มที่แล้ว จึงทำหน้าที่คิดเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์ โดยที่สมอชกขวช่ายยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่จนกว่าจะถึงอายุ 18 ปี ดังนั้นเด็กจึงคิดเชิงเหตุผลได้แบบกึ่งเหตุผลเท่านั้น

จากความรู้เชิงกลไกการทำงานของสมองทั้งสองซีกที่เด่นชัดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการพัฒนาเด็ก หรือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและทฤษฎีวิธีสอนภาษาที่สองสำหรับผู้เรียนอายุ 4 – 6 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 10)

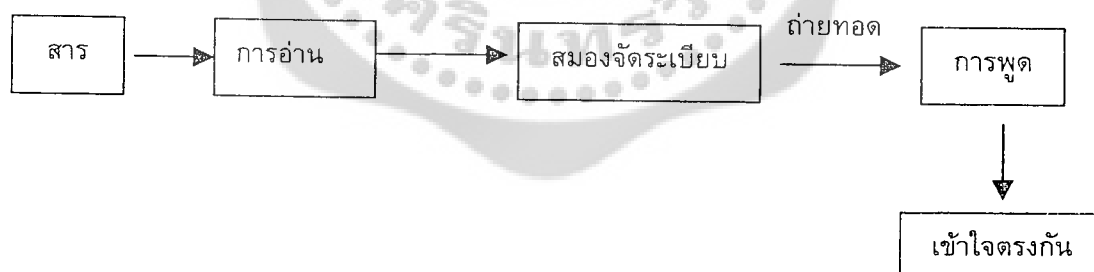
ทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง เด็กปฐมวัยได้แนวทฤษฎีในการสอนจากหลายทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตกรรมทางภาษามีหลักการของทฤษฎี ดังนี้

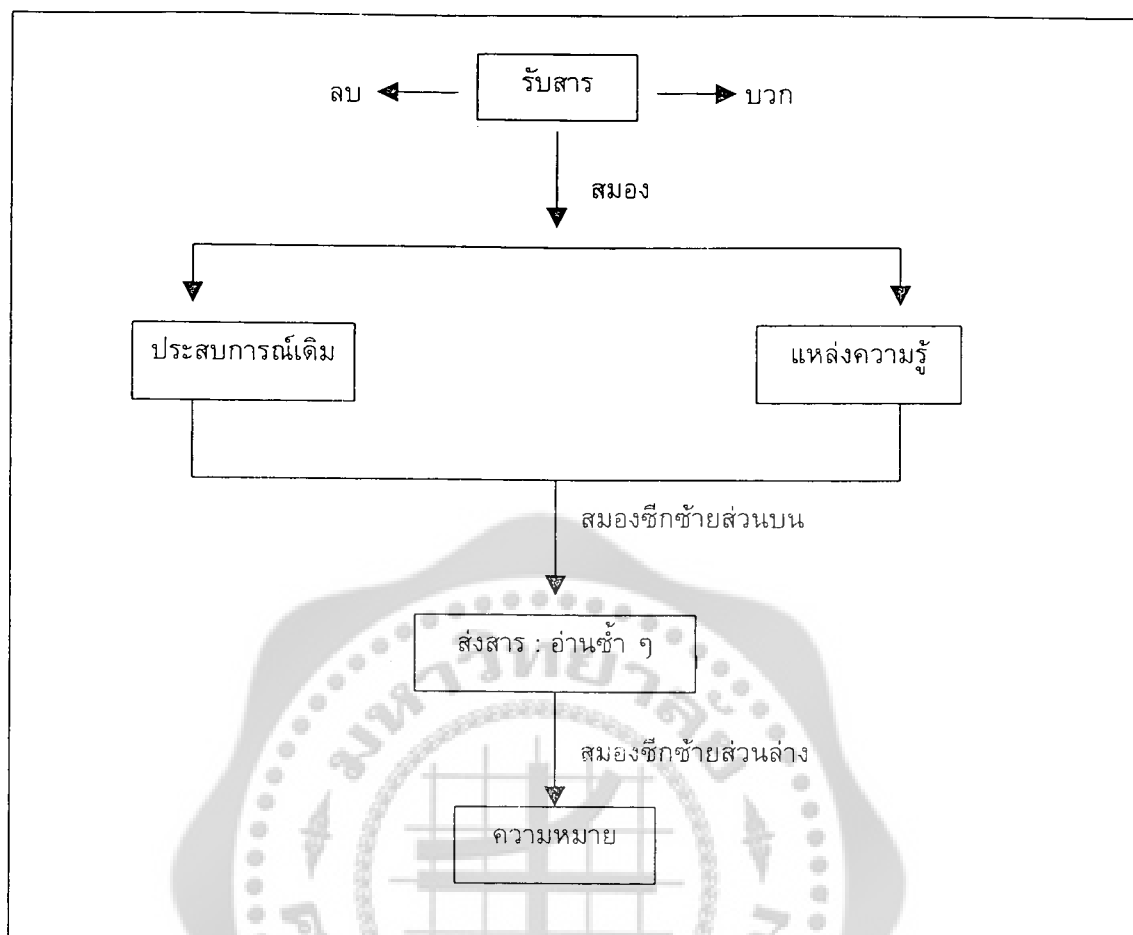
1.1 ภาษาเป็นพฤติกรรมที่มีกฎเกณฑ์ควบคุม

1.2 คนสามารถเรียนภาษาได้เพราะธรรมชาติได้สร้างสมองเพื่อทำหน้าที่เรียนภาษามาแต่กำเนิด โดยที่สมองทำหน้าที่เรียนและสร้างภาษา สมองจึงมีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “เครื่องรับภาษา” (Language Acquisition Device หรือ L. A. D)

1.3 วิธีสอนภาษาที่สองตามทฤษฎีนี้ คือ การกระตุ้นให้สมองหรือ L.A.D ทำงานโดยวิธีให้ผู้เรียนรับและสะสมความเข้าใจภาษาทีละน้อย ครั้นเมื่อมีความเข้าใจภาษามากก็เกิดความพร้อมในการพูด ทำให้พูดได้ด้วยความเข้าใจและมั่นใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 15)

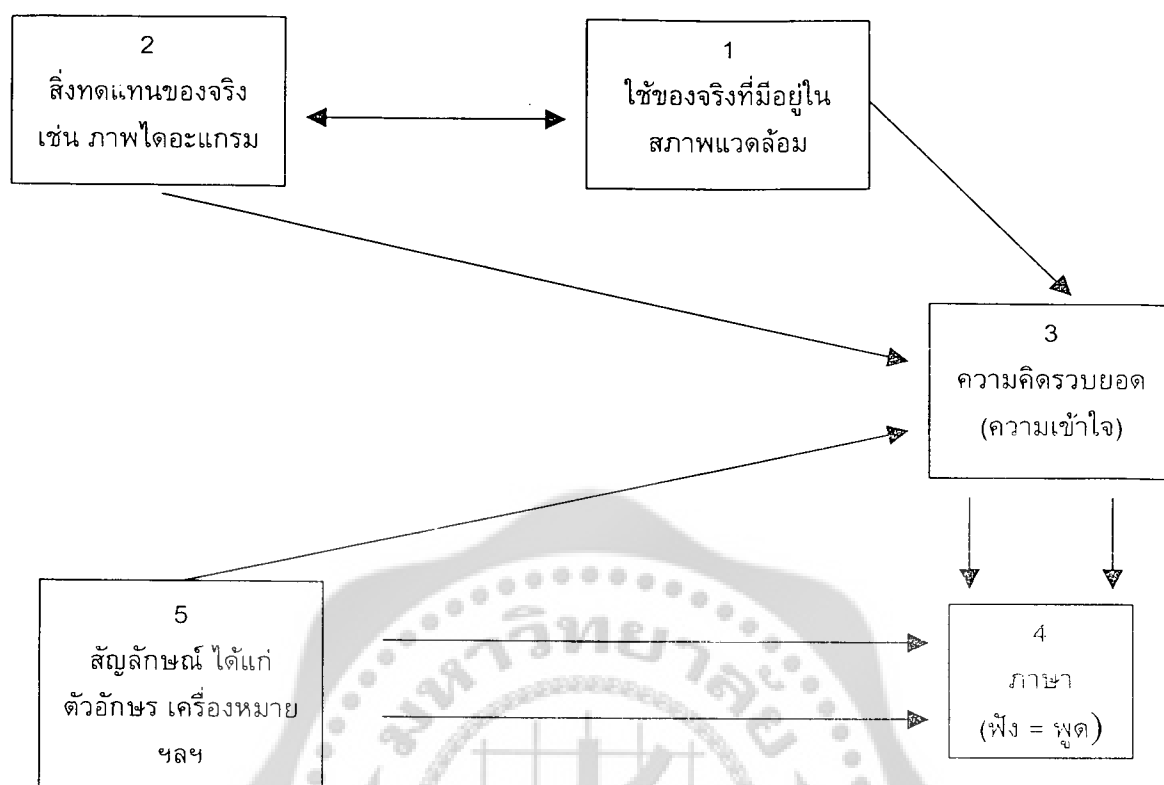
ภาพประกอบ 1 แสดงการพัฒนาภาษาด้านการอ่าน

ภาพประกอบ 2 แสดงการพัฒนาภาษาแบบรับภาษาที่สอง

2. ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก ผลของการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้เรียนสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยพบเห็นและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้รวดเร็ว

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจให้แก่ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ที่มา : เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2536 : 21)

3. ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (Communication Approach) การสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลอง การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมชาติได้เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียน ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน

จากการศึกษาทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง จะเห็นได้ว่าในการสอนตามทฤษฎีจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างประกอบกัน เช่น การที่ได้รับรู้ข้อมูลทั้งเสียง ความหมายจนเกิดความเข้าใจแล้วบันทึกมโนภาพไว้ ทำให้มีความพร้อมในการอ่านหรือพัฒนาภาษาที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาด้วย การใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างธรรมชาติและเกิดความคล่องตัวในการใช้ภาษา ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมปลูกเร้าความสนใจเด็กจากการใช้สื่อที่น่าสนใจมาประกอบการสอน ตลอดจนให้การเสริมแรงเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก และพัฒนาภาษาได้ดียิ่งขึ้น

3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กที่พูดสองภาษา

สุจิต เพียรชอบ (2531 : 800 – 803) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้สองภาษา (Bilingualism) ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะพูดภาษาสองภาษาได้ในเวลาเดียวกัน บุคคลใดจะเป็นผู้รู้สองภาษานั้น ต้องเรียนรู้ภาษาแม่ในช่วงเวลาเดียวกัน และพูดภาษาที่สองได้คล่องแคล่วเท่ากัน หรืออาจจะเรียนรู้อีกภาษาหนึ่งหลังจากได้เรียนภาษาแรกไปแล้ว ผู้ที่เรียนรู้สองภาษาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับส่วนสำคัญของภาษาทั้งสองและใช้ได้คล่องแคล่วโดยอาศัยลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ

1. ใช้สื่อสารได้เป็นอย่างดี คือสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนได้ดี
2. มีความเข้าใจภาษา และแสดงออกเป็นภาษาที่เหมาะสม
3. ใช้ภาษาได้ทั้งในระดับที่เป็นทางการ และในระดับที่ไม่เป็นทางการ คือใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและสามารถใช้ภาษาอย่างสนิทสนมกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่ใกล้ชิดได้

4. รู้จักใช้ภาษาในด้านการติดต่อธุรกิจ การปกครอง และในด้านศิลปะได้

3.3.1 ประเภทของการรู้สองภาษาในระดับปฐมวัย

1. การเรียนรู้สองภาษาไปพร้อม ๆ กัน ในขณะที่ยังเป็นเด็กเล็กในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ จะมีชาวต่างชาติอาศัยประกอบธุรกิจมากมายในขณะที่เด็กอยู่บ้าน บิดา มารดา ก็ จะพูดภาษาเดิมของตน ซึ่งอาจเป็นภาษาสเปน ฝรั่งเศส หรือเยอรมันก็ได้อีกภาษาหนึ่งก็คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันในสิ่งแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เด็กเริ่มพูดภาษาต่างประเทศที่ผู้ใหญ่ใช้อยู่ บ้านแต่พอเด็กเริ่มโตขึ้นมีอายุ 1 – 2 ขวบ เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ภาษาที่สองซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในสังคมที่แวดล้อมอยู่รอบข้าง เด็กจะพูดทั้งสองภาษาอยู่เพียงระยะเดียวหลังจากนั้นก็เลือกพูดเพียงภาษาเดียว คือ ภาษาที่สองที่ใช้กันอยู่ในสังคมโดยทั่ว ๆ ไป

2. การเรียนรู้ภาษาในระยะที่เด็กโตขึ้น ในการเรียนรู้ภาษาที่สองในโรงเรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ภาษาที่หนึ่งมาจากที่บ้านแล้ว ในช่วงนี้เด็กจะเรียนภาษาที่สองได้ยากกว่าในวัยเด็กเล็กจาก ประสบการณ์ต่าง ๆ แม้ว่าเด็กจะได้เรียนภาษาที่หนึ่งมาจากบ้านแล้ว 5 – 6 ปีก็ตาม เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนและ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาก็แต่ในช่วงระยะเวลา 1 – 2 เดือนแรกเท่านั้น และเมื่อยังเป็นเด็กจึงไม่มี ปัญหาในการออกเสียงภาษาที่สองแต่ประการ

3.3.2 อิทธิพลของการใช้ภาษา

อิทธิพลของการใช้ภาษาที่สองที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ คือ

1. อิทธิพลของการใช้สองภาษาที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าเด็กที่ เรียนรู้สองภาษาในขณะเดียวกัน จะเรียนรู้ภาษาที่สองได้ช้ากว่าการเรียนรู้ภาษาเดียว สมิท (Smith) ได้ทำ การศึกษาแล้วสรุปว่าการใช้ภาษาจะไม่ทำให้การเริ่มพูดในระยะแรก ๆ ช้าไป แต่จะทำให้เกิดข้อบกพร่องใน การเขียนในระยะหลัง นอกจากนั้นจากการศึกษาของ Manvel ในเรื่องการใช้สองภาษายังสรุปได้ว่า เด็กที่มา จากครอบครัวที่พูดภาษาต่างประเทศจะเสียเปรียบในการเรียนในโรงเรียนที่สอนด้วยภาษาอังกฤษ และเขายัง ให้ข้อสังเกตไว้อีกด้วยว่า การวัดความสามารถ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาของเด็กมีพื้นฐานภาษา ต่างประเทศทำได้ยากมากเพราะมีความแตกต่างกันในด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

2. อิทธิพลของการใช้สองภาษาต่อบุคลิกภาพ เด็กที่พูดภาษาต่างประเทศที่บ้านและที่ ใช้อีกภาษาหนึ่งในโรงเรียนนั้นการออกเสียงอาจแตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน เช่น อาจจะเสียงแปร่งไป

หรือการลงน้ำหนักเสียงผิดพลาดเพื่อน ๆ ได้ยินก็อาจหัวเราะเยาะทำให้อายกลายเป็นคนเขินขี้นกเก็บตัว ไม่กล้าแสดงออก ตัวอย่างเช่น คนจีนพูดออกเสียง ด เป็น ล เด็ก ๆ เป็น เหล็ก ๆ , กิน เป็น กิง เป็นต้น

3. อิทธิพลของการใช้สองภาษาต่อสติปัญญา จากการใช้ข้อทดสอบสติปัญญากับเด็กสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นเด็กที่ใช้สองภาษาอีกกลุ่มหนึ่งเป็นเด็กที่ใช้ภาษาเดียว ผลปรากฏว่า เด็กที่ใช้ภาษาเดียวทำข้อสอบได้ดีกว่าเด็กที่ใช้สองภาษาทั้งข้อสอบที่ถ้อยคำภาษา และข้อสอบที่ไม่ใช่ถ้อยคำภาษา เช่น รูปภาพ ตัวเลข เป็นต้น

4. อิทธิพลของการใช้ภาษาที่มีต่อการปรับตัวในสังคม เนื่องจากเด็กที่ใช้สองภาษามีวัฒนธรรมของแต่ละภาษาแตกต่างกันปรากฏว่าเด็กที่ใช้สองภาษามีปัญหาในการปรับตัว มากกว่าเด็กที่พูดภาษาเดียว นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านอารมณ์ด้วย เพราะเกิดการปรับตัวเมื่อเปลี่ยนจากการใช้ภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง

3.4 การเรียนรู้ทักษะทางภาษาของเด็กที่พูดสองภาษา

ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคการศึกษา 2 (เสรีชัย พิศาลวัชรินทร์. 2531 : 14 ; อ้างอิงจาก วิธีพิเศษในการสอนภาษาไทย ภาคการศึกษา 2. 2506 : 14) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาของเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองว่าผู้เรียนจะต้องใช้ระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาที่สอง โดยการเรียนรู้ทักษะการฟัง การพูดก่อนที่จะเรียนอ่านและเขียนและใช้วิธีฝึกทั้งการเลียนแบบและฝึกด้วยตนเอง การที่ครูจะสอนภาษาที่สองให้กับเด็กนั้นควรดำเนินการตามลำดับขั้น คือ

1. สร้างความสนใจสิ่งที่สอนให้กับเด็ก
2. ให้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับสิ่งที่ครูสอน
3. ให้นักเรียนสรุปกฎเอง ซึ่งอาจใช้
4. ให้นักเรียนฝึกฝนให้มากที่สุด หากเป็นการออกเสียงอาจให้นักเรียนทั้งชั้นฝึกพร้อมกัน แล้ว

จึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล

5. ให้นักเรียนใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ ซึ่งอาจทำได้โดยการฝึก

เทียบแทน (Substitution) หรือแปรรูป (Conversion Type)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 32 – 38) ได้กล่าวถึงการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางภาษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เข้าใจความหมายของคำ และประโยค พูด ฟัง อ่าน และเขียนภาษาไทยได้รวดเร็วออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจน สำหรับกิจกรรมเพื่อเตรียมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้านภาษามี 5 ด้าน คือ

1. ด้านการฟังเป็นการฝึกให้ฟังเสียงที่คุ้นเคย ไม่คุ้นเคย ให้ฟังทบทวนและทายเสียงที่ได้ยิน
2. ด้านการพูดเป็นการฝึกใช้ปาก ลิ้น เลียนเสียงต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคย และไม่คุ้นเคย
3. ด้านการอ่านเป็นการฝึกใช้สายตา ปาก มือ โดยให้เด็กเล่นกับเส้นสีและการวาดภาพต่าง ๆ
4. ด้านการเขียนเป็นการฝึกใช้สายตา มือ นิ้ว ให้รู้จักเลือกภาพ และจำแนกภาพเหมือนและ

ไม่เหมือน และลากเส้นที่เป็นส่วนประกอบของอักษร เป็นต้น

5. ด้านการคิดเป็นการฝึกใช้สมองและประสาท ฝึกประสาทสัมผัสและการรับรู้

การจัดประสบการณ์โดยเน้นทักษะดังกล่าว บุรินทร์ ทองแมน (2526 : 13) ได้กล่าวว่าในการสอนภาษาไทยแก่เด็กที่มีปัญหาทางภาษา การจัดประสบการณ์ทางภาษาให้กับเด็กเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ครูต้องจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ช่วยให้เด็กได้เข้าใจความหมาย ในกรณีที่จำเป็นก็อาจแปลเป็นภาษาถิ่น

เป็นครั้งคราวได้ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การใช้บทสนทนา เกม บทเพลง นิทาน จะช่วยให้การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กโดยเฉพาะการฟัง พูด อ่าน และเขียนดีขึ้น

นอกจากนี้การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองยังขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เหมาะสม โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศให้น่าเรียน ซึ่งจิตต์ โชติอุทัย (2535 : 53 – 54) ได้สรุปการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนไว้ ดังนี้

1. ความสนิทสนม วิธีการแสดงความสนิทสนม ได้แก่ การเรียกชื่อของเด็กให้ถูกต้องด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน และแฝงไว้ด้วยความเมตตา สัมผัสตัวเด็กในโอกาสอันควรด้วยการลูบหัว ลูบหลัง เรียกมาคุยด้วย

2. ความสนุกสนาน การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดความสุขอาจมีกิจกรรมสวดก่อนเลิกเรียนทุกวัน จะช่วยแก้ปัญหาการขาดเรียนของเด็กได้

3. ความสะดวกสบาย จัดสภาพให้น่าอยู่มีเครื่องอำนวยความสะดวก มีอ่างล้างหน้า มีน้ำดื่ม มีผ้าเช็ดหน้า มีสบู่ แก้วน้ำ มีโต๊ะ เก้าอี้ นั่งอย่างสบาย และฝึกให้เด็กรู้จักชื่อสิ่งของ เครื่องใช้เหล่านั้นไปด้วยขณะที่เด็กนำมาใช้

4. ความสำเร็จ ครูต้องทำให้เด็กพบกับความสำเร็จในการเรียนเสมอ ๆ หรืออาจใช้วิธีการเสริมแรง

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่พูดสองภาษาที่สองจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย และประสบการณ์เดิมของเด็ก จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทักษะทางภาษาเพื่อให้เด็กได้คุ้นเคยกับภาษาไทย พร้อมทั้งให้ความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจในการจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่จะพัฒนาการอ่านภาษาไทยของเด็กที่พูดสองภาษาต่อไป

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่พูดสองภาษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

เอลิซาเบทท์ และ อรา – มาเซีย (Elizabeth & Ara – Macias. 1995 : 157 - 164) เป็นการศึกษาการเขียนของเด็กที่พูดได้ สองภาษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาก็เพื่อเพิ่มความเป็นจริงของข้อมูลซึ่งมุ่งความสนใจไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทางด้านการอ่านออกเขียนได้ของเด็กและทักษะทางด้านสังคมวิทยาของชีวิตของเด็กแต่ละคน โดยการจัดระดับงานของเด็กตามระดับของ Piaget's active learner การศึกษาครั้งนี้ทำในเด็ก 20 คน อายุระหว่าง 4 – 7 ปี จัดทำเป็นโครงการอ่านออกเขียนได้ของเด็กที่พูดได้ 2 ภาษาและให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการสลับเปลี่ยนระหว่างภาษา (code – switching) คือภาษาอังกฤษและสเปน ผลการวิจัยปรากฏว่าพวกเด็ก ๆ ใช้การเขียนได้รับความมั่นใจในการที่จะเขียนด้วยตนเอง พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองทำให้เด็กสามารถแสดงความสามารถที่ตนเองพูดได้สองภาษาจากตัวอย่างการเขียนและการสนทนาซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงระหว่างภาษาสเปนและอังกฤษ

จอห์น และ เอลิสัน (John & Alison. 1997 : 405) เป็นการศึกษาการอ่าน การออกเสียง และการชอบภาษาในเด็กเอเชีย 2 ภาษา อายุ 7 – 8 ปี เปรียบเทียบเด็ก 2 กลุ่ม 1) เด็ก 2 ภาษาชาวเอเชีย จำนวน 40 คน 2) เด็กภาษาเดียว จำนวน 24 คน อายุระหว่าง 7.6 – 8.6 ปี และมีสถานะทางสังคมเศรษฐกิจต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดจะใช้แบบสอบถาม LPQ เป็นการทดสอบพื้นฐานเพื่อหาความแตกต่างทางภาษาและจะใช้แบบทดสอบมาตรฐานของการไม่ใช้กิริยาทางภาษา การออกเสียง พื้นฐานของการอ่าน

และสรุปการอ่าน โดยใช้แบบสอบถามกับเด็ก ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิริยาทางภาษามีเป้าหมายที่แตกต่างกัน ในการรับรองการสอบปากเปล่า การออกเสียง รวมทั้งความสามารถในการอ่านอ่อนกว่ากลุ่มทดลองซึ่งได้ผลจากการรายงานการใช้แบบสอบถาม LPQ

งานวิจัยในประเทศ

ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530 : 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา กับวิธีสอนตามแผนประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนบ้านสังขะ และโรงเรียนดมวิทยาคาร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษาความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

จิระภา กัณฐิยาภรณ์ (2532 : 73) ได้ศึกษาวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก และมีความสามารถในการจำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง การใช้สายตาและกล้ามเนื้อ การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์สูงกว่าเด็กที่เรียนตามแผนจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 70) ได้ทดลองใช้เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษา ผลการทดลองสรุปได้ว่า เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษาช่วยให้เด็กสามารถพูดได้ดีขึ้น โดยเฉพาะพูดประโยคโดยมีน้ำเสียงชัดเจนถูกต้อง อีกทั้งการพูดโดยไม่สะดุด พูดอย่างต่อเนื่องถูกต้อง พูดได้ราบรื่นเป็นธรรมชาติ ไม่พูดเป็นคำ ๆ เหมือนคนหัดอ่านหนังสือ อีกทั้งยังพูดหรือออกเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และสำเนียงการพูดภาษาไทยภาคกลางที่ถูกต้องได้ดีขึ้นกว่าการสอนโดยครูใช้วิธีปกติ

กมลรัตน์ คนองเดช (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการฝึกการเลียนแบบที่มีต่อการออกเสียงของเด็กสองภาษาระดับอนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กระดับอนุบาลที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในชีวิตประจำวันจำนวน 90 คน ผลจากการวิจัยพบว่าเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ผ่านการฝึกการเลียนแบบครูและการเลียนแบบนักเรียนสามารถออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องมากกว่าเด็กสองภาษาระดับอนุบาลที่ไม่ได้ผ่านการเลียนแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจะเห็นได้ว่าการสอนจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างประกอบกันเพื่อพัฒนาภาษาของเด็กโดยเฉพาะการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องพัฒนาให้มีความพร้อมเพื่อจะได้พัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป และต้องจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของเด็กได้เรียนรู้ รับรู้ จากประสบการณ์เดิม และตามธรรมชาติของเด็กด้วยตัวของเด็กเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

1. แผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- 1.2 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา แบบรับภาษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- 1.3 ศึกษาความสำคัญ ความเป็นมา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของสุภัทรา คงเรือง (2539), บำเพ็ญ การพาไชย์ (2539), อลิสา เพ็ชรรัตน์ (2539)

- 1.4 สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาในข้อ 1.1 , 1.2 และ 1.3 เป็นโครงสร้างการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.5 เขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 3 ขั้นตอน โดยประมวลจาก 3 กิจกรรมหลักที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย และกิจกรรมการอ่านอิสระ พร้อมทั้งนำคำที่เด็กควรรู้ เด็กต้องการหรือสนใจในนิทานนำเสนอในกิจกรรมด้วย

1.6 ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก และงานวิจัย ของ อลิสา เพ็ชรรัตน์ (2539) , สุภัทรา คงเรือง (2539) แล้วสรุปลักษณะเนื้อเรื่องที่ควรนำมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกนิทานประกอบในกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย มีความสมบูรณ์ในตัว เป็นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กคาดคะเนเรื่องได้บ้าง อาจสอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป เพื่อให้ทำให้งานน่าตื่นเต้น
2. มีบทสนทนาเพราะเด็กยังไม่สามารถฟังเรื่องราวที่เป็นความเรียงได้ดีพอ
3. มีคำกล่าวซ้ำ สัมผัส และคำ วลี ที่เด็กจดจำได้ง่าย และรวดเร็ว
4. ใช้ภาษาสละสลวย เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัว เกี่ยวพันกับชีวิตประจำวันของเด็ก และส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เด็กคุ้นเคย
6. จบด้วยความสุข และมีคติสอนใจ หรือเป็นเรื่องราวที่ให้ข้อคิดแก่เด็ก สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กด้วย

1.7 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนการสอน นำขั้นตอน และแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผล เป็นผู้ตรวจเพื่อปรับปรุงแก้ไข จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์	อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
อาจารย์กนิษฐา ชูพันธ์	อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาลหน้อย
อาจารย์ฉลวย ไชยศิลป์	อาจารย์ผู้สอนโรงเรียนบ้านสากาดพัฒนา

1.8 ปรับปรุงขั้นตอน และแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่ใช้ร่วมในกิจกรรมการอ่าน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในข้อ 1.7

1.9 นำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยแล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี ตำราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กและการสังเกตพฤติกรรม พัฒนาการ และพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาผลงานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.1 และ 2.2 มาสร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรม ด้านการอ่านภาษาไทย ทั้ง 4 พฤติกรรม

2.4 ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนจาก กรมวิชาการ (2539 : 54 – 62), ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540 : 29 - 33) แล้วนำมาสร้างเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยตามพฤติกรรม การอ่าน ดังต่อไปนี้

ความสนใจในการอ่าน หมายถึง การทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านด้วยความ สม่่าใจ

การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ
การมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ หมายถึง การมีความสามารถในการเรียนรู้ แยกแยะ ความแตกต่างของตัวอักษร และความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของตัวอักษร คำและประโยค

การจับใจความจากสิ่งที่อ่าน หมายถึง การเล่าแสดงความเข้าใจ และระลึกได้ การ เรียบเรียงเรื่องราว คัดคะแนน จากการดูภาพ หรือสิ่งชี้แนะในนิทาน หรือฟังคำพูดที่ผู้ใหญ่เล่าให้ฟัง

2.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยทั้ง 4 พฤติกรรมดังกล่าวไปให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบประเมิน จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

รองศาสตราจารย์วราภรณ์ รักวิจัย	อาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย
	ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
อาจารย์ธิดา พัทธสินสุข	ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลหน้อย
อาจารย์สุทธภา โชติประดิษฐ์	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยที่ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้เชี่ยวชาญในข้อ 2.5 มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็น เกณฑ์ที่เหมาะสม

2.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็ก อนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.8 หาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยโดยใช้วิธีการหา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญในข้อ 2.5 ซึ่งเป็นการลงความเห็นและให้คะแนน แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา ทุกข้อได้ค่าดัชนี IC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย พบว่าได้ ค่า IC = 0.7 - 1

2.9 การหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) ร่วมกับแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

2.10 การหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกต โดยการนำแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แต่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัย ร่วมกันสังเกตแล้ว นำคะแนนมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock. 1996 : 256) ผลของการหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกต พบว่า ค่า RAI = 0.90 ถือว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกตอยู่ในระดับสูง

การแปลความหมายการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการอ่านภาษาไทย

1. Baseline หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินพื้นฐานก่อนจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ตามตัวบ่งชี้ในแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. คะแนนระดับ 0 หมายถึง เด็กไม่ปรากฏพฤติกรรมตามที่กำหนดในตัวบ่งชี้ ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

3. คะแนนระดับ 1 หมายถึง เด็กเกิดพฤติกรรม 1 – 2 ครั้ง
4. คะแนนระดับ 2 หมายถึง เด็กเกิดพฤติกรรม 3 – 4 ครั้ง
5. คะแนนระดับ 3 หมายถึง เด็กเกิดพฤติกรรม 5 ครั้งขึ้นไป

แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวจากท็อบอร์กและเกล (Barnett and Johnson. 1996 : 31 ; citing Borg and Gall. 1989 : 692) ได้กล่าวว่ารูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษกับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมหรือกระบวนการภายใน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทำการทดลองและเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงขณะทดลองเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองครั้งนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง		ขณะทดลอง	
	T_0		$X, T_1, X, T_2, X, T_3, \dots, X, T_8$
เมื่อ	T_0	แทน	การสังเกตและประเมินก่อนการทดลอง
	X	แทน	การดำเนินกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
	$T_1, T_2, \dots$	แทน	การสังเกตและประเมินขณะทำการทดลองทุกครั้ง

วิธีดำเนินการทดลอง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย ดำเนินการ ดังนี้

1. การเตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย

1.1 ให้ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์ให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตให้สอดคล้องตรงกัน

1.2 ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.3 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้ (Try Out) โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย จากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน และหาหลักฐานความเชื่อมั่นของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry -Stock. 1996 : 256)

2. การคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยเพื่อให้เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยจากพฤติกรรมการอ่าน เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านที่กำหนดขึ้น จำนวน 1 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกผู้ช่วยผู้วิจัย จะต้องเป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรี วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย และมีประสบการณ์ ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยในการสังเกตจริง ผู้ช่วยผู้วิจัยจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกต การบันทึกการสังเกตด้วย

4. การดำเนินการทดลองขั้นแรกจะต้องสร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ (หาป้ายชื่อให้กับเด็กกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ติดป้ายชื่อเพื่อความสะดวกในการสังเกต)

5. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

6. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน (Baseline Data) โดยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านตามแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยจากกิจกรรมการอ่านอิสระของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เวลา 30 นาที ตั้งแต่เวลา 10.00 – 10.30 น. เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

7. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที จำนวน 32 ครั้ง

8. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมการอ่านโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย ในกิจกรรมการอ่านอิสระ วันละ 30 นาที ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะทำการสังเกตเด็กกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน พร้อม ๆ กัน โดยการเช็กความถี่ของการเกิดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย และทำการสรุปผลการสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย ทุกวัน ทุกสัปดาห์ จากคะแนนที่ได้ เป็นรายบุคคล และเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่ม

9. การบันทึกแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ถ้าในช่วงเวลาที่ทำการสังเกตเด็กเกิดพฤติกรรมการอ่านตรงกับตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในแบบประเมินข้อใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น

ตาราง 2 วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลอง

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
กิจกรรมการอ่านอิสระ	1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง	วันที่ 1 – วันที่ 4	10.00 – 10.30 น.
กิจกรรมการอ่านตาม			
แนวการสอนภาษา	8 สัปดาห์	วันที่ 1 – วันที่ 4	09.30 – 10.30 น.
แบบธรรมชาติ	จำนวน 32 ครั้ง		

10. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

10.1 ขั้นตอนที่ 1 (กิจกรรมการอ่านร่วมกัน) ประมาณ 15 นาที

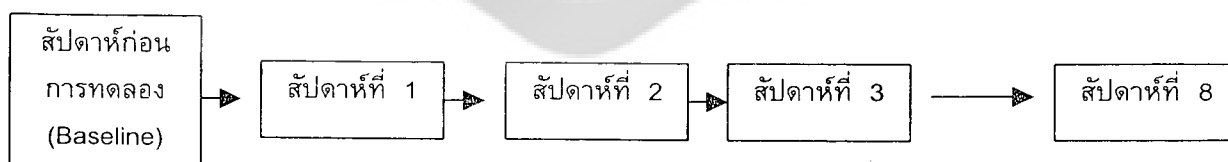
นำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง สนทนาซักถาม การเล่านิทาน ท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การใช้สื่อประกอบ เป็นต้น

10.2 ขั้นตอนที่ 2 (กิจกรรมเล่นเกมทางภาษาไทย) ประมาณ 15 นาที

ให้เด็กเล่นเกมทางภาษาไทยที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทาน เนื้อเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย เป็นต้น โดยให้เด็กอ่านประโยค หรือคำจากบัตรคำ

10.3 ขั้นตอนที่ 3 (กิจกรรมการอ่านอิสระ) ประมาณ 30 นาที

ให้เด็กได้เล่นในมุมหนังสือที่จัดขึ้นตามความต้องการ ความสนใจของเด็กโดยที่ผู้วิจัยจะทำการบันทึกพฤติกรรม และประเมินพัฒนาการอ่านภาษาไทยตามแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาค่าเฉลี่ย เพื่อทำการสรุปในแต่ละสัปดาห์ที่ทำการทดลอง สังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย ดังนี้

บทบาทของครู

1. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ครูจะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็ก และเป็นผู้ที่จัดให้ห้องเรียนมีบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่การให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็น จัดให้เด็กมีโอกาสที่จะอ่านและเขียน สนับสนุนให้เด็กกล้าเสี่ยง ที่จะอ่านและเขียนคำที่ไม่เคยพบมาก่อน ยอมรับสิ่งที่เด็กอ่านและเขียน และตอบสนองต่อความพยายามของเด็กในทางบวก ไม่ตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กอ่านหรือเขียนยังไม่ถูกต้อง

2. ครูเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้

ครูจะต้องเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในลักษณะของการสาธิต กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรู้หนังสือ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน การชี้คำขณะที่อ่าน การถ่ายทอดความคิดโดยการเขียน ฯลฯ

3. ครูเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้

ครูจะต้องจัดการให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ต้องให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือ และต้องให้เด็กได้ทำงานร่วมกัน

4. ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการ

ครูจะต้องประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าและเพื่อที่จะได้ส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม

บทบาทเด็ก

1. เด็กจะเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. เด็กจะเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ใช่ทำงานตามลำพัง
3. เด็กจะเรียนรู้แบบร่วมมือมากขึ้นทั้งกับครูและเพื่อน ๆ
4. เด็กจะเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างใกล้ชิด

11. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่ม สังกัดโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยในกิจกรรมการอ่านอิสระ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 4 วัน สังกัดในช่วงเวลา 10.00 – 10.30 น. เพื่อทำการเก็บข้อมูลพื้นฐาน

12. แล้วจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ในช่วงเวลา 09.30 – 10.30 น. จำนวน 32 ครั้ง ในทุกสัปดาห์ผู้วิจัยจะทำการสรุปพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยจากการสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยและจากเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

13. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพฤติกรรมการอ่านของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาไทยถิ่น ซึ่งมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยโดยให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนตามลำดับพฤติกรรมการอ่านในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เก็บข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยให้เด็กทำกิจกรรมการอ่านอิสระในมุมหนังสือที่จัดไว้ในห้องเรียนในสัปดาห์นั้น เป็นเวลา 4 วัน วันละ 30 นาที ใน 1 สัปดาห์ โดยในแต่ละสัปดาห์จะสรุปพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กเป็นรายบุคคล และเปรียบเทียบเป็นกลุ่มตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เก็บข้อมูลจากพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 32 ครั้ง

4. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น ขณะจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์

5. การบันทึกคะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นตามเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ดังต่อไปนี้

คะแนน 0 หมายถึง เด็กไม่ปรากฏพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

คะแนน 1 หมายถึง เด็กปรากฏพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย 1 – 2 ครั้ง โดยการสังเกตความถี่ในการเกิดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ภายในเวลา 30 นาที เมื่อเด็กอยู่ในกิจกรรมการอ่านอิสระ

คะแนน 2 หมายถึง เด็กปรากฏพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย 3 – 4 ครั้ง โดยการสังเกตความถี่ในการเกิดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ภายในเวลา 30 นาที เมื่อเด็กอยู่ในกิจกรรมการอ่านอิสระ

คะแนน 3 หมายถึง เด็กปรากฏพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย 5 ครั้งขึ้นไป โดยการสังเกตความถี่ในการเกิดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ภายในเวลา 30 นาที เมื่อเด็กอยู่ในกิจกรรมการอ่านอิสระ

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพัฒนาการอ่านก่อนการทดลองและขณะทำการทดลองโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นแผนภูมิแท่ง และกราฟเส้น เพื่อดูพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น เป็นรายบุคคลและเปรียบเทียบเป็นกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติในการทดสอบ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 การหาคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.2 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินพัฒนาการอ่านโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย โดยใช้สูตรแบบครอนบัค (Cronbach) หรือ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125 – 126) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต โดยการนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน วิหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock. 1996 : 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum \sum |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ	RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต
	R_{1kn}, R_{2kn}	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนพฤติกรรมย่อย
	I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (0, 1, 2, 3)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ใช้สูตรของ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test โดยทดสอบดังนี้ (นิกา ศรีไพโรจน์. 2533. 91 – 97)

1. หาค่าความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ (d_i)
2. เรียงลำดับ d_i จากน้อยไปมากโดยไม่พิจารณาเครื่องหมาย
3. บันทึกเครื่องหมายของอันดับตามเครื่องหมายของ d_i
4. หาผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายบวก และผลรวมของอันดับที่มีเครื่องหมายลบ
5. ให้ T เป็นผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่า (โดยไม่คิดเครื่องหมาย)
6. นับจำนวนอันดับที่มีอยู่ทั้งหมด (N)

นำค่า N ไปเปิดตารางที่ภาคผนวก ที่ $\alpha = .05$ เพื่อหาค่าวิกฤติของ T เพื่อเทียบกับ

ค่า T ที่ได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติทดสอบใน The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยแยกเป็นรายด้านของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยเปรียบเทียบเป็นกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยแยกเป็นรายด้านของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลการวิเคราะห์นำเสนอเป็นส่วน ดังนี้

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยในแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทั้ง 8 สัปดาห์ มาหาคะแนนเฉลี่ยรวม และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของ
เด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นก่อนและช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษา
แบบธรรมชาติ

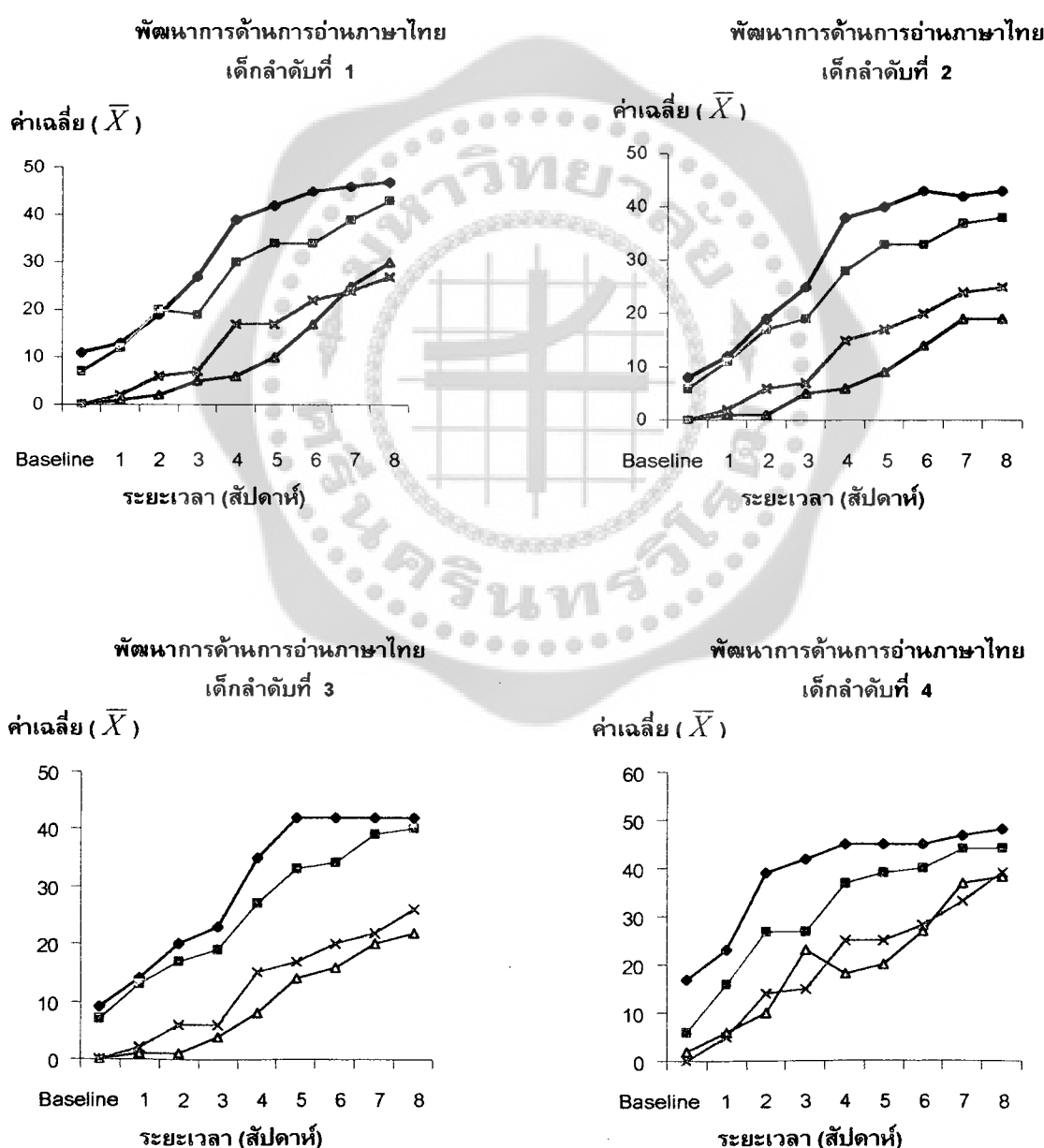
พัฒนาการด้าน การอ่านภาษาไทย แยกเป็นรายด้าน	ค่าสถิติ พื้นฐาน	ก่อนจัด กิจ กรรม	ช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรม (สัปดาห์)							
			1	2	3	4	5	6	7	8
ด้านความสนใจ ในการอ่าน	$\bar{X}$ S.D.	11.3 5.6	17.4 9.7	24.5 8.4	31.7 7.8	39.6 4.1	41.7 2.2	43.3 1.6	44.2 2.0	45.1 2.2
ด้านการมีความรู้ เกี่ยวกับหนังสือ	$\bar{X}$ S.D.	7.3 1.6	13.7 5.5	20.1 5.3	23.0 4.6	31.8 4.7	36.0 3.5	36.4 3.9	39.2 2.9	40.8 3.1
ด้านการมีความรู้ เกี่ยวกับตัวหนังสือ	$\bar{X}$ S.D.	1.2 2.2	2.4 2.2	4.4 5.3	10.0 7.8	10.7 6.2	13.8 5.3	19.0 5.4	24.4 7.5	26.8 8.0
ด้านการจับใจความ จากสิ่งที่อ่าน	$\bar{X}$ S.D.	0 0	2.4 2.0	8.8 3.8	9.7 3.9	18.3 4.3	19.0 4.3	22.7 3.7	26.3 4.6	29.8 5.6
พัฒนาการด้าน การอ่านโดยรวม	$\bar{X}$ S.D.	5 2.2	9 4.8	14.5 5.6	18.6 5.9	25.1 4.7	27.6 3.7	30.4 3.5	33.5 4.1	35.6 4.6

จากตาราง 3 พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 5$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีคะแนนเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 0 – 11.3 โดยด้านความสนใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 11.3$) รองลงมาคือ ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ($\bar{X} = 7.3$) ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ ($\bar{X} = 1.2$) และด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่านมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0$) ตามลำดับ

เมื่อจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ในทุก ๆ ด้าน สูงขึ้นตามลำดับ จากช่วงระยะเวลาการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 – 8 โดยจะเห็นพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัดในช่วงสัปดาห์ที่ 1 - 4

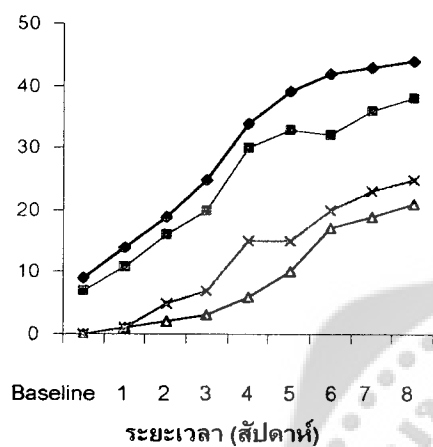
1.2 การวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยแยกเป็นรายด้านของ เด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลในแต่ละด้านของพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ซึ่งมี 4 ด้าน คือ 1. ความสนใจในการอ่าน 2. การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ 3. การมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ 4. การจับใจความจากสิ่งที่อ่านมา นำเสนอเป็นกราฟเส้น เป็นรายสัปดาห์ตั้งแต่สัปดาห์ก่อนการจัดกิจกรรมจนถึงสัปดาห์ที่ 8 ของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

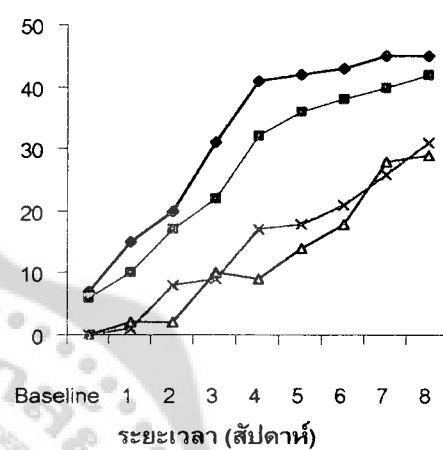
พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย
เด็กลำดับที่ 5

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

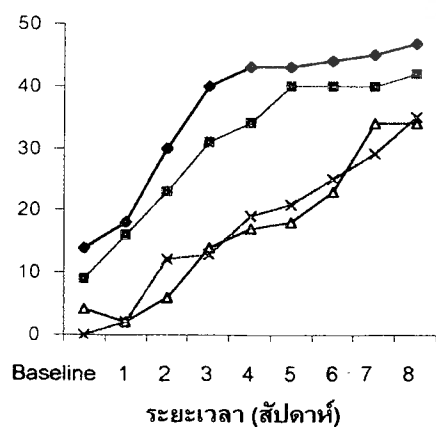
พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย
เด็กลำดับที่ 6

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

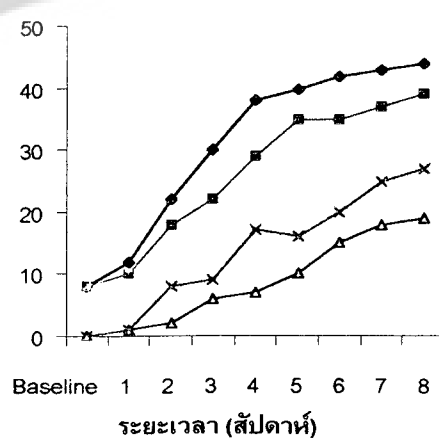
พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย
เด็กลำดับที่ 7

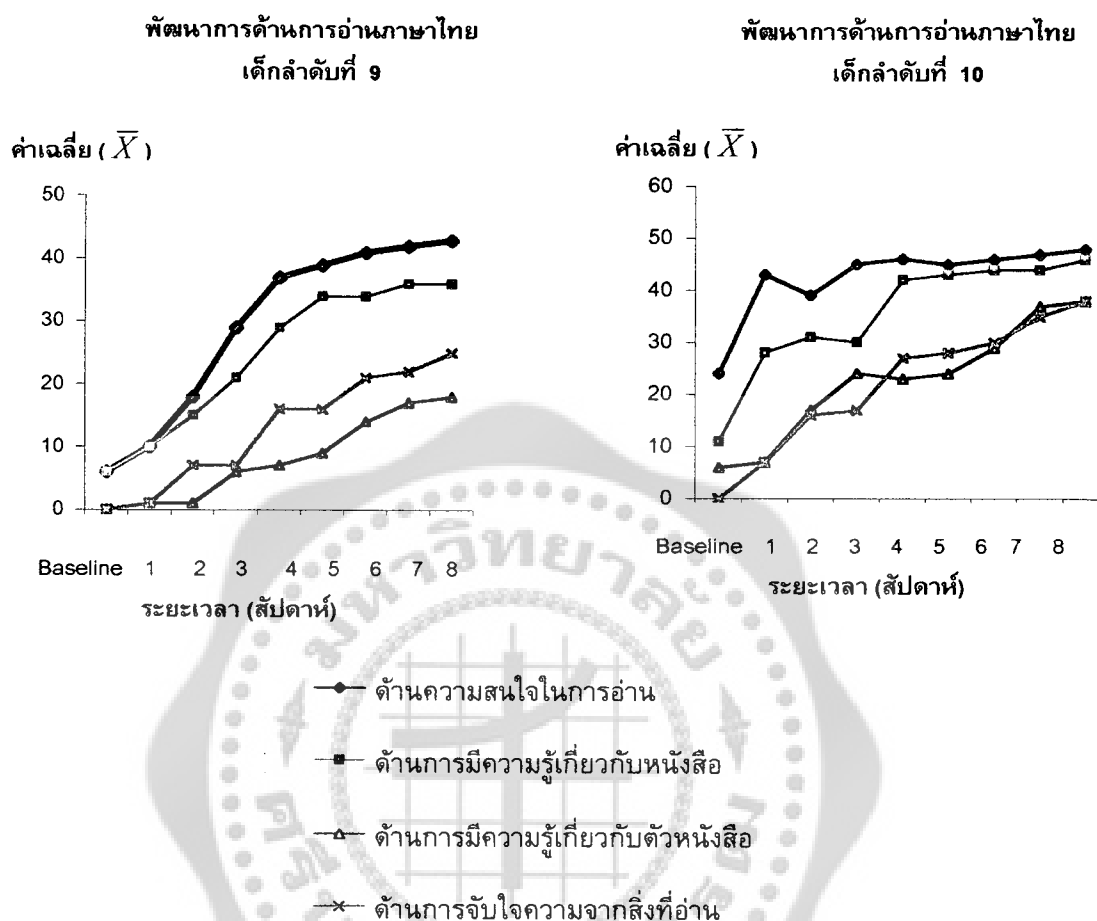
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย
เด็กลำดับที่ 8

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

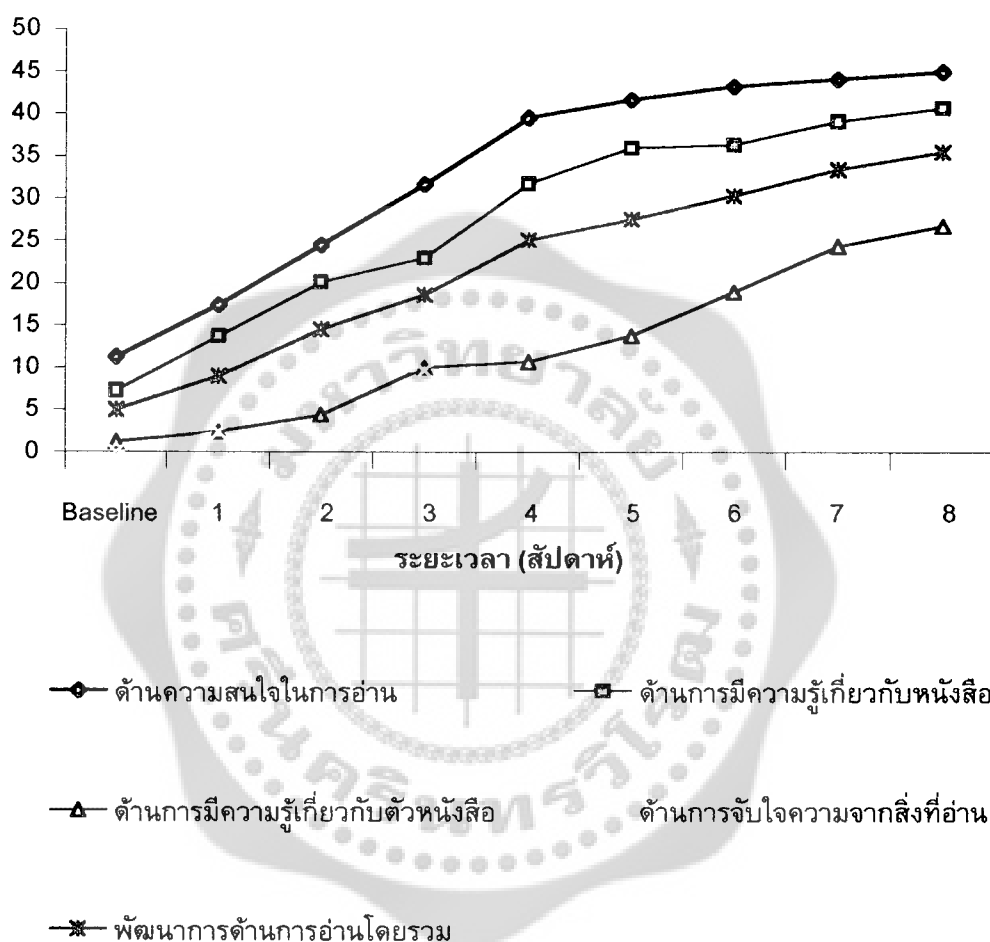

ภาพประกอบ 4 แสดงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน และเป็นรายบุคคล จำนวน 10 คน

จากภาพประกอบ 4 พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ด้านความสนใจในการอ่าน ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน หลังการทดลองมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองทุกคน อย่างชัดเจน

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย
ของเด็กปฐมวัยโดยรวม

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

ภาพประกอบ 5 แสดงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยโดยรวมทุกด้าน และโดยรวมทุกสัปดาห์ในแต่ละด้าน

จากภาพประกอบ 5 พบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยโดยรวม และในแต่ละด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะด้านความสนใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 11.3$) รองลงมาคือด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ($\bar{X} = 7.3$) ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ ($\bar{X} = 1.2$) และด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่านมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นเปรียบเทียบกับเป็นกลุ่ม

ตาราง 4 สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยโดยรวมในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย	ค่าสถิติพื้นฐาน				T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 1	5	2.2	9	4.8	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 2	5	2.2	14.5	5.6	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3	5	2.2	18.6	5.9	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 4	5	2.2	25.1	4.7	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 5	5	2.2	27.6	3.7	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 6	5	2.2	30.4	3.5	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 7	5	2.2	33.5	4.1	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 8	5	2.2	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2	9	4.8	14.5	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 3	9	4.8	18.6	5.9	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 4	9	4.8	25.1	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 5	9	4.8	27.6	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 6	9	4.8	30.4	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 7	9	4.8	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 8	9	4.8	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 3	14.5	5.6	18.6	5.9	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 4	14.5	5.6	25.1	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 5	14.5	5.6	27.6	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 6	14.5	5.6	30.4	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 7	14.5	5.6	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 8	14.5	5.6	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 4	18.6	5.9	25.1	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 5	18.6	5.9	27.6	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 6	18.6	5.9	30.4	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 7	18.6	5.9	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 8	18.6	5.9	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 5	25.1	4.7	27.6	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 6	25.1	4.7	30.4	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 7	25.1	4.7	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 8	25.1	4.7	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 6	27.6	3.7	30.4	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 7	27.6	3.7	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 8	27.6	3.7	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 7	30.4	3.5	33.5	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 8	30.4	3.5	35.6	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 7 - สัปดาห์ที่ 8	33.5	4.1	35.6	4.6	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบในระหว่างสัปดาห์

ตาราง 5 สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านความสนใจในการอ่านในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ด้านความสนใจในการอ่าน	ค่าสถิติพื้นฐาน				T
	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 1	11.3	5.6	17.4	9.7	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 2	11.3	5.6	24.5	8.4	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3	11.3	5.6	31.7	7.8	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 4	11.3	5.6	39.6	4.1	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 5	11.3	5.6	41.7	2.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 6	11.3	5.6	43.3	1.6	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 7	11.3	5.6	44.2	2.0	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 8	11.3	5.6	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2	17.4	9.7	24.5	8.4	1*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 3	17.4	9.7	31.7	7.8	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 4	17.4	9.7	39.6	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 5	17.4	9.7	41.7	2.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 6	17.4	9.7	43.3	1.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 7	17.4	9.7	44.2	2.0	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 8	17.4	9.7	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 3	24.5	8.4	31.7	7.8	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 4	24.5	8.4	39.6	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 5	24.5	8.4	41.7	2.3	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 6	24.5	8.4	43.3	1.6	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 7	24.5	8.4	44.2	2.0	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 8	24.5	8.4	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 4	31.7	7.8	39.6	4.1	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 5	31.7	7.8	41.7	2.3	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 6	31.7	7.8	43.3	1.6	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 7	31.7	7.8	44.2	2.0	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 8	31.7	7.8	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 5	39.6	4.1	41.7	2.3	1.5*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 6	39.6	4.1	43.3	1.6	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 7	39.6	4.1	44.2	2.0	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 8	39.6	4.1	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 6	41.7	2.3	43.3	1.6	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 7	41.7	2.3	44.2	2.0	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 8	41.7	2.3	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 7	43.3	1.6	44.2	2.0	4*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 8	43.3	1.6	45.1	2.2	0*
สัปดาห์ที่ 7 - สัปดาห์ที่ 8	44.2	2.0	45.1	2.2	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีความสนใจในการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบในระหว่างสัปดาห์

ตาราง 6 สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ	ค่าสถิติพื้นฐาน				T
	$\bar{X}$	$S.D.$	$\bar{X}$	$S.D.$	
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 1	7.3	1.6	13.7	5.5	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 2	7.3	1.6	20.1	5.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3	7.3	1.6	23.0	4.6	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 4	7.3	1.6	31.8	4.7	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 5	7.3	1.6	36.0	3.5	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 6	7.3	1.6	36.4	3.9	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 7	7.3	1.6	39.2	2.9	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 8	7.3	1.6	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2	13.7	5.5	20.1	5.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 3	13.7	5.5	23.0	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 4	13.7	5.5	31.8	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 5	13.7	5.5	36.0	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 6	13.7	5.5	36.4	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 7	13.7	5.5	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 8	13.7	5.5	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 3	20.1	5.3	23.0	4.6	3*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 4	20.1	5.3	31.8	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 5	20.1	5.3	36.0	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 6	20.1	5.3	36.4	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 7	20.1	5.3	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 8	20.1	5.3	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 4	23.0	4.6	31.8	4.7	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 5	23.0	4.6	36.0	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 6	23.0	4.6	36.4	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 7	23.0	4.6	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 8	23.0	4.6	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 5	31.8	4.7	36.0	3.5	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 6	31.8	4.7	36.4	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 7	31.8	4.7	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 8	31.8	4.7	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 6	36.0	3.5	36.4	3.9	2.5*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 7	36.0	3.5	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 8	36.0	3.5	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 7	36.4	3.9	39.2	2.9	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 8	36.4	3.9	40.8	3.1	0*
สัปดาห์ที่ 7 - สัปดาห์ที่ 8	39.2	2.9	40.8	3.1	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 6 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีความรู้เกี่ยวกับหนังสือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบในระหว่างสัปดาห์

ตาราง 7 สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ	ค่าสถิติพื้นฐาน				T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 1	1.2	2.2	2.4	2.2	8*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 2	1.2	2.2	4.4	5.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3	1.2	2.2	10.0	7.8	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 4	1.2	2.2	10.7	6.2	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 5	1.2	2.2	13.8	5.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 6	1.2	2.2	19.0	5.4	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 7	1.2	2.2	24.4	7.5	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 8	1.2	2.2	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 2	2.4	2.2	4.4	5.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 3	2.4	2.2	10.0	7.8	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 4	2.4	2.2	10.7	6.2	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 5	2.4	2.2	13.8	5.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 6	2.4	2.2	19.0	5.4	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 7	2.4	2.2	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 8	2.4	2.2	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 3	4.4	5.3	10.0	7.8	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 4	4.4	5.3	10.7	6.2	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 5	4.4	5.3	13.8	5.3	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 6	4.4	5.3	19.0	5.4	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 7	4.4	5.3	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 8	4.4	5.3	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 4	10.0	7.8	10.7	6.2	17
สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 5	10.0	7.8	13.8	5.3	1.5*
สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 6	10.0	7.8	19.0	5.4	0*
สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 7	10.0	7.8	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 8	10.0	7.8	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 4 – สัปดาห์ที่ 5	10.7	6.2	13.8	5.3	0*
สัปดาห์ที่ 4 – สัปดาห์ที่ 6	10.7	6.2	19.0	5.4	0*
สัปดาห์ที่ 4 – สัปดาห์ที่ 7	10.7	6.2	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 4 – สัปดาห์ที่ 8	10.7	6.2	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 5 – สัปดาห์ที่ 6	13.8	5.3	19.0	5.4	0*
สัปดาห์ที่ 5 – สัปดาห์ที่ 7	13.8	5.3	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 5 – สัปดาห์ที่ 8	13.8	5.3	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 6 – สัปดาห์ที่ 7	19.0	5.4	24.4	7.5	0*
สัปดาห์ที่ 6 – สัปดาห์ที่ 8	19.0	5.4	26.8	8.0	0*
สัปดาห์ที่ 7 – สัปดาห์ที่ 8	24.4	7.5	26.8	8.0	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบในระหว่างสัปดาห์ ยกเว้นในระหว่างสัปดาห์ที่ 3 กับ 4 สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 สถิติพื้นฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่านในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทย ด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน	ค่าสถิติพื้นฐาน				T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 1	0	0	2.4	2.0	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 2	0	0	8.8	3.8	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3	0	0	9.7	3.9	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 4	0	0	18.3	4.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 5	0	0	19.0	4.3	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 6	0	0	22.7	3.7	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 7	0	0	26.3	4.6	0*
ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 8	0	0	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2	2.4	2.0	8.8	3.8	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 3	2.4	2.0	9.7	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 4	2.4	2.0	18.3	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 5	2.4	2.0	19.0	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 6	2.4	2.0	22.7	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 7	2.4	2.0	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 8	2.4	2.0	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 3	8.8	3.8	9.7	3.9	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 4	8.8	3.8	18.3	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 5	8.8	3.8	19.0	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 6	8.8	3.8	22.7	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 7	8.8	3.8	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 2 - สัปดาห์ที่ 8	8.8	3.8	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 4	9.7	3.9	18.3	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 5	9.7	3.9	19.0	4.3	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 6	9.7	3.9	22.7	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 7	9.7	3.9	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 8	9.7	3.9	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 5	18.3	4.3	19.0	4.3	2*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 6	18.3	4.3	22.7	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 7	18.3	4.3	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 8	18.3	4.3	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 6	19.0	4.3	22.7	3.7	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 7	19.0	4.3	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 8	19.0	4.3	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 7	22.7	3.7	26.3	4.6	0*
สัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 8	22.7	3.7	29.8	5.6	0*
สัปดาห์ที่ 7 - สัปดาห์ที่ 8	26.3	4.6	29.8	5.6	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีการจับใจความจากสิ่งที่อ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบในระหว่างสัปดาห์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น ซึ่งเกิดจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้เห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในระยะเวลาต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความสนใจ และระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ทราบถึงผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีผลต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กที่พูดสองภาษา
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาภาษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยในรูปแบบอื่น ๆ
4. พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กที่พูดสองภาษา

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะมีพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนบ้านสบปิ่น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน เป็นเด็กชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

วิธีดำเนินการทดลอง

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ทำการทดลองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน (Baseline Data) โดยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านตามแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยจากกิจกรรมการอ่านอิสระของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เวลา 30 นาที ตั้งแต่เวลา 10.00 - 10.30 น. เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
4. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที จำนวน 32 ครั้ง
5. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะสังเกตพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยในกิจกรรมการอ่านอิสระวันละ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและขณะทดลองโดยนำข้อมูลไปหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นกราฟเส้น เพื่อดูพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น เป็นรายบุคคลและเปรียบเทียบเป็นกลุ่มก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติในการทดสอบ

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อน และขณะทดลองมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดย ด้านความสนใจในการอ่าน เด็กมีพัฒนาการสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และ ด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่านตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วย 3 กิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น คือ 1. กิจกรรมการอ่านร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ครูเป็นแบบอย่างในการอ่านให้เด็กดู ฟัง และพูด เด็กก็จะได้มีประสบการณ์ในการอ่านจากสื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น นิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นกิจกรรมการอ่านร่วมกันระหว่างครูกับเด็กเป็นกลุ่มใหญ่ 2. กิจกรรมการเล่นเกมหางภาษาไทย เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมการอ่านร่วมกันโดยจะนำคำเด่นในนิทานที่ครูอ่านให้เด็กฟังมาเขียนลงในบัตรคำ แล้วให้เด็กนำไปเล่นเกมหางภาษาไทย เช่น เกมจับคู่คำกับภาพ เกมใบ้คำ เกมจับคู่คำที่เหมือนกัน เป็นต้น โดยให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมตามคำฟัง หรือเป็นกลุ่ม เพื่อที่เด็กจะได้มีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และรู้จักการสังเกตความเหมือน ความแตกต่างกันของตัวหนังสือเพิ่มขึ้น 3. กิจกรรมการอ่านอิสระ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสเลือกอ่านหนังสือตามความชอบ และความสนใจ เด็กอ่านหนังสือเดี่ยว ๆ คนเดียว หรือ อ่านกับเพื่อน ๆ และให้เด็กได้เล่าเรื่อง หรือพูดคุยเนื้อเรื่องจากหนังสือที่อ่านให้ครู หรือเพื่อนฟัง พร้อมกับบันทึกการอ่านตามแบบฟอร์มที่ครูให้บันทึก

กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สอดคล้องกับที่ บังอร พานทอง (2542ก : 32) กล่าวว่า iva ปัจจุบันการเรียนการสอนแบบแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นิยมใช้วรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอน (Literature based reading instruction) นักการศึกษาสนใจวรรณกรรมสำหรับเด็กมากขึ้น มีการสร้างสรรค์หนังสือดี ๆ ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจและนำไปปรับใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ได้แต่การใช้วรรณกรรมเป็นสื่อในการเรียนการสอนนั้นในการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะเป็นการใช้วรรณกรรมเพื่อความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ ครูจะใช้กิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการเรียน การสอนอ่าน ให้เด็กฟัง ชักถามเรื่องตามความเข้าใจของเด็ก และพยายามโยงเข้าไปสู่ประสบการณ์เดิมของเด็กถ้าคนใดมี

ประสบการณ์หรือพื้นความรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้าง ก็จะเข้าใจได้ดี และเร็วขึ้นครูจะไม่สอนแต่ให้สามารถอ่านได้ และจะสอนให้รู้จักคิดแก้ปัญหาและนำมาอภิปราย ซักถามซึ่งกันและกันและเป็นวิธีการสอนที่สามารถแทรก กิจกรรมต่าง ๆ ได้อีกมากมาย

ซึ่งในงานวิจัยของ เนื่อน้อง สันบุญ (2541 : 45) ก็กล่าวว่า นิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจ อยากรู้ เด็กทุกคนสนุกกับนิทานที่เขาชอบและเป็นความสนุกที่เขาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัวทั้งด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้รอบตัว และความคิดจินตนาการ ทั้งยังส่งเสริมรักการอ่านให้เกิดขึ้นที่ละเล็ก ที่ละน้อยจนกระทั่งกลายเป็นนักอ่านโดยไม่รู้ตัว สอดคล้องกับ พรชูลี อาชาวำรุง (2541 : 68) ได้แนะว่า หนทางหนึ่งที่จะสอนให้เด็กอ่านก็คือ การอ่านนิทานจากหนังสือที่เต็มไปด้วยรูปภาพให้เด็กฟังดัง ๆ ก่อน แสดงให้เห็นว่าคำนั้นสัมพันธ์กับภาพที่ปรากฏอยู่อย่างไร ในขณะที่เด็กดูหนังสือไปพร้อม ๆ กับที่ครูอ่าน หนังสือ เด็กก็จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างเสียง และความหมายของสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวอักษรที่เขียนอยู่ ครู อาจจะมีการชี้คำให้เห็นคู่กันกับวัตถุซึ่งเป็นความหมายของคำนั้นด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้หนังสือนิทานเป็นสื่อการสอนเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นในงานวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตาม แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติหลังการทดลองมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจากก่อนการทดลองเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งมีได้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันแต่จะใช้ภาษาถิ่น แทนการใช้ภาษาไทย จึงทำให้การอ่านภาษาไทยก่อนการทดลองไม่ถูกต้องและเด็กไม่มั่นใจในการใช้ ภาษาไทย เช่น เด็กชี้ภาพหนู เด็กก็จะบอกว่า “ชีและครู” หรือ ภาพคนกินข้าวอยู่ที่บ้าน เด็กก็จะบอกว่า “คนปองจะอยู่ที่เจิง” เป็นต้น จึงเด็กจะใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การสื่อสารระหว่างครูกับ เด็กค่อนข้างลำบาก เพราะเด็กยังไม่ค่อยเข้าใจความหมายทางภาษาไทย และไม่ถนัดในการใช้ภาษาไทยใน การสื่อสาร ก่อนการทดลองเด็กจะมีพื้นฐานในด้านความสนใจในการอ่าน และการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ สูงกว่าด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน เพราะว่าหนังสือนิทานที่ใช้ เป็นสื่อการเรียนในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ มีรูปเล่มที่น่าสนใจ เนื้อเรื่องที่น่าตื่นเต้น รวมทั้งรูปภาพในหนังสือ ก็มีสีสันที่สดใสสร้างความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี เด็กจึงมีพฤติกรรมด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น ๆ เมื่อเด็กสนใจใน การอ่านหนังสือเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเรียนรู้ส่วนประกอบของหนังสือด้วยว่าจะเปิด – ปิดอย่างไรถึง จะถูกต้อง และหนังสือนิทานที่ผู้วิจัยนำเสนอให้กับเด็กในมุมหนังสือเป็นสิ่งใหม่สำหรับเด็กที่ต้องการจะเรียนรู้ มากกว่ารูปภาพกับตัวหนังสืออ่านว่าอย่างไร ตัวละครพูดและทำอะไรบ้าง ทำให้พื้นฐานทางด้านความรู้ เกี่ยวกับตัวหนังสือ กับการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน เด็กมีน้อยมาก อันเนื่องมาจากเด็กไม่ได้รับประสบการณ์ และไม่คุ้นเคยเกี่ยวกับตัวหนังสือ ตลอดจนการจับใจความจากสิ่งที่เด็กเห็นจากรูปภาพในหนังสือ ทำให้เด็ก ไม่สามารถประมวลความคิด จินตนาการออกมาได้

เมื่อเด็กได้ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งเด็กมี โอกาสได้กระทำ ได้แสดงออกถึงพฤติกรรมทางภาษาไทยบ่อย ๆ ได้เรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายสมบูรณ์จากประสบการณ์จริงในสิ่งแวดล้อมตามแนวการสอนภาษา แบบธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดลักษณะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่าง สัมพันธ์ต่อเนื่องไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะหนึ่งทักษะใดเป็นพิเศษก็ตาม จึงทำให้การอ่าน ภาษาไทยถูกต้องมากกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นนวัตกรรมที่มีส่วนช่วยใน การพลิกผันให้ผู้เรียนในบริบทของสังคม หรือตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 13) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : 33) เรื่องการพัฒนารูปแบบการเสริมความพร้อมในการอ่าน (วิธีธรรมชาติ) สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในการทดสอบสมมติฐานที่ว่าผลการวัดความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากสื่อและรูปแบบกิจกรรมที่กำหนดหลังจากการทดลองจะสูงกว่าผลการวัดความพร้อมในการอ่านก่อนการทดลอง กล่าวคือ ก่อนการทดลองเด็กสามารถอ่านชื่อตัวอักษรที่มีภาพประกอบน้อยกว่า 15 ตัว จาก 44 ตัว หลังการทดลองพบว่าเด็กสามารถอ่านชื่อตัวอักษรที่มีภาพประกอบได้สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถ พลายระหาร (2536 : 73) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการอ่านโดยธรรมชาติที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดสองภาษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาที่หนึ่ง ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในชีวิตประจำวัน จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติ กลุ่มควบคุม 30 คน ใช้วิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดสองภาษาที่เรียนด้วยวิธีสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอ่านในภาษาที่สองนั้น เด็ก ๆ จำเป็นที่จะต้องมีการกระตุ้นจากส่วนนี้ทั้งหมดนี้ นอกจากนั้นเด็กที่กำลังเรียนอ่านในภาษาที่สองจะมีปัญหามากกว่าเด็กที่เรียนภาษาเดียว เพราะไม่เข้าใจไม่คุ้นเคยกับข้อจำกัดทางความหมาย และข้อจำกัดในการเรียงคำของภาษาที่กำลังเรียนอยู่ ถ้าเด็กไม่สามารถบ่งชี้ได้อย่างทันทีทันควันว่าความสัมพันธ์ของการเรียงคำ และไม่มีคล่องตัวในการใช้คำตามความหมายในบริบท เพื่อจะเป็นแนวทางในการทำนายความหมายของเรื่องทั้งหมด ความเร็วในการอ่าน และความเข้าใจในการอ่านย่อมจะถดถอยลงตามกัน (พรชูลี อาษาอรุณ. 2541 : 49 ; อ้างอิงจาก Carr, T. 1981. *Building Theories of Reading Ability : On The Relation Between Individual Differences in Cognitive Skills and Reading Cognitive*, p. 9, 73 –114)

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านของ บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน ผลการวิจัยพบว่าเด็กกลุ่มทดลองมีพัฒนาการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งงานวิจัยของ อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการวิจัยก็พบว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมจิรา เลาหบุตร (2542 : บทคัดย่อ) เรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยหลังการทดลองเด็กมีพฤติกรรมการใช้หนังสือได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้าเด็กได้รับการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก มีการส่งเสริมอย่างถูกวิธีโดยเฉพาะการอ่านของเด็กปฐมวัยทั่ว ๆ ไปและเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เด็กจะมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างชัดเจนได้

การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กที่พูดสองภาษาในระดับอนุบาลพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาได้วิเคราะห์ว่าการเตรียมความพร้อมยังขาดความสมบูรณ์เพราะมักเน้นแต่การฟัง และพูด ซึ่งเป็นเรื่องของความหมายและโครงสร้างแต่ค่อนข้างจะละเลยตัวอักษรและเสียง

ทั้ง ๆ ที่เด็กมีศักยภาพที่จะพัฒนาด้านนี้ได้ดีในช่วงปฐมวัย (บัว บุษบา, 2538 : ถ่ายเอกสาร, นิตยสารรักลูก : 111) ซึ่ง สันต์ สิงห์ภักดี (2530 : 40) ได้กล่าวว่า การอ่านหนังสือถือว่าเป็นงานในหน้าที่สูงสุดของสมองมนุษย์ เพราะการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ นั้นต้องสามารถอ่านหนังสือออกจึงจะเรียนได้ ในช่วงชีวิตตั้งแต่ 1 - 6 ขวบ จะเป็นช่วงชีวิตที่ตัดสินใจแนวทาง (Crucial) ชีวิตในอนาคตของเด็กซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากเช่นเดียวกันในช่วงเวลานี้เด็กควรจะได้เรียนรู้การอ่านหนังสือซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการไขกุญแจสำคัญไปสู่ขุมมหาสมบัติแห่งความรู้ทั้งมวลที่มนุษย์ได้สะสมสืบต่อกันมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานจะเห็นได้ว่าหนังสือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้สรรพสิ่งต่าง ๆ ของมนุษยชาติ

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 131) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดกิจกรรมที่เด็กสนใจเป็นกระบวนการธรรมชาติที่ช่วยส่งเสริมความสนใจในการอ่านเขียนของเด็ก พัชรี ผลโยธิน (2537 : 190) มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า การสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสาร การคิด โดยไม่พยายามแยกออกเป็น ส่วนย่อย ๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์จริงมาช่วยให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีประโยชน์ หรือเด็กสนใจและต้องการจะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา และ บังอร พานทอง (2542ก : 22) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติครูจะไม่เป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอีกต่อไป แต่ศูนย์กลางการเรียนการสอนไปอยู่ที่เด็กหรือนักเรียน การจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ต้องเอื้อให้เด็กได้มีส่วนร่วมเช่นมีโอกาสเลือกเรื่องที่จะอ่านครูต้องรู้จักเด็กตลอดจนประสบการณ์ของเด็กเป็นอย่างดี เพื่อจะได้เตรียมหนังสือ หรือสิ่งที่เด็กจะอ่านได้ตรงตามความต้องการ เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกในสิ่งที่พอใจกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะดำเนินต่อไปได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์และพอใจที่จะทำงานนั้น ๆ อย่างดี การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้

การสอนภาษาแบบธรรมชาติครูได้สร้างสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายด้วยจุดมุ่งหมายในการอ่านเขียน กระตุ้นให้เด็กมีความกล้าที่จะออกเสียงที่จะอ่านเขียนแม้ว่าการอ่านเขียนนั้นไม่สามารถอ่านเขียนได้ถูกต้องเหมือนเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาเดียวในชีวิตประจำวัน การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะช่วยให้เด็กตระหนักว่าการอ่านเขียนเป็นกระบวนการธรรมชาติในการติดต่อสื่อสาร (Golden, 1982 : 756 - 762)

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในแต่ละสัปดาห์ พบว่า พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กหลังจากการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้น ซึ่งจากการที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทั้ง 8 สัปดาห์ เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กได้ดี จะเห็นว่าเมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในทุก ๆ สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นจะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่ง อารี สันตหวิ (2537 : 188) กล่าวว่า การพัฒนาภาษาเกิดจากการติดต่อและโต้ตอบระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับผู้ใหญ่ และการให้การยอมรับในสิ่งที่เด็กแสดงออกเป็นการกระตุ้นให้เด็กพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของชอมสกี (Chomsky) ซึ่งกล่าวว่าเด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาอายุประมาณ 4 ปี เด็กจะเรียนรู้ภาษาจากความหมาย ประสบการณ์ และการเลียนแบบนั้น เพราะว่าหลังการทดลองเด็กกลุ่มทดลอง อายุ 4 - 6 ปี สามารถวาดภาพ สื่อสารได้เพราะมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติซึ่งเด็กมีโอกาสได้ทำกิจกรรมศิลปะ วาดรูป ตัด ปะ ฟัง นิทาน ฟังการอ่านหนังสือ พูดคำคล้องจอง ร้องเพลง ตลอดจนการทำ Cooking ในการจัดกิจกรรมประจำวัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กูดแมน (Goodman) อ้างอิงจาก พัชรี ผลโยธิน (2538 : 196) ที่กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านว่า กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด หรือจิตของผู้อ่าน กับภาษา การถ่ายทอดความคิด ความสนใจ ประสบการณ์เดิม เด็กจะสร้างกระบวนการอ่านเขียนด้วยลักษณะเดียวกับที่เรียนรู้สิ่งอื่นผ่านการทดลองปฏิสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษาด้วยตนเอง จึงกล่าวว่า การอ่านเขียนของเด็กอายุ 4 - 6 ปี เป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักภาษาศาสตร์ เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ที่คุ้นเคยและจากการค้นคว้าของนักการศึกษาหลายคน พบว่าเด็กอายุ 3 - 6 ปี มีธรรมชาติที่จะเลียนแบบผู้อื่นจึงพยายามถ่ายทอดความคิดของตนในภาษาเขียนบ้าง (บัว บุษบา และคณะ . 2538 : 3) สำหรับกลุ่มทดลองอายุ 5 - 6 ปี ด้วยวุฒิภาวะที่พร้อมกว่าจึงสามารถเรียนรู้การอ่านเขียนภาษาไทยได้สูงขึ้นจากการได้รับประสบการณ์ทางภาษาด้วยการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งยังสอดคล้องกับทฤษฎีในการสอนภาษาที่สอง เช่น ทฤษฎีจิตกรรมทางภาษา ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ที่เห็นว่าการสอนจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างประกอบกัน เช่น การที่เด็กรับรู้ข้อมูลทั้งเสียง ความหมายจนเกิดความเข้าใจแล้วบันทึกมโนภาพไว้ ทำให้มีความพร้อมในการอ่านหรือพัฒนาภาษาที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ

ราเคล (Rachel) ได้อธิบายทักษะความสามารถทางด้านการอ่านไว้ว่า เราใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางภาษา การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวันจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการให้โอกาสเด็กเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาษาเขียน ขณะที่อ่านควรชี้แนะตามตัวหนังสือประกอบไปด้วย ทำให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ทุกขั้นตอน สิ่งสำคัญคือให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจประเด็นในเรื่องที่อ่านว่าสิ่งประกอบกันขึ้นทั้งหมด คือองค์รวม ดังนั้นทุกครั้งในระหว่างการอ่านควรสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างง่าย ๆ เนื้อหาที่อ่านควรสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพยายามเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของเด็กตลอดเวลา การอ่านนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา อ่านจากหนังสือ จากถนน จากสิ่งรอบตัว จากป้ายโฆษณา จากถุงขนม ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้น เมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านเงียบตามลำพัง การอ่านกับเพื่อนเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย เพื่ออภิปรายร่วมกัน เพื่อรับฟังและตรวจสอบความคิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอ่านจากสิ่งที่ครู - เด็กเขียนร่วมกัน และสิ่งที่เด็กเขียนขึ้นเอง นับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 21)

นอกจากนี้หลังการทดลองยังพบพฤติกรรมการอ่านของเด็กว่า เด็กสนใจที่จะอ่านชื่อของตัวเอง ก่อนที่จะสนใจอ่านอย่างอื่น และจะอ่านสิ่งที่เด็กเห็นบ่อย ๆ คุ้นเคย เป็นคำซ้ำ ๆ และตัวหนังสือเด่นสะดุดตา เช่น ชื่อหนังสือนิทาน ชื่อตัวเองและเพื่อน เป็นต้น เด็กเรียนรู้ว่าการอ่านจะต้องเริ่มจากซ้ายไปขวา และเริ่มจากด้านบนไปด้านล่าง การเปิดหนังสือจากข้างหน้าไปข้างหลังที่ละแผ่น เด็กมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ การพูดคำคล้องจอง ร้องเพลงประกอบจังหวะ แสดงออกถึงความสนใจและตั้งใจฟังนิทานและเรื่องราว ซึ่งครูจะสังเกตเด็กจากพฤติกรรมการอ่านที่เปลี่ยนไปเด็กส่วนใหญ่จะอ่านภาพจากหนังสือเป็นภาษาไทยได้มากขึ้น และนอกจากนี้เด็กยังหลังจากที่เด็กได้รับกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กมีความก้าวหน้าในเรื่องของการออกเสียง มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากเด็กมีประสบการณ์ทางภาษาที่หลากหลายและน่าสนใจสำหรับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่นักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการทางด้านการคิด และการใช้ภาษาของเด็กโดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เรียนอย่างมีความหมาย เด็กจะรับและซึมซับข้อมูลทางภาษาจากสภาพแวดล้อมในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้อื่นที่อยู่แวดล้อมในบริบททางสังคม วัฒนธรรมและการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้อื่นที่อยู่แวดล้อมใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ดีโดยเด็กจะไม่เกิด

ความรู้สึกลำบากในการเรียนรู้เหมือนแนวการสอนภาษาในระบบโรงเรียนแบบเดิม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 10)

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. เด็กในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นฐานและประสบการณ์ในด้านการอ่านภาษาไทยน้อยมาก โดยก่อนการทดลองเด็กจะมีด้านความสนใจในการอ่าน และด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือที่มีพื้นฐานที่ดีกว่า ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน

2. ก่อนการทดลองเด็กจะเปิดหนังสือกลับหัว เปิดที่หลาย ๆ แผ่น การอ่านภาพจากในหนังสือก็จะเป็นภาษาถิ่นเป็นส่วนใหญ่ และยังไม่มีความเข้าใจ ความคุ้นเคยในภาษาไทยเท่าที่ควร แต่หลังการทดลองเด็กสามารถอ่านคำศัพท์ได้ ทั้งนี้เพราะกระบวนการการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นประสบการณ์ที่เด็กได้แสดงออกทางภาษาอย่างธรรมชาติ เรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายได้จากการกระทำด้วยตัวของเด็กเอง ตัวอย่าง เช่น เด็กหยิบภาพ มะม่วง กับตัวหนังสือคำว่า “มะม่วง” จับคู่กันได้ถูกต้องพร้อมทั้งบอกชื่อภาพเป็นภาษาไทยได้ว่า “มะม่วง” ไม่ใช่ “แพะ” ซึ่งเป็นภาษาถิ่นที่เด็กใช้ในชีวิตประจำวัน และเด็กจะรู้สึกสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาไทยทำให้สนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มขึ้น

3. การใช้ภาษาถิ่นเป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวันทำให้เป็นอุปสรรคต่อการอ่านภาษาไทย เพราะเด็กใช้ภาษาถิ่นมากกว่าช่วงการใช้ภาษาไทย การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง และพูดช้า ๆ ระหว่างภาษาไทยกับภาษาถิ่นบ่อย ๆ เช่น บ้าน เด็กจะพูดภาษาถิ่นว่า “เจิง” ครูต้องคอยย้ำกับเด็กตลอดว่า เจิง ก็คือ บ้าน ให้เด็กอ่านว่า บ้าน เป็นต้น จะช่วยให้เด็กเข้าใจถึงโครงสร้างของตัวอักษรได้รับรู้จากคำที่อ่านอย่างมีความหมายนั้นมีตัวอักษรอะไรบ้าง เช่น เมื่อครูชี้คำว่า มะพร้าว , มะละกอ เด็กสามารถรับรู้อย่างมีความหมายและบอกได้ว่าคำว่า มะพร้าว , มะละกอ มีตัวอักษรอะไรบ้างเหล่านี้ เป็นต้น

4. การให้เด็กมองเห็นพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของครูให้เด็กฟังบ่อย ๆ ย่อมทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน อาจเกิดจากความอบอุ่นใจที่เกิดจากการได้อยู่ใกล้ชิดครู ได้ฟังผู้ใหญ่อ่านหนังสือเพิ่มเติมช้า ๆ และมีความหมายต่อเด็กมาก เด็กจะเริ่มพัฒนาการทางด้านการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเด็กรู้สึกสนุก และสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มขึ้น เด็กมีความมั่นใจที่จะอ่านจากภาพในหนังสือนิทานเป็นภาษาไทยมากขึ้น และจะมีภาษาถิ่นปนเล็กน้อย ในบางคำที่เด็กคิดภาษาไทยไม่ออกเด็กจะถามผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยเด็กสามารถที่จะเล่าเรื่องราวจากประโยคสั้น ๆ บอกแต่เฉพาะชื่อตัวละครในหนังสือ เช่น เสือ ช้าง ก็จะมีการบรรยายภาพเป็นประโยคยาว ๆ ได้ เช่น ยายเข้ากลืนเสื่อลงไปในท้อง เป็นต้น และสามารถชี้ตัวหนังสือตามที่เด็กอ่านจากภาพได้ถูกต้องมากขึ้น เด็กรู้จักตัวหนังสือเพิ่มขึ้นซึ่งสังเกตได้จากการบันทึกการอ่านที่เด็กจะเขียนเป็นตัวหนังสือมากกว่าการขีดเขียนในสัปดาห์ที่ 7 - 8

5. ในสัปดาห์ที่ 6 - 8 การพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กจะเริ่มคงที่ คือ เด็กสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ในแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยได้ว่าจะทำอะไรถึงจะอ่านหนังสือได้ เด็กจะเริ่มมีความพร้อมมากขึ้นกว่าเดิม จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการพัฒนาทักษะการอ่านเขียนจะพัฒนาไปตามธรรมชาติเหมือนกับทักษะการพูด มุ่งให้เด็กเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนาการเรียนรู้ไปตามความสามารถของเด็กและไม่มีการบังคับให้เด็กเรียนหรือท่องจำในสิ่งที่เด็กไม่สนใจ โดยเฉพาะถ้าหากเด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมของหนังสือ คือได้เห็น และได้ยินผู้อื่นอ่านหนังสือเหมือนกับที่เด็กได้เห็นและได้ยินผู้อื่นพูด

6. ผู้ที่จะนำแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยมาใช้ควรฝึกการสังเกตให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสังเกต ขอบข่ายของพฤติกรรมที่สังเกต เกณฑ์การให้คะแนน ฝึกให้มีความคล่องแคล่วว่องไวในการสังเกต เพราะจะได้สังเกตเจาะลึกถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ และที่สำคัญแบบประเมินพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นต้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ เพื่อให้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่เป็นจริงและเป็นธรรมชาติมากที่สุด ดังนั้นผู้ที่นำเครื่องมือมาใช้ต้องมีความละเอียดอ่อนทั้งในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการนำเครื่องมือมาใช้

7. จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ในการสังเกตพฤติกรรมด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน พบว่าการออกเสียงภาษาไทยของเด็กมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กได้ฝึกการเปล่งเสียงอย่างสม่ำเสมอ ในกิจกรรมที่จัดให้ในการทดลอง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีส่วนช่วยให้พัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นสูงขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับนี้จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้สัมพันธ์และสอดคล้องกลับสภาพท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก มีการใช้สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสม ชัดเจนกับเด็กและมีความหมายในชีวิตประจำวันของเด็กด้วย เช่น หนังสือนิทาน หนังสือภาพ เกมการศึกษา เป็นต้น จะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย

2. ครูควรจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้เด็กเพราะกิจกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อสร้างความสนใจและลดความวิตกกังวลของเด็กเพราะภาษาไทยเป็นภาษาที่เด็กไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันมาก่อน อาจมีความยากในการเรียนรู้

3. ครูควรกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยได้พูดภาษาไทยในห้องเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ใช้ภาษาไทย ในการติดต่อสื่อสารกันในขณะที่อยู่ในห้องเรียน ขณะเล่นและขณะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มากที่สุด เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร เป็นต้น

4. การเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติควรจัดประสบการณ์ให้เด็กทั้ง ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปด้วยกันตลอดเวลาเพียงแต่ระยะแรก ๆ อาจเน้นการฟัง การพูดมากกว่าการอ่านและการเขียน ก่อนที่ครูจะอ่านหนังสือให้เด็กฟังควรสังเกตความสนใจในหนังสือแต่ละเล่มของเด็ก และควรใช้คำถามกับเด็กทุกครั้งในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วม ได้รับความสนุกสนานในเรื่องราวสามารถรู้จักตัวหนังสือ และเป็นการฝึกการคิดจินตนาการเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งระยะเวลาในการพัฒนาการอ่านภาษาไทยของเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต้องอาศัยเวลายาวนานและต่อเนื่องมากกว่าเด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาเดียวในชีวิตประจำวัน ถ้าเป็นไปได้ควรมีความต่อเนื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติในระดับประถมศึกษาต่อไป

5. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ควรยึดเด็กเป็นจุดศูนย์กลางโดยให้เด็กเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและให้มากที่สุดจะส่งผลต่อการอ่านตามวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้มาก เพราะการที่เด็กได้มีบทบาทต่าง ๆ ในการใช้ภาษาจะช่วยให้เด็กเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเพื่อน ๆ ด้วยกัน ทำให้พวกเขากล้าที่จะแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเด็กจะไม่คุ้นเคยกับการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะเป็นวิธี

การเรียนการสอนที่ฝึกให้เด็กมีทักษะทางด้านภาษาไทย มีความคุ้นเคยและมั่นใจที่จะใช้ภาษาไทยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่ว่าด้วยระบบของภาษา ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร และทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ที่ส่งเสริมความสามารถด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น หรือพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ วินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง การคิดจินตนาการ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น การแก้ปัญหา ทักษะการฟัง การพูด การเขียน
2. ควรมีการศึกษาถึงวิธีการอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางการอ่านภาษาไทย เช่น ศิลปะสร้างสรรค์ การประกอบอาหาร การศึกษานอกสถานที่ และกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาระยะยาวอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามผลของการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อประเมินความคงทนและความสามารถในการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา
4. ควรมีการศึกษาเชิงสำรวจเจตคติของครูระดับปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษา ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางภาษาไทย หรือทักษะด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย
5. ควรมีการศึกษากการออกเสียงภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดสองภาษาโดยใช้กระบวนการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

บรรณานุกรม

- กนกพร พันธุ์เถระ. (2537). ผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่าน และการเขียนของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กนิษฐา ชูจันทร์. (2541). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้ แก่นนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ คนองเดช. (2538). ผลของการฝึกการเลียนแบบที่มีต่อการออกเสียงของเด็กสองภาษาระดับ อนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- (2540). รายงานการวิจัยการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อการเรียนรู้ด้านการอ่านเขียนภาษาไทย ของเด็กสองภาษา ระดับอนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏยะลา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ : กระทรวง.
- กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2540). การประเมินผลตามสภาพจริง. เขตการศึกษา 7 : หน่วยศึกษานิเทศก์. อุดรธานี.
- การประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. สำนักงาน. (2531). เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก. เชียงใหม่ : สำนักงาน. อุดรธานี.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.
- (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2529). ชุดฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับ ประถมศึกษาหน่วยที่ 10 วิธีการเตรียมความพร้อมภาษาไทยชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- (2537). แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ตามเทคนิคการสอนแบบรับภาษา. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- (2532). รายงานการวิจัยการทดลองใช้เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษา สำหรับเด็กอายุ 4 – 6 ปี. กรุงเทพฯ : อรรถการพิมพ์.
- (2528). วิธีเตรียมความพร้อมภาษาไทยในชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- จิตต์ โชติอุทัย. (2535). การสอนฟังพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบบูรณาการสำหรับผู้เริ่มเรียนที่พูด ภาษาหลาย. สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2.

จินตนา ไบกาซูยี. (2534ก). "หนังสือสำหรับเด็ก," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
หน่วยที่ 14. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

----- (2534ข). แนวการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.

จินตนา สุทธิจินดา. (2522). พัฒนาการทางภาษากับชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

จิระภา กัณธิยาภรณ์. (2532). วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษา
ไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

จันทนา ภาคบงกช. (2538). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาการทางภาษาแบบ
Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย. หน้า 1 – 4 ระหว่างวันที่ 8 – 9 พฤษภาคม. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

----- (2537). แนวการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาโดยรวม. กรุงเทพฯ : โรงเรียน
อนุบาลหนูน้อย วันที่ 18 มีนาคม. อัดสำเนา.

----- (2536). มาเข้าใจการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงเรียน
เกษมพิทยา วันที่ 30 ธันวาคม. อัดสำเนา.

ชัยฤทธิ์ คีลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่สาม. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

✓ ชุมจิรา เลาหบุตร. (2542). ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้
หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

เชริษา ใจแผ้ว. (2532). ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย. ยะลา : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา.

ทิพากร วงศ์ปลั่ง. (2538). การศึกษาวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูให้แก่เด็กพูดภาษา
ถิ่นเขมร ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. (2522). ความพร้อมในการเขียนอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

นฤมล เนียมหอม, สุภัทรา คงเรือง และ ภาวินี แสนทวีสุข (2543). "การสอนภาษาแบบธรรมชาติ," ใน
เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การสอนภาษาแนวธรรมชาติ เสนอที่ งานมหกรรมอนุบาล 2000
วันที่ 28 – 30 มกราคม. นครปฐม : ศูนย์ฝึกอบรมงานอนุบาล บ้านผู้หว่าน.

นิดดา หงษ์วิวัฒน์. (2537). อ่านหนังสือให้ลูกฟังหนทางแห่งความฉลาดของเด็ก. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

นิดยา ประพุดกิจ. (2538). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์ เฮาส์.

- เนื่อน้อง สันบุญ. (2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทาน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บ้งอร พานทอง. (2534, มีนาคม). "ทำอย่างไรเด็กจึงรักการอ่านและการเรียนภาษา," วารสาร มศว. ปทุมวัน. 2 : 70 – 72.
- (2541ก). ปรินญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2541ข). เอกสารประกอบการสอนวิชา EL 371 ภาษาอังกฤษและแนวทฤษฎีการสอนภาษาสำหรับครูประถมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บันลือ พฤษะวัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บัว บูชา และคณะ. (2538). "รวมบทความเกี่ยวกับการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติ," ใน เอกสารในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาภาษาแบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย. วันที่ 8 – 9 พฤษภาคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ✓ บ้าเพญ การพานิชย์. (2539). พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุรินทร์ ทองมั่ง. (2526). ปัญหาการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็กในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน," ใน เอกสารการสอนวิชานิตการสอนในระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2538). "แนวคิดและหลักการด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ," ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาปรินญาและมโนทัศน์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2536). นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- (2537). "แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย," แนวคิดและหลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาพันธ์ นิลอรุณ. (2530). ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาไทยโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ประสงค์ ราชณสุข. (2523). รายงานการวิจัยการศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขการพูดภาษาไทยของเด็กชาวเขา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปิยะนัฐ ด้านวิวัฒน์. (2539, มกราคม – มีนาคม). "การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กชาวเขา," *วารสารครุศาสตร์*. 24(3) : 36 – 44.
- พรชูลี อาชวอำรุง. (2541). *การเรียนรู้ภาษาที่สอง : ผลการวิจัยเอกสาร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537ก). "การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา," ใน *เอกสารการสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 4 – 7*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร.
- (2537ข, ตุลาคม). "พัฒนาภาษาแบบธรรมชาติในวัยอนุบาล," *รักลูก*. 12(141) : 195 – 196.
- (2537ค, พฤศจิกายน) "ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร," *รักลูก*. 12(142) : 188 – 189.
- (2540ก). "การสอนภาษาแบบธรรมชาติ," ใน *เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูง (การศึกษาปฐมวัย) วันที่ 26 มกราคม 2540*. อุดรธานี.
- (2540ข, กุมภาพันธ์). "การเล่นกับภาษาแบบธรรมชาติ," *การศึกษา กทม*. 20(5) : 21 – 24.
- ภาวิณี แสนหวิสุข. (2538). *การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2537). *ไขปัญหาการค้นคว้า : แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (ม.ป.ป.). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่เน้นภาษาแบบธรรมชาติหรือภาษาแบบองค์รวม*. อุดรธานี.
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (มปป.). *การพัฒนาชุดสื่อประสมสำหรับเด็กเตรียมเด็กกระยะต้นของการเรียนระดับประถมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์.
- วนิดา โสภากันท์. (2530). *การศึกษาความก้าวหน้าทางการอ่านจับใจความในการเรียนซ่อมเสริมภาษาไทยโดยสอนในและนอกชั้นเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2534). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540). *ผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- (2540). หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สมศักดิ์ ตาไชย. (2531). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับการตกต่ำชั้นของนักเรียนชาวเขาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

ลักการะ ทนชัย. (2540). การสร้างชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับ
ก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

สันต์ สิงห์ภักดี. (2530). ให้อ่านน้อยเป็นอัจฉริยะด้วยการอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

สุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัย. (2534). เอกสารการสอนชุดภาษาไทย 1 หน่วยที่ 9 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

----- (2533). ภาษาไทยที่ 1. หน่วยที่ 1 – 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุจิต เพียรชอบ. (2531). การพัฒนาการสอนภาษาไทย : เอกสารการสอนวิชา 414 630. กรุงเทพฯ :
โครงการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 2.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

✓ สุนีย์ ทองศิริประภา. (2535). การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาลซึ่งได้รับ
การจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

สุภัทรา คงเรือง. (2539). ผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิด
รวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2524). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษา
ไทยกลาง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2537, มกราคม – มิถุนายน). “ขมุ ลัวะ / และมลาบรี (เผ่าตองเหลือง) ในจังหวัดน่าน
และปัญหาในการเรียกชื่อ,” ภาษาและวัฒนธรรม. 13(1) : 108 – 118.

เสรีญ พิศาลวัชรินทร์. (2531). การเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก
ตามคุณลักษณะของครูผู้สอนในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ถ่ายเอกสาร.

- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2533). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2536). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2531). คู่มือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2536). ผลการใช้ตำราฉบับบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พะเยา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา.
- อนันต์ ทิพย์รัตน์ และคณะ. (2536). รายงานการวิจัยรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการใช้
ภาษาไทยของชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อรรถ พลายะหาร. (2536). ผลของการสอนอ่านโดยธรรมชาติที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดสองภาษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณณี สายเสมา. (2536). สัมฤทธิ์ผลด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีการทำนาย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ศษ.ม. (การประถมศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อลิสา เพ็ชรรัตน์. (2539). การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้เทคนิค
การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ อัญชลี วงศ์หล้า. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเสริมความพร้อมในการอ่านสำหรับ
เด็กก่อนวัยเรียน. อุดรดิตถ์ : วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์ สหวิทยาลัยล้านนา.
- อารี สัตถะหวี. (2535). นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- อำพร ศรีทรัพย์. (2540). ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ภิรมย์รัตน์. (2541, พฤษภาคม). "การอ่านสร้างปัญญายุคโลกาภิวัตน์," วารสารการศึกษานอก
โรงเรียน. 1(6) : 27 – 30.

- Barnett, S. I. & Johnson, G. (1996). "Further Evidence on the Relationship Between Participation
in Nutrition Education Programs and Changes in Dietary Behavior," *Journal of Family and
Consumer Sciences*. 88(1) : 30 – 34.
- Box, J. A. (1990). *The Effect of Shared Reading Experiences on Head Start Children's Concepts
about Print and Story Structure*. Birmingham : EDD. Dissertation University of Alabama.
- Burry – Stock, Judith and others. (1996, April) "Rater Agreement Indexes for Performance
Assessment," *Educational and Psychological Measurement*. 56(2) : 256.

- Brewer, J.A. (1995). *Introduction to Early Childhood Education : Preschool through Primary grades*. United States of America : A Simon and Schuster.
- Brian, G. (1992). *Getting Started in Whole Language*. Canada : Ginn Publishing Canada inc.
- Cutting, B. (1989). *Getting Started in Whole Language : Shared Reading Experience*. Auckland : Applepress.
- Fennacy, J. W. (1988). "Teaching and Learning Literacy in Two Kindergarten Classrooms.EDD Dissertation, University of Southern California," *Dissertation Abstraction International*. 49 : 12A.
- Golden, J. M. (1980, October). "Writer's Side : Writing for A Purpose and An Audience," *Language Art*. 57 : 756 – 762.
- Goodman, K. (1971). *The Psychology of Second Language Learning*. Cambridge University Press.
- (1968). *The Psycholinguistic Nature of Reading Process*. Detroit : Wayne Rstate University.
- Gray, W. (1984). *On Their Own in Reading*. Chicago, Ill : Scott Foresman.
- Harris, L. A. & Smith, C. B. (1986). *Reading Instruction : Diagnostic Teaching in The Classroom*. New York : Macmillan
- Holdaway, D. (1979). *The Foundation of Literacy*. NH : Heinemann.
- John, R. B. & Alison K. (1997, December). "Reading, vocabulary and language preference in 7 – to 8 – year – old bilingual Asian children," *British Journal of Education Psychology*. 67(4) : 405 – 414.
- Lamme, L. & Lee, P. (1990, Annual Theme Issue). "Crossing the Moat : From Basic Skills to Whole Language in Kindergarten Curriculum," *Childhood Education*. 66(5) : 295 – 297.
- Lees, E. A. (1989). "A Cognitive Analysis of reading and Its Development in Poor and Good Reader : A Longitudinal Study," *Doctoral Dissertation*, University of Columbia. Dissertation Abstracts International. 51 : 01A.
- Morrow, L. M. (1993). *Literacy Development in The Early Years Helping Children Read and Writers*. 2 nd ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Moss & Noden, eds. (1994, January). "Pointers for Putting Whole Language into Practice," *The Reading Teacher*. 47 : 342 – 344.
- Neuman, S. B. & Roskos K. (1990, November). "Play Print and Purpose : Enriching Play Environments for Literacy Development," *The Reading Teacher*. 44 : 214 – 221.
- Elizabeth, Q. & Macias, H. A. (1995). "Bilingual Children's Writing : Evidence of Active Learning in Social Context," *Journal of Research in Childhood Education*. 9(2) : 157 – 164.
- Raines, S. C. & Canady, R. J. (1990). *The Whole Language Kindergarten*. New York : Teacher College, Columbia University.
- Schlosser, K. G. & Phillips, L. V. (1991). *Beginning in whole language : A practical guide*. New York : Scholastic Inc.

Strickland, D. S. (1988, May). "Some Tip for Using Big Book," *The Reading Teacher*. 41 : 966 – 968.

Strickland, D. S. & Morrow. (1990, May). "Emerging Readers and Writers, Linking Theory and Practice : Resourcer for an Emergent Literacy Curriculum," *The Reading Teacher*. 690 – 691.

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย
- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

การประเมินการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรมการอ่านอิสระ ลงในแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยประกอบด้วยพฤติกรรมการอ่าน 4 พฤติกรรม ดังนี้

ความสนใจในการอ่าน

1. ดูหนังสือเรื่องที่ชอบ หรือพูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน
2. เปิดหนังสือดูรูป หรือข้อความตามลำพัง
3. พูดคุยเกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่อ่าน เมื่อผู้ใหญ่ถาม
4. นำหนังสือให้เพื่อนดู พูดคุย และเล่าเรื่องตามเนื้อเรื่องในหนังสือให้เพื่อนฟัง
5. นำหนังสือมาให้ครูช่วยเล่า หรืออ่านให้ฟัง

การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ

1. ถือหนังสือได้ถูกด้าน ไม่กลับหัว
2. พลิกหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าหลัง
3. อ่านหนังสือโดยเริ่มกวาดสายตาดูจากซ้ายไปขวาของบรรทัดและจากบนลงล่าง
4. ชี้คำขณะอ่าน และมองตัวหนังสือขณะที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง
5. ชี้หน้าปก ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งของหนังสือได้ถูกต้อง

การมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ

1. หาคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน โดยการตรวจสอบจากจุดที่เริ่มต้นของประโยค
2. ชี้และบอกชื่อตัวอักษรส่วนใหญ่ได้
3. อ่านตัวอักษรแล้วพยายามลอกหรือเขียนทับ
4. อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ
5. จำคำบางคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้

การจับใจความจากสิ่งที่อ่าน

1. ตรวจสอบคำที่อ่านด้วยการชี้ตัวอักษรในคำพร้อม ๆ กับออกเสียงไปด้วย
2. เล่าเรื่องที่เคยฟัง เคยอ่าน ด้วยคำพูดของตนเอง
3. บอกใจความและรายละเอียดที่สำคัญจากความหมายของคำและประโยคที่ฟัง
4. คาดคะเนเหตุการณ์ในเรื่องที่เคยอ่านหรือฟัง
5. สนทนาแสดงความคิดเห็นต่อรูปภาพ สัญลักษณ์หรือตัวหนังสือในขณะที่เพื่อนหรือผู้ใหญ่ถาม

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อ – นามสกุล อายุ ชั้น วัน เวลา ที่สังเกตของเด็กนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้สังเกตจะสังเกตเด็กพร้อมกันทั้ง 10 คน และบันทึกความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกครั้งที่พฤติกรรมนั้น ๆ เกิดขึ้น
3. การบันทึกพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยในกิจกรรมการอ่านอิสระจะบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยทันทีที่เกิดพฤติกรรมนั้น ในช่วงเวลาที่สังเกต 30 นาที บันทึกการเกิดพฤติกรรมเป็นความถี่ก่อนแล้วจึงให้คะแนนตามความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากเกณฑ์การให้คะแนน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย จะสังเกตเด็กจำนวน 10 คน พร้อมกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยก็จะนำความถี่ของพฤติกรรมมาปรับให้คะแนนในเด็กแต่ละคน

การให้คะแนน

1. ในการสังเกตเด็กจะสังเกตเด็ก โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตเด็กจำนวน 10 คน พร้อมกัน ในช่วงเวลา 30 นาที (10.00 – 10.30 น.)
2. การให้คะแนนจะให้ตามความถี่ของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระยะเวลา 30 นาที จากการบันทึกของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ขณะเด็กทำกิจกรรมการอ่านอิสระ (ผู้วิจัยจะพิจารณาในการให้คะแนนจากความถี่ของพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ที่เด็กแสดง) ดังนี้
 - คะแนน 0 ไม่ปรากฏพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย
 - คะแนน 1 เกิดพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ 1 – 2 ครั้ง
 - คะแนน 2 เกิดพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ 3 – 4 ครั้ง
 - คะแนน 3 เกิดพฤติกรรมการอ่านตามตัวบ่งชี้ 5 ครั้งขึ้นไป
3. หลังจากนั้นบันทึกการให้คะแนนลงในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ และทดสอบสมมติฐาน และนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอเป็นกราฟเส้น เพื่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่ม พร้อมทั้งเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยในแต่ละด้าน ในระหว่างสัปดาห์ ตั้งแต่สัปดาห์ก่อนการทดลองถึง สัปดาห์ที่ 8

สัปดาห์ที่.....

วันที่..... เวลา..... น.

[illegible]

วิธีการให้คะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย

คำอธิบายระดับคะแนน

- คะแนน 0 หมายถึง ไม่ปรากฏพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดขึ้นในแต่ละด้าน
 คะแนน 1 หมายถึง เกิดพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยตามตัวบ่งชี้ จำนวน 1 - 2 ครั้ง
 คะแนน 2 หมายถึง เกิดพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยตามตัวบ่งชี้ จำนวน 3 - 4 ครั้ง
 คะแนน 3 หมายถึง เกิดพฤติกรรมการอ่านภาษาไทยตามตัวบ่งชี้ จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป

สำหรับช่วงของการสังเกตพฤติกรรมการอ่านจะสังเกตขณะที่เด็กจำนวน 10 คน ทำกิจกรรมการอ่านอิสระภายในเวลา 30 นาที ตั้งแต่เวลา 10.00 – 10.30 น. ในวันที่ 1 – วันที่ 4 ของแต่ละสัปดาห์ ทั้งหมด 8 สัปดาห์ จำนวน 32 ครั้ง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย จะตรวจสอบความถี่การเกิดพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ในแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความสนใจในการอ่าน ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือ ด้านการมีความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ และด้านการจับใจความจากสิ่งที่อ่าน ของเด็กพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ผู้สังเกตไม่เกิดความสับสน และมีความเข้าใจตรงกันในการให้คะแนน ของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย จึงได้ให้หมายเลขของกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ตามแบบ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ – สกุล
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

ภาคผนวก ข

- คู่มือขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- นิทานที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

คู่มือขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีคำชี้แจง ดังนี้

เป็นการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 และพูดสองภาษา คือ เด็กปฐมวัยชาวไทยภูเขาที่พูดภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กมีประสบการณ์ในการอ่านหนังสือและสังเกตตัวอักษรมาบ้าง

การจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จะมีกิจกรรมที่ให้กับเด็กปฐมวัยในแต่ละวัน คือ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน กิจกรรมการเล่นเกมหางภาษาไทย และกิจกรรมการอ่านอิสระ ระยะเวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 60 นาที

รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมมีดังนี้

1. กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน การสื่อความหมายในภาษาไทยกลาง กับภาษาถิ่น ตัวอักษร สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่าง ๆ
- เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการคาดคะเนเรื่องราวจากภาพ (อ่านเรื่องราวจากภาพ)
- เพื่อฝึกให้เด็กอ่านออกเสียงร่วมกับครู และจับใจความสำคัญของนิทานที่อ่าน บอกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร
- เพื่อฝึกให้เด็กวิเคราะห์ว่านิทานที่อ่านนั้นให้ความรู้อะไรบ้างกับเด็ก ๆ ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของกิจกรรม

เป็นกิจกรรมการอ่านหนังสือนิทานที่ครูกับเด็กอ่าน และทำกิจกรรมการอ่านร่วมกัน

เทคนิคที่ใช้

- แนะนำองค์ประกอบของหนังสือ
- เปิดหนังสือให้เด็กคาดคะเนเรื่องจากภาพ
- ครูเล่านิทานเรื่องนั้นให้เด็กฟัง
- ครูชี้คำ ตัวอักษร ขณะที่ครูอ่าน เด็กอ่านออกเสียงตามครู
- การปิดคำ และเลื่อนให้เห็นตัวอักษร ให้เด็กอ่าน
- ให้เด็กช่วยกันเล่าบททวนเนื้อเรื่อง “ซ้ำ” โดยเล่าเป็นสองภาษา ครูอัดเทปเสียงเด็ก

ฯลฯ

สื่อที่ใช้

- หนังสือเล่มใหญ่ หนังสือนิทานขนาดต่าง ๆ
- ม้วนเทปเปล่า เครื่องเล่นเทป

2. กิจกรรมการเล่นเก๋มทงภษษไทย

จุดประสงค์

- เพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร
- เพื่อทบทวนความเข้าใจ ความหมาย ความรู้จากนิทานที่อ่าน ฝึกฝนการอ่าน

ลักษณะกิจกรรม

เป็นกิจกรรมการเล่น ได้แก่

- 2.1 เกมจับคู่ตัวละครกับพฤติกรรม
- 2.2 เกมหาชื่อตัวละคร
- 2.3 เกมจับคู่ตัวละครกับสีหน้าท่าทาง ความรู้สึก
- 2.4 เกมจับคู่คำที่เหมือนกัน
- 2.5 เกมอ่านชื่อหนังสือนิทาน
- 2.6 เกมจับคู่พยัญชนะต้นของคำกับชื่อของเพื่อน ๆ ในห้อง หรือพยัญชนะ

ก – ฮ จากแผ่นชาร์ท

- 2.7 เกมไปคำ
- 2.8 เกมเรียงลำดับเหตุการณ์จากเนื้อเรื่องในนิทาน

3. กิจกรรมการอ่านอิสระ

จุดประสงค์

- เพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ
- เพื่อสร้างลักษณะนิสัยให้เด็กรักการอ่าน
- เพื่อให้เด็กแสดงความรู้สึกต่อหนังสือที่อ่าน

ลักษณะกิจกรรม

- เด็กได้เลือกหนังสืออ่านตามความสนใจ
- เด็กเขียนชื่อหนังสือที่อ่านลงในสมุดบันทึก
- เด็กเขียนความรู้สึกต่อหนังสือนิทานที่อ่าน
- เด็กเล่าเรื่องที่อ่านให้ครูและเพื่อนฟัง

สื่อที่ใช้

- หนังสือนิทาน
- สีเทียน
- สมุดบันทึกรายบุคคล

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
โดยใช้นิทาน เรื่อง อีเล้งเค้งโค้ง

วันที่ 1 (วันจันทร์)

ขั้นนำ

1. แนะนำหนังสือนิทานทั้งหมดและให้เด็กลำเลียงหนังสือไปจัดไว้ในมุมหนังสือ
2. เด็ก ๆ ช่วยกันตั้งกติกาในการเข้าไปใช้มุมหนังสือ ครูเขียนบันทึกคำพูดของเด็กบนกระดาน และอ่านทวนพร้อมกับเด็ก ๆ
3. เด็กวาดภาพประกอบกติกาการเข้ามุมหนังสือเป็นงานกลุ่ม และช่วยกันตกแต่งมุมหนังสือให้สวยงามร่วมกับครู แยกหนังสือปกแข็ง ปกอ่อน
4. ครูและเด็กช่วยกันหาที่ที่เหมาะสมในการติดข้อความที่เขียนไว้ในมุมหนังสือ

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

5. ครูนำเสนอนิทานเรื่อง "อีเล้งเค้งโค้ง" ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
 - ชื่อเรื่อง
 - ชื่อผู้แต่ง
 - ชื่อผู้เขียนภาพ
 - หน้าปกหนังสือ
 - สำนักพิมพ์
 - ราคา
 - ปกใน
 - ไบรอนปก
 - ปกหลัง
 - สันหนังสือ
 - จำนวนหน้า
 - วิธีการเปิดหนังสือ เปิดจากข้างหน้าไปข้างหลัง เรียงลำดับตามตัวเลข
 - เปิดหนังสือให้เด็กเดาเรื่องจากภาพ แล้วให้เด็กตอบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - ครูเล่าเรื่องให้เด็กฟัง

กิจกรรมการเล่นเกมหางภาษาไทย

6. ครูให้เด็กเล่นเกมไปคำ
 - ให้เด็กเลือกตัวละครที่ชอบไว้ในใจแล้วออกมาแสดงท่าทางของตัวละครตัวนั้น โดยให้เพื่อนทายว่า ตัวละครตัวนั้นคือใคร กำลังทำอะไร โดยให้อาสาสมัครออกมาอย่างน้อย 5 คน

กิจกรรมการอ่านอิสระ

7. ข้อตกลงในการอ่านหนังสือ
 - เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
 - เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
 - เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน

- เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

8. ให้เด็กพูดชื่อหนังสือที่เลือกเป็นภาษาไทยกลาง และภาษาถิ่น
9. ครูชมเชยพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กที่ตั้งใจ
10. นำผลงานการบันทึกของเด็กแต่ละคนจัดไว้ในมุมหนังสือ

วันที่ 2 (วันอังคาร)

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนชื่อนิทานที่ครูเล่าให้ฟังว่าชื่อเรื่องอะไร ตัวละครมีใครบ้าง โดยการใช้คำถาม
2. ให้เด็กอาสาสมัคร 1 คน ไปหยิบหนังสือนิทานเรื่อง อีเล้งเค้งโค้ง มาให้ครู

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

3. ครูสนทนากับเด็กว่า “เมื่อวานนี้เด็ก ๆ อ่านเรื่องจากภาพด้วยตนเองไปแล้ว และวันนี้ครูจะเล่าเรื่องให้ฟัง”
4. ครูให้เด็กอ่านหนังสือตามครู โดยอ่านชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่องตามครู
5. ครูอ่าน เด็กอ่านช่วงคำว่า อีเล้งเค้งโค้ง
6. ครูและเด็กอ่านสลับกัน และอ่านประโยคต่อประโยค เช่น มีห่านตัวหนึ่ง _____ (หน้าปัดหน้าบูด) ให้เด็กอ่านต่อในช่วงที่ครูเว้นไว้

กิจกรรมการเล่นเกมหางภาษาไทย

7. ให้เด็กเล่นเกมจับคู่ตัวละครกับสีหน้าแสดงความรู้สึก เช่น

ภาพห่าน	ความรู้สึก	
ภาพลิง	ความรู้สึก	
ตัวเอง	ความรู้สึก	

8. ให้เด็กวาดภาพหน้าที่แสดงความรู้สึกต่อตัวละครในเรื่อง หรือเขียนบรรยายด้วยภาษาของเด็ก และครูใช้คำถามบันทึกตามคำบอกเล่าของเด็กด้วย

กิจกรรมการอ่านอิสระ

9. ให้เด็กสังเกตสีหน้า ความรู้สึกของเพื่อนอย่างน้อย 5 คน วาดภาพประกอบ และเขียนชื่อเพื่อนที่วาด
10. เด็กอ่านหนังสือในมุมหนังสือ บันทึกชื่อหนังสือนิทานที่ชอบและความรู้สึกลงในสมุดบันทึก

ขั้นสรุป

11. ครูให้เด็กอาสาสมัครมา 5 คน ไม่ซ้ำกับเมื่อวานออกมาเล่าว่า วาดสีหน้าของเพื่อนคนไหนบ้าง สีหน้า ความรู้สึกของเพื่อนคนนั้นเป็นอย่างไรบ้าง
12. นำผลงานไปติดไว้ในมุมหนังสือ หรือบอร์ดที่จัดไว้ในห้องเรียน

วันที่ 3 (วันพุธ)

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพสีหน้า ท่าทางจากนิยายสารให้เด็กอ่านจากความรู้สึก
2. ครูเขียนคำพูดของเด็กที่ตอบคู่กับภาพจำนวน 3 อารมณ์ เขียนชื่อเด็กที่ตอบกำกับด้วย
3. ครูถามความรู้สึกของเด็กแต่ละคนที่มีต่อเรื่อง อีเล้งเค้งโค้ง

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

4. เด็กอ่านสิ่งที่ครูเขียนจากสิ่งที่เด็กตอบทั้งหมด
5. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับอารมณ์ที่เด็กตอบ สอดคล้องกับภาษาถิ่น เช่น ยิ้ม คู่กับ

เป็นต้น

6. ครูอัดเทปแล้วเปิดให้เด็กฟังเสียงตัวเอง

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

ครูเปิดเทปที่บันทึกเสียงการตอบของเด็กให้เพื่อน ๆ พยายามเป็นเสียงของใคร ถ้ารู้ให้เด็กเดินไปหยิบป้ายชื่อของเพื่อนคนนั้นมา เพื่อน ๆ ด้วยกันเฉลย

กิจกรรมการอ่านอิสระ

7. ข้อตกลงในการอ่านหนังสือ
 - เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
 - เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
 - เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน
 - เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

8. ถ้าห่านไม่ส่งเสียง อีเล้งเค้งโค้ง เด็กลองช่วยกันคิดหน่อยสิว่า เจ้าห่านจะส่งเสียงว่าอย่างไร ให้เด็กแต่ละคนตอบโดยไม่ให้ซ้ำกัน
9. เด็กตอบ ครูบันทึกคำตอบของเด็ก บนกระดานหรือกระดาน

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

ขั้นนำ

1. ครูนำคำตอบของเด็กที่ว่า “ถ้าห่านไม่ร้องอีเล้งเค้งโค้งแล้วจะร้องอย่างไร” มาทบทวนให้เด็กฟัง แต่ละคนตอบว่าอย่างไรบ้าง ครูจะอ่านคำตอบของเด็กแต่ละคนถ้าเป็นคำตอบของเด็กคนไหนให้ยกมือ

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

2. ให้เด็กอ่านเสียงต่าง ๆ ที่เด็กตอบมาบนกระดาน โดยครูชี้ตามตัวอักษร
3. ครูให้เด็กเลือกเสียงมา 8 เสียง เพื่อแทนที่เสียง อีเล้งเค้งโค้ง ตามลำดับที่เด็กเลือก 1 – 8
4. ครูและเด็กอ่านนิทานเรื่องอีเล้งเค้งโค้งร่วมกัน เมื่อถึงตอนที่ส่งเสียง อีเล้งเค้งโค้ง ให้เปลี่ยนเป็นเสียงที่ตนเองคิดแล้วตอบพร้อม ๆ กัน

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

ครูให้เด็กเล่นเกมจับคู่ภาพกับความรู้สึก โดยครูจะพูดความรู้สึกแล้วให้เด็กวาดภาพประกอบ เช่น ครูพูดคำว่า ร้องไห้ พร้อมกับเขียนบนกระดาน เด็กวาดภาพและเขียนตาม ให้เด็กเขียน 5 ภาพ คือ ร้องไห้ บูดิ่ง โมโห ดีใจ มีความสุข

กิจกรรมการอ่านอิสระ

5. ข้อตกลงในการอ่านหนังสือ

- เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
- เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
- เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน
- เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

6. ให้เด็กช่วยกันตอบว่าหลังจากที่เด็กอ่านเรื่อง อีเล้งเค้งโค้ง แล้ว เด็กได้อะไรบ้าง
7. ครูเขียนสิ่งที่เด็กตอบลงบนกระดาน ให้เด็กได้เห็นสละมือในการเขียน
8. ครูชี้แนะสิ่งที่ได้จากเรื่อง อีเล้งเค้งโค้ง แล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
โดยใช้นิทาน เรื่อง มาเล่นด้วยกันนะ

วันที่ 1 (วันจันทร์)

ขั้นนำ

1. เด็กลองมองไปรอบ ๆ ห้อง แล้วลองบอกสื่ว่า เด็กมีเพื่อนคือใครบ้าง และมีกี่คน เด็ก ๆ ตอบ
 ที่ละคน

2. เด็ก ๆ จะอยู่โดยไม่มีเพื่อนได้ไหม แล้วเวลาเรามีเพื่อนเราจะชวนเพื่อนมาเล่นด้วยกัน
 อย่างไรบ้าง

กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

3. ครูเขียนคำที่เด็กบอกเวลาชวนเพื่อนมาเล่นด้วยกัน และอ่านให้เด็กฟัง เด็กอ่านตาม
 4. ครูมีหนังสือนิทานอยู่เล่มหนึ่งที่จะมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับเพื่อน และการเล่น
 กับเพื่อน

5. ครูนำหนังสือนิทานมาให้เด็กดู และบอกชื่อเรื่องว่า "มาเล่นด้วยกันนะ"
 6. และถามว่า เด็ก ๆ ลองทายสิคะว่าหนังสือนิทานเล่มนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร และเปิด
 หนังสือให้เด็กดูทีละหน้า พร้อมกับนับจำนวนหน้าของหนังสือไปด้วย

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

- ครูให้เด็กเล่นเกมใบคำ
 - ให้เด็กเลือกตัวละครที่ชอบไว้ใจแล้วออกมาแสดงท่าทางของตัวละครตัวนั้น โดยให้เพื่อน
 ทายว่า ตัวละครตัวนั้นคือใคร กำลังทำอะไร โดยให้อาสาสมัครออกมาอย่างน้อย 5 คน

กิจกรรมการอ่านอิสระ

7. ข้อตกลงในการอ่านหนังสือ

- เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
- เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
- เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน
- เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

8. ให้เด็กพูดชื่อหนังสือที่เลือกเป็นภาษาไทยกลาง และภาษาอังกฤษ
9. ครูชมเชยพฤติกรรมกรอ่านของเด็กที่ตั้งใจ
10. นำผลงานการบันทึกของเด็กแต่ละคนจัดไว้ในมุมหนังสือ

วันที่ 2 (วันอังคาร)

ชั้นนำ

1. ครูทบทวนชื่อนิทานที่ครูเล่าให้ฟังว่าชื่อเรื่องอะไร ตัวละครมีใครบ้าง โดยการใช้คำถาม
2. ให้เด็กร้องเพลงเกี่ยวกับการเล่น

ชั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

3. ครูนำเสนอนิทานเรื่อง “มาเล่นด้วยกันนะ” ตามขั้นตอนในสัปดาห์ที่ 1 (วันจันทร์)
4. ครูให้เด็กอ่านหนังสือตามครู โดยอ่านชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่องตามครู
5. ครูให้เด็กวาดภาพตัวละครในนิทานที่เด็กชอบและอยากเล่นด้วย พร้อมทั้งบอกเหตุผลประกอบ
6. ครูบันทึกคำพูดของเด็กลงในผลงานของเด็กแต่ละคน

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

7. ให้เด็กเล่นเกมจับคู่พยัญชนะต้นของตัวละคร กับ ชื่อของเด็ก
8. ครูนำป้ายชื่อของเด็กแต่ละคน กับบัตรคำตัวละคร แล้วให้เด็กจับคู่กันว่าชื่อของใครมีคำขึ้นต้นเหมือนกับตัวละครตัวไหน

กิจกรรมการอ่านอิสระ

- เด็กอ่านหนังสือในมุมหนังสือ บันทึกชื่อหนังสือนิทานที่ชอบและความรู้สึกลงในสมุดบันทึก

ขั้นสรุป

9. ให้เด็กวาดภาพเพื่อนรักของฉันท ครูบันทึกคำพูดของเด็กแต่ละคน
10. นำผลงานไปติดไว้ในมุมหนังสือ หรือบอร์ดที่จัดไว้ในห้องเรียน

วันที่ 3 (วันพุธ)

ขั้นนำ

1. ครูสนทนาและทบทวนเกี่ยวกับนิทานเรื่อง “มาเล่นด้วยกันนะ” ถามเด็กว่า “เรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง” “มีเหตุการณ์เป็นอย่างไร” และ “เรื่องนี้จะจบอย่างไร” เป็นต้น

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

2. เมื่อพูดคุยถึงตัวละครตัวใด หรือเหตุการณ์ตอนไหน ก็เปิดหนังสือหน้านั้นประกอบ และให้เด็ก ๆ ลองทำท่าทางประกอบ และพูดเหมือนกับในเรื่อง

3. ครูแบ่งเด็กเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามจำนวนตัวละครสำคัญ และให้เด็กกลุ่มที่เป็นตัวละคนนั้นช่วยอ่านเมื่อถึงคำพูดของตน

4. ครูอ่านนิทานให้เด็กฟังอีก 1 รอบโดยเรียกอาสาสมัครมาเป็นตัวละคร แสดงท่าทางและคำพูดส่วนครูและเพื่อนที่เหลืออ่านคำบรรยายไปที่ละหน้า

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ ก่อน – หลัง

วิธีเล่น

1. ครูสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทาน เรื่อง มาเล่นด้วยกันนะ
2. แบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ช่วยกันคิดและวาดภาพตามลำดับเหตุการณ์ ก่อน - หลังของนิทานเรื่อง มาเล่นด้วยกันนะ
3. เด็กนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมการอ่านอิสระ

5. ครูทบทวนข้อตกลงในการอ่านหนังสือ

- เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
- เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
- เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน
- เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

เด็ก ๆ ช่วยกันคิดการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนอย่างมีความสุข เป็นข้อตกลงในห้องเรียน และครูเขียนบันทึกคำพูดของเด็ก เด็กวาดภาพประกอบข้อตกลงในแต่ละข้อ

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

ขั้นนำ

1. ถ้าเด็ก ๆ อยากเล่นกับเพื่อน ๆ เด็กควรจะปฏิบัติตัวอย่างไรบ้าง ที่จะทำให้เด็ก ๆ เล่นด้วยกันได้อย่างมีความสุขโดยไม่ทะเลาะกัน

ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมการอ่านร่วมกัน

2. เด็กตอบคำถามของครู และครูเขียนคำพูดของเด็กลงบนกระดานพร้อมทั้งเขียนชื่อของเด็กกำกับประโยคที่เด็กพูด

3. อ่านคำพูดของเด็กแต่ละคนให้เด็กฟังอีกรอบ และให้เด็กอ่านตาม

กิจกรรมการเล่นเกมทางภาษาไทย

เกมการอ่านชื่อหนังสือนิทาน

วิธีเล่น

1. วางบัตรชื่อหนังสือนิทานที่เคยอ่านโดยคว่ำบัตรให้ชื่อหนังสืออยู่ด้านล่าง
2. ให้เด็กสลับกันหยิบบัตรมาก่อน ถ้าเด็กสามารถอ่านได้ก็จะได้บัตร 1 ใบ
3. ถ้าเด็กอ่านชื่อหนังสือนิทานไม่ได้ ให้หยิบบัตรไปเทียบกับหน้าปกของหนังสือนิทาน

กิจกรรมการอ่านอิสระ

4. ให้เด็กอ่านข้อตกลงในการอ่านหนังสือ
 - เด็กเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ
 - เด็กอ่านหนังสือที่ตนเองเลือก
 - เด็กบันทึกชื่อหนังสือ และความรู้สึกลงในสมุดบันทึกของแต่ละคน
 - เด็กเก็บหนังสือเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นสรุป

5. ให้เด็กช่วยกันตอบว่าหลังจากที่เด็กอ่านเรื่อง มาเล่นด้วยกันนะ เด็กได้อะไรบ้าง
6. ครูเขียนสิ่งที่เด็กตอบลงบนกระดาน ให้เด็กได้เห็นสีละมือนในการเขียน
7. ครูพูดถึงข้อปฏิบัติในการเล่นกับเพื่อน

หมายเหตุ

ในวันที่ 5 (วันศุกร์) ให้เด็กได้ทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การทำหนังสือนิทาน การทำอาหาร ศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมนอกสถานที่ เป็นต้น และให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดเก็บผลงานของตนเอง ครูได้สรุปพฤติกรรมกรรมการอ่าน และพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก ในแต่ละสัปดาห์

นิทานที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

อีเล้งเค้งโค้ง

ทิวิน วิสาสะ ผู้แต่ง

มีห่านตัวหนึ่ง หน้าบึ้งหน้าบูด
ไม่เอ่ยปากพูด หน้าบูดทั้งวัน
แต่ห่านตัวนั้น ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

ไปอ่านหนังสือ เขาลือโฆษณา
เที่ยวสุดสัปดาห์ เชิญมาเมืองใหญ่
เจ้าห่านอยากไป ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

เจ้าห่านแต่งตัว ไม่มัวโง่
โบแดงสุดเท่ เก่งกว่าใคร ใคร
เจ้าห่านสุขใจ ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

ขึ้นรถแน่นชนิด อึดอัดเสียจริง
เครื่องยนต์ก็ดัง นั่งมาแสนนาน
เจ้าห่านรำคาญ ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

พบเห็นผู้คน สับสนุนวาย
รถติดมากมาย ช่ายขวานากลัว
เจ้าห่านเวียนหัว ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

นี่หรือเมืองใหญ่ เหตุใดเลอะเทอะ
ฝุ่นควันก็เยอะ เปราะไปทุกแห่ง
เจ้าห่านอ่อนแรง ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

เจ้าห่านเดินเที่ยว ลดเลี้ยวเสียจริง
จึงถูกเจ้าลิง แย่งชิงกล่องไป
เจ้าห่านตกใจ ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

กลับบ้านดีกว่า ลาที่เมืองใหญ่
บ้านเราสุขใจ ไร้เรื่องรำคาญ
เจ้าห่านชื่นบาน ส่งเสียงเป็นเพลง

อีเล้งเค้งโค้ง

พบกัณสวัสดี

เกริก ยันพันธ์ ผู้แต่ง

พบกัณยินดี สวัสดี สวัสดี
 พบกัณทุกที สวัสดี ชื่นใจ
 ช่วยเหลือ ช่วยเหลือ ช่วยเหลือ เพื่อให้
 ช่วยอย่างเต็มใจ รับไวยินดี
 วินัย วินัย คนไทยวันนี้
 เริ่มต้นสิ่งดี เริ่มที่วินัย
 หยิบยื่นมอบให้ น้ำใจ ใส ใส
 ความรักมอบให้ น้ำใจ แบ่งปัน
 อดทน อดทน ต้องทนอดกลั้น
 ตั้งใจทุกวัน อดกลั้นใจตน
 ขอโทษ ขอโทษ ไม่โกรธสักหน
 ขอโทษ ทุกคน ถัดนพลาตพลั้ง
 ชีวิตฟันฝ่า ก้าวหน้าด้วยหวัง
 รวบรวมกำลัง ทุกครั้งตั้งใจ
 ขอบคุณ ขอบคุณ การุณที่ให้
 รับอย่างเต็มใจ กล่าวไป ขอบคุณ
 สวัสดี สวัสดี สวัสดี และขอบคุณ
 น้ำใจอบอุ่น ที่คุณมอบมา
 ขอลา ขอลา ครั้งใหม่มาหา
 จันหวังใจว่า กลับมาเยี่ยมเยือน

คุณฟองนักแปร่งฟัน

ชีวิตัน วิสาสะ ผู้แต่ง

คุณฟองเป็นนักแปร่งฟัน คุณฟองตื่นเช้าทุกวัน คุณฟองแปร่งฟันพร้อมกับร้องเพลง “ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน” แปร่งเสร็จแล้วฟันขาวสะอาดดี คุณฟองออกจากบ้านทันที ไปแปร่งฟันให้เพื่อน ๆ

เพื่อนตัวแรกของคุณฟองอยู่บนภูเขา เจ้าหมิดำนอนหลับสบายอยู่ในถ้ำ คุณฟองไปถึงเจ้าหมิดำยังไม่ตื่น ไม่ตื่นก็ไม่เป็นไร ไม่ตื่นก็แปร่งฟันให้ได้ คุณฟองแปร่งฟันให้เจ้าหมิดำ พร้อมกับร้องเพลงเบา ๆ “ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน” จนฟันเจ้าหมิดำขาวสะอาด เจ้าหมิดำก็ยังไม่ตื่น

เพื่อนของคุณฟองสองตัวคอยอยู่ในน้ำ คุณปลาฟันแหลมอ้าปากกรออยู่แล้ว คุณฟองไปถึงจึงแปร่งฟันให้ทันที พร้อมกับร้องเพลงไปด้วย “ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน” จนฟันของคุณปลาทั้งสองตัวขาวสะอาด คุณปลาทักว่า “ขอบใจ ขอบใจ” คุณฟองบอกว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร พรุ่งนี้จะมาแปร่งให้อีกนะ”

เพื่อนของคุณฟองตัวใหญ่อ้าปากใหญ่ ๆ รออยู่ คุณฮิปโปนั้นเอง คุณฟองไปถึงจึงแปร่งฟันให้ทันที พร้อมกับร้องเพลง “ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน” จนฟันของคุณฮิปโปขาวสะอาด คุณฮิปโปบอกว่า “ขอบใจ ขอบใจ” คุณฟองบอกว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร พรุ่งนี้จะมาแปร่งให้อีกนะ”

เพื่อนของคุณฟองตัวยาวอ้าปากกรออยู่ คุณจระเข้ นั้นเอง คุณฟองไปถึงจึงแปร่งฟันให้ทันที พร้อมกับร้องเพลง “ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน ฟันบนก็แปร่งลงล่าง ฟันล่างก็แปร่งขึ้นบน” จนฟันของคุณจระเข้ขาวสะอาด คุณจระเข้บอกว่า “ขอบใจ ขอบใจ” คุณฟองบอกว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร พรุ่งนี้จะมาแปร่งให้อีกนะ”

เพื่อนตัวต่อไป คุณช้างตัวใหญ่ยืนคอยอยู่ คุณช้างบอกคุณฟองว่า คุณฟองไม่ต้องแปร่งฟันให้ช้างหรอก เพราะช้างตัวใหญ่แปร่งฟันเองได้แล้ว คุณฟองบอกว่า “ไม่ต้องแปร่งฟัน ฉันดูงาให้ก็ไม่” คุณฟองหยิบฝ่ามาถูางาจนสะอาด คุณช้างบอกว่า “ขอบใจ ขอบใจ” คุณฟองบอกว่า “ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร พรุ่งนี้จะมาถูางาให้อีกนะ”

คุณฟองแปร่งฟันให้เพื่อนทั้งวันจนเหนื่อย พอกลับถึงบ้าน คุณฟองอาบน้ำ กินข้าว คุณฟองนั่งเล่นบนเตียง นอนเล่นบนเตียง แล้วก็เผลอหลับไป คุณฟองลืม.....

มาเล่นด้วยกันนะ

มารี ฮอลล์ เอทส์ ผู้แต่ง
พรอนงค์ นิยมคำ ผู้แปล

แดดยามเช้า น้ำค้างอยู่บนยอดหญ้า ฉันออกไปเดินเล่นในทุ่งนา
ตึกเตนตัวหนึ่งเกาะอยู่บนไผ่ มันกัดกินไผ่ไม่เป็นอาหารเข้า “ตึกเตนจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ” ฉันพยายามจะจับตึกเตน แต่มันกระโดดหนีไป
กบตัวหนึ่ง กระโดดออกมาข้างสระน้ำ ฉันคิดว่ามันคงจะนั่งรอจับยุง “กบจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ”
ฉันพยายามจะจับกบ แต่มันกระโดดหนีไป
เต่าตัวหนึ่ง นอนอยู่ปลายขอนไม้ มันนอนนิ่ง ๆ เพื่อแอบแดดอันอบอุ่น “เต่าจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ”
เต่ารีบหนีลงน้ำ จนฉันจับมันไม่ทัน
กระรอกตัวหนึ่ง นั่งอยู่ใต้ต้นไม้ มันแกะลูกไม้ด้วยฟันซี่เล็ก ๆ และแหลมคม “กระรอกจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ” พอฉันก้าวเข้าไปใกล้ กระรอกก็วิ่งหนีขึ้นต้นไม้
นกปีกลาย บินมาเกาะอยู่บนกิ่งไม้ มันร้องเสียงดัง “นกจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ”
พอฉันชูมือเท่านั้นชั้นเท่านั้น มันก็บินหนีไป
กระต่ายตัวหนึ่ง นั่งหลบอยู่หลังต้นไม้ มันทำจมูกฟุดฟิด และเล็มดอกไม้ทีละนิด ทีละนิด
“กระต่ายจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ” ฉันพยายามจะจับมัน แต่กระต่ายก็วิ่งหนีเข้าป่าไป
งูตัวหนึ่ง เลื้อยเลี้ยวเคี้ยวคดไปมาอยู่ในพงหญ้าตามประสา งูจ๋า มาเล่นด้วยกันนะ”
แต่งูก็ยังเลื้อยหนีลงรู
ไม่มีใครเล่นกับฉันเลย ฉันตั้งหน้าตั้งตารอผู้มาเล่น แล้วเดินไปนั่งบนก้อนหินริมน้ำเฝ้ามอง
แมลงเล่นเป็นรอยริ้วบนผิวน้ำ เมื่อฉันนั่งนิ่งอยู่ที่นั่น เจ้าตึกเตน ก็กลับมาเกาะข้าง ๆ ฉัน เจ้ากบ ก็กลับมา
อยู่ในพงหญ้า เจ้าเต่า คลานตัวมเตี้ยมกลับมาขึ้นมานอนอยู่บนขอนไม้ เจ้ากระรอก กลับมาจ้องหน้าและคุยจ้อ
กับฉัน เจ้านกปีกลาย ก็กลับมาจับอยู่บนกิ่งไม้ เจ้ากระต่าย กลับมากระโดดเล่นรอบตัวฉัน และเจ้างู ก็ออกมา
จากรูเหมือนกัน แต่ฉันยังคงนั่งนิ่งเงียบสนิทไม่ส่งเสียงแม้สักนิด (เพราะเกรงว่าพวกเขาจะกลัวจนหนีไปอีก)
ทันใดนั้น ลูกกวางน้อย ก็โผล่หน้าออกมาจากที่ซ่อนในพุ่มไม้ และจ้องมองฉัน ฉันกลืนลมหายใจ
เอาไว้ กวางน้อย จึงเดินเข้ามาใกล้ หากจะจับมันฉันก็ทำได้ แต่ฉันไม่เคลื่อนไหวและไม่พูดอะไร กวางน้อยก็
เลยเข้ามาเลียแก้มซ้ายของฉัน มีความสุขจังเลย มีความสุขที่สุดในโลก
พวกเขาทั้งหมด.....ทั้งหมดเลย.....เล่นกันฉันแล้ว

เธออยู่ไหน

เกริก ยุ้นพันธ์ ผู้แต่ง

อารีกับปรีดา เล่นซ่อนหากัน ปรีดาซุกก่อนนั้น
 พลันอาริตามหา อาริถามแมลง ปรีดาแอบแฝงเดินมา
 เธอเห็นเขาไหมคะ ปรีดาอยู่ไหน แมลงตอบว่า
 ปรีดาเดินไป หลบหลังข้างใหญ่ รีบไปคงเจอ
 อาริรับมา ไม่พบหน้าเพื่อนเกลอ ช่างกล่าวเสนอ
 อาจจะเจอให้เดินต่อไป แต่ฉันขอลาตามทางใกล้ ใกล้
 คิดว่าไม่ไกล เห็นไหมลูกฉัน อาริตอบแม่ช่าง
 อยู่ข้างป่านั้น เดินไปด้านนั้น จะพลันพบเจอ
 ช่างกล่าวขอไป เดินต่อไปชะเง้อ หาลูกของเธอ
 คงเจอหน้ากัน อาริตามหา ปรีดาต่อพลัน
 พบลูกกระต่ายนั่งห้วน แม่ของมันหายไป อารีกล่าวปอสบ
 รีบตอบห่วงใย ไม่ต้องตกใจ แม่อยู่ใกล้ ใกล้นี้
 แต่เอ๊ะ ! เห็นไหม เด็กชายคนดี รุ่งผ่านทางนี้
 มีมาบ้างไหม ลูกกระต่ายรีบตอบ รุ่งหมอบไว ไว
 คงอยู่ไม่ไกล รีบไปตามหา อาริรีบไป
 ไม่พบเพื่อนยา เจ้าตุ้งตุ้งจ๋า เห็นปรีดาบ้างไหม
 ตุ้งตุ้งไม่เห็น ประจบเป็นกว่าใคร บอกปรีดาคงอยู่ใกล้
 เดินต่อไปเถิดหนา น่องทากน้อย น้อย ค่อย ค่อย คลานมา
 พบปรีดาไหมคะ จันทาเขาอยู่ ทากน้อยกล่าวว่า
 ปรีดาฉันไม่รู้ ฉันเล่นคลานอยู่ เธอหาตุ้งต่อไป
 อารียังไม่มา ปรีดาพบต้นไม้ ดอกพริบไสว
 ทำอะไรดีหนา คิด คิดเร็วไว ทำให้เพื่อนยา
 มงกุฎชฎา เมื่อพบหน้าคงจะดี ดอกไม้แสนสวย
 ร้อยด้วยมือเรารู้ มงกุฎดอกไม้นี้ อาริคงดีใจ
 ปรีดาแอบดู อาริอยู่ใกล้ ใกล้ เดินมาเร็วไว
 จ๊ะเอ๋ ! ใครเอ่ย ยินดี ยินดี อารีกล่าวเจเลย
 ฉันพบใครเอ่ย ขอเจเลยว่ปรีดา อาริสวมมงกุฎ
 สวยที่สุดเคยเห็นมา ปรีดาบอกว่า มงกุฎชฎาดอกไม้
 อาริบอกปรีดา ขณะตามหาครูใหญ่ พบเพื่อนสัตว์ป่ามากมาย
 มีช้างใหญ่นำรู้จัก กระต่าย ทาก ตุ้งตุ้ง ตัวจริงช่างน่ารัก
 ฉันได้รู้จัก และรักพวกเขา อาริบอกว่า
 ปรีดาไปเถอะเรา ถ้ายากพบพวกเขา ขอเราซุกบ้าง
 เอ้า ! คราวนี้ถึงตาปรีดาหาบ้าง

หมู่บ้านไม่เป็นไร

อำนาจ เย็นสบาย ผู้แต่ง

สุชาติา ดันติสุข ผู้แปล

ที่วางซานเมืองแห่งนี้หลายปีก่อนเป็นทุ่งนามีข้าวกล้าเขียวขจี มีบึงบัวบาน มีลำธารน้ำใส แต่ต่อมามหานครเติบโตใหญ่ เมืองขยายตัวออกไปจึงเกิดการก่อสร้างที่อยู่อาศัยเป็นหมู่บ้านเกิดใหม่ ชื่อหมู่บ้าน "ไม่เป็นไร" ขึ้นมาแทน

หมู่บ้าน "ไม่เป็นไร" มีสวนสาธารณะ มีสนามเด็กเล่น ทุก ๆ วัน เวลายามเย็นจะมีผู้ใหญ่ และเด็ก ๆ พวกกันออกมาพักผ่อนวิ่งเล่นกันมากมาย

แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่ทุกคนในหมู่บ้าน ไร้ระเบียบวินัย มีนิสัยมักง่าย เศรษฐกิจทั้งหลายจึงถูกทิ้งไว้ อย่างระเกะระกะ และนับวันจะหมักหมมทับถมทวีขึ้นทุก ๆ ที่ ไม่เพียงแต่เท่านั้น แต่ละบ้านที่มีรั้วติดกับสวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นก็ขาดความรับผิดชอบ เห็นสถานที่สาธารณะมิใช่เป็นสมบัติส่วนตน จึงโยนขยะสิ่งปฏิกูล ข้าวของที่ไม่ใช้แล้วตลอดจนของมีคม ข้ามกำแพงบ้านของตน โดยไม่สนใจว่ากาลเวลาข้างหน้าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นตามมา ถนนหนทาง ท่อระบายน้ำ ลำคลองที่น้ำไหลผ่านผู้คนในหมู่บ้านก็ทิ้งขยะไม่เว้นแต่ละวัน เพราะต่างคนต่างคิดว่าเป็นเรื่องไม่เป็นไร ขอเพียงให้ภายในบ้านของตนสะอาดก็เพียงพอแล้ว

เวลาผ่านไป สวนสาธารณะ และสนามเด็กเล่นก็เต็มไปด้วยขยะกองสุมจึงเป็นแหล่งชุมนุมของฝูงหนูสกปรก แมลงวัน สุนัขเพนเจอร์ พร้อมทั้งส่งกลิ่นเหม็นคลุ้งกระจายไปทั่วทั้งหมู่บ้าน ถนนหนทางก็กรูกรัง ฝาท่อระบายน้ำก็ชำรุด น้ำในคลองที่เคยใสสะอาดก็ขุ่นคล้ำ ตื่นเชิ้น แม้จะมีเจ้าหน้าที่คอยทำความสะอาดก็ไม่สามารถเอาชนะกองขยะ และความไม่รับผิดชอบของคนในหมู่บ้านได้ ในขณะที่เดียวกันคนในหมู่บ้านต่างก็แก้ปัญหาที่ปลายเหตุ หรือไม่ก็แก้ปัญหาแบบเอาตัวรอดไปวัน ๆ หนึ่ง "โอ๊ย...เหม็นกองขยะจนทนไม่ไหวแล้ว" "ไม่เป็นไร เรื่องเล็ก พรุ่งนี้พอจะซื้อเครื่องปรับอากาศมาติด" "แล้วพวกหนู แมลงสาบ แมลงวัน ที่เข้ามาเพ่นพ่านในครัวละพอ" "ไม่เป็นไรเรื่องเล็ก พรุ่งนี้จะซื้อยาเบื่อหนูกับยาฆ่าแมลงมาปราบ" เป็นเรื่องโศก ร้ายจริง ๆ ที่ทุกคนในหมู่บ้านต่างก็คิดคล้าย ๆ กัน ไม่นานก็เริ่มมีเด็ก และผู้ใหญ่ได้รับบาดเจ็บ เพราะเหยียบของมีคม ป่วยไข้ เพราะมีพาหะนำโรค ต้องเสียเงินทองรักษา เสียเวลาทำมาหากิน ถึงกระนั้นก็ยังไม่มีใครสำนึกในความผิดที่ร่วมกันทำ

ฤดูฝนมาถึง เพียงฝนแรกที่ตกลงมา น้ำก็ท่วมถนนหนทางเนหมู่บ้าน "ไม่เป็นไร" เนื่องจากท่อระบายน้ำมีขยะอุดตัน แต่ฝนก็ยังคงตกต่อไป ทำให้ระดับน้ำสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ช้าก็เอ่อล้น พัดพาเอาขยะที่แต่ละบ้านเคยทิ้งไว้ ไหลกลับเข้ามาในบ้านของผู้คนในหมู่บ้านเป็นแพ "ไม่เป็นไร เดี่ยวพอจะไปซื้ออิฐมาก่อกันทำนบ ซื้อเครื่องสูบน้ำมาสูบน้ำออก เพียงแค่นี้บ้านเราก็เอาตัวรอด" เป็นความคิดของคนในหมู่บ้านที่คิดคล้ายกันอีก แต่เป็นที่น่าเสียดายที่สายฝนกระหน่ำลงมาไม่ยอมหยุด การแก้ปัญหาของแต่ละบ้านจึงไม่ทันกาล ทุกบ้านจึงถูกน้ำท่วมเดือดร้อนระส่ำระสายไปถ้วนทั่ว ฝนตกเพียงครึ่งวัน แต่น้ำยังไปครึ่งเดือนเสมือนเป็นการตักเตือนผู้คนในหมู่บ้านที่ไร้ระเบียบ มีนิสัยมักง่าย ไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวมอย่างรุนแรง ซึ่งก็ได้ผล เมื่อทุกคนพบกับความหายนะอย่างหนัก หลังจากนั้น "หมู่บ้านไม่เป็นไร" ก็เริ่มสะอาดสะอ้านและไม่มีใครมักง่ายทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางตรงเดิมอีกต่อไป

ต้นไม้ใกล้ตัว

ปรีดา ปัญญาจันทร์ ผู้แต่ง

มะละกอ ขอสั๊กลูก
กินแก้ท้องผูก ลูกสุกกินหวาน
ลูกดิบส้มตำ ทำกินเมื่อวาน
อาหารอีสาน บ้านเราชอบกิน

กล้วยน้ำว้า ก้านใบตัดมา
ทำมาซีวีง ทำปิ่นแล้วยิง
วิ่งไล่ให้ทัน ทำดาบไว้ฟันเล่นกันสนุกดี

ชมพู่มาเหมี่ยว เตี้ยเปรี้ยวเตี้ยหวาน
ดอกชมพู่บานเต็มลานบ้านเรา

มะม่วง เตี้ยร่วงเตี้ยหล่น
วิ่งเก็บใต้ต้น เตี้ยหล่นใส่หัว
ใครปิ่นขึ้นต้น โดนมดกัดตัว
ถ้าใครไม่กลัว หู หัว บวมแดง

ส้มโอลูกโต ส้มโอคุณยาย
ดูสี ดูเปลือก เลือกเอาไปขาย
ไปช่วยคุณยาย ร้องขายส้มโอ

มะยม ลูกเยอะ ใบแยะ
อ้ายจุก อ้ายแกละ มาเก็บตามต้น
ก้านตีเด็กชน ชอบปิ่นไหนต้น
มะยมคุณยาย

กระท้อน กระดอนกระเด็น
เก็บมาปาเล่น กระเด็นกระดอน
เล่นเหนื่อยแล้วนอน ถ้าใครตื่นก่อน
ทุบกระท้อนกิน

มะเฟือง ลูกเหลืองลูกเขียว
ดอกเล็กนิดเดียว ใบเขียวลูกเหลือง

ขนุนลูกใหญ่ ขนเอาไปให้
พี่ชายช่วยผ่า เมล็ดเอามา
ดัมกินมัน มัน

หมาก เอาkabมาลาก
เอาลูกไปฝาก ผ่านให้คุณยาย
ลำตันสูงชัน ปลุกกันเรียงราย
พวกเด็กผู้ชาย ชอบขึ้นแข่งกัน

มะพร้าว เนื้อขาวน้ำใส
ปลุกไว้ห้ายบ้าน นาน นาน เก็บที่
ก้านทำเรือเล่น เข็นวิ่งเร็วจี๋
ใบทำเป็นปี อี๋ แอ อี๋ แอ

ต้นไม้ในสวน

ปรีดา ปัญญาจันทร์ ผู้แต่ง

นั่นไง ต้นไม้มากมายในสวน ล้วนแต่ผลไม้น่ากิน
 ทั้งหวานเปรี้ยว กรอบ อร่อย ค่อย ๆ เก็บ ค่อย ๆ กิน
 กินไปเล่นไป ผจญภัยทั่วสวน ชวนเพื่อน ชวนพี่ พาน้องไป
 เทียวสวนผลไม้ สนุกดี
 น้ำเปรี้ยวเปลือกขม ผลกลมเปลือกเขียว ใช้ผลระดม ใบชมซ่า ซ่า
 และลื่นนิดเดียวเปรี้ยวจัด เช็ดฟัน ใช้ผิวทำยา ต้มชาหอมใหญ่
 นั้นแหละ มะนาว ใส่ใบมะกรูด
 ไปบ้านน้อยหน้า ขอใบน้อยหน้า
 ใช้ใบลวกทำยา โปะหัวฆ่าเหา
 เราเก็บน้อยหน้า
 เก็บกินลูกใหญ่ ลูกไหนสีดำ
 ใช้ทำลูกข่าง ขว้างเล่นสนุกดี
 ฝรั่งขึ้นแก
 ผลสีชมพู ดอกชูเป็นช่อ
 เพื่อนปูผ้ารอ ห่อไปฝากปู่
 ชมพูของโปรด
 ลำต้นสูงใหญ่ ใบกระจจี๊ด
 ห่อเกลือไม่มีด คิดได้ทายมา
 ทายว่า...มะขาม
 ลูกเหลืองพวงใหญ่ หาบไปเต็มคาน
 ตั้งโต๊ะเป็นร้าน เสียงหวานร้องขาย
 มะไฟแม่เอ๊ย
 เปลือกสีน้ำตาล รสหวานเนื้อนุ่ม
 นำขึ้นทุกผล พวกเราทุกคน
 ช่วยเก็บละมุด
 เปลือกม่วงจุกเขียว เต็มเห็นเต็มหาย
 ลูกหลบใต้ใบ อยู่ไหน อยู่ไหน
 นั่นไง ! มังคุด
 เปลือกนอกมีขน ผลแดงพวงใหญ่
 เนื้อขาวใส ใส ใครกิน ใครสอย
 เงาะอร่อยเต็มสวน

ตัดหนามติดแก้ม แผลม แผลมเต็มหน้า
 เงาะเปลือกออกมา เนื้อเหลืองน่ากิน
 หอมกลิ่นทุเรียน

ภาคผนวก ค
การเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลาง

ตัวอย่างภาษาถิ่นเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลาง

ภาษาถิ่น	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่น	ภาษาไทยกลาง
แพะดา	ฝรั่ง	เซม	นก
แพะที	กล้วย	ชัวะ	สุนัข
แพะเซด	มะม่วง	อี	หมู
แพะชาน	มะไฟ	มะแนว	กระรอก
แพะปูก	ส้มโอ	ชีกุง	กุง
แพะขนัด	สับปะรด	คก	ลิง
แพะนาว	มะนาว	ชีตัก	กบ
แพะแพง	มะเฟือง	มัลล	งู
แพะยม	มะยม	จัว	วัว
แพะตอง	กระท้อน	คา	ปลา
แพะนูน	ขนุน	จ็อกจ็อก	จิ้งจก
แพะขาม	มะขาม	จาลล	ปู
หาด	หมา	ฮอย	หอย
อะเม	ผู้หญิง	จอต	ดักแตน
อะคลอง	ผู้ชาย	เกมแจ	จักจั่น
กี	หัว	ชีลี	แมลงสาบ
โซกกี	ผม	ไมไว	แมลงวัน
แคลนที	เล็บมือ	โก๊บ	เสื่อ
แคลนเจง	เล็บเท้า	ควน	เด็ก
มัด	ตา	ดก	เยอะ, มาก
โทน	หู	ชีวะ	อะไร
โม๊ะ	จมูก	เตี้ยว	กางเกง
งาบ	ปาก	บ๊ะ	เห็ด
คอ	คอ	ดอกกลาง	ดอกไม้
ที	มือ	ลี	หมอน
เชิง	พื้น	พอด	ผ้าห่ม
ออกแซง	ร้องไห้	ธง	กระเป๋
ดอม	ดู, มอง	แค้ป	รองเท้า
เลอพันเด	ไปไหน	ลีลี	ข้าวโพด
อ็อกน้ำ	ต็มน้ำ	ตองไก	ไข่
ปองจะ	กินข้าว	เอั้น	ฉัน
โอ้ย	นอน	สุด	หมด

ภาษาถิ่น	ภาษาไทยกลาง	ภาษาถิ่น	ภาษาไทยกลาง
เมื่อยะ	ฝนตก	เซตเซอะ	ถอยไป
โอม	ปัสสาวะ	มีอัน	หนึ่ง
ยัก	อุจจาระ	เปี้ยะอัน	สอง
โซ๊ะก็	ปวดหัว	แพะลอง	สาม
เว็ด	เร็ว	เอา	พ่อ
ฟิดมัด	ล้างหน้า	ชีแน	หนู
เลอะป่อง	อรรอย	พุกั่ว	ชักผ้า
เลอแซ	ไปไร่	ยาง	เดิน
เซกโตน	ขยับไป	เร่ง	วิ่ง
ยิบมัด	หลับตา	เจิง	บ้าน
คุด	นั่ง	เค็ด	เจียบ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ นิทาน ขั้นตอน และแผนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.1 รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวพา เดชะคุปต์
อาจารย์โรงเรียนสาธิต (ฝ่ายประถม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
 - 1.2 อาจารย์กนิษฐา ชูพันธ์
อาจารย์โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย และอาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย สุขุมวิท 89 / 1 กรุงเทพมหานคร
 - 1.3 อาจารย์ฉลวย ไชยศิลป์
อาจารย์โรงเรียนบ้านสภาดพัฒนา อำเภอบัว จังหวัดน่าน
2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการอ่านภาษาไทย
 - 2.1 รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ รักวิจัย
อาจารย์โรงเรียนสาธิต (ฝ่ายประถม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร
 - 2.2 อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข
ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลหนูน้อย สุขุมวิท 89 / 1 กรุงเทพมหานคร
 - 2.3 อาจารย์สุทธาภา โชติประดิษฐ์
อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จังหวัดชลบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมยุรี กันทะลือ
วัน เดือน ปีเกิด	22 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	101/1 หมู่ 6 ตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน 55150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสบป็น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน 55130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528	ประถมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนบ้านสันทะ จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนน่าน้อย จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสตรีศรีน่าน จังหวัดน่าน
พ.ศ. 2538	ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) จาก สถาบันราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2544	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ